

Verdiskaping og ringvirkninger fra fiskeflåten i 2021

Fiskeflåtens innkjøp gir store ringvirkninger i mange kystsamfunn; her tas redskap om bord fra Selstad i Måløy. Foto: Audun Iversen

Nofima er et ledende matforskningsinstitutt som driver med forskning og utvikling for akvakulturnæringen, fiskerinæringen og matindustrien. Vi leverer internasjonal anerkjent forskning og løsninger som gir næringslivet konkurransefortrinn langs hele verdikjeden.

«Bærekraftig mat til alle» er vår visjon.

Kontaktinformasjon

Telefon: 77 62 90 00

post@nofima.no

www.nofima.no

NO 989 278 835 MVA

Hovedkontor Tromsø

Muninbakken 9–13

Postboks 6122

NO-9291 Tromsø

Stavanger

Måltidets hus

Richard Johnsensgate 4

Postboks 8034

NO-4068 Stavanger

Sunndalsøra

Sjølsengvegen 22

NO-6600 Sunndalsøra

Ås

Osloveien 1

Postboks 210

NO-1433 ÅS

Bergen

Kjerreidviken 16

Postboks 1425 Oasen

NO-5844 Bergen

Rapport

<i>Rapportnummer:</i> 31/2022	<i>ISBN:</i> 978-82-8296-733-4	<i>ISSN:</i> 1890-579X
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<i>Dato:</i> 14. desember 2022	<i>Antall sider + sider vedlegg:</i> 29 + 24	<i>Prosjektnummer:</i> 13041
-----------------------------------	---	---------------------------------

<i>Tittel:</i> Verdiskaping og ringvirkninger fra fiskeflåten i 2021
--

<i>Title:</i> Ripple effects from Norwegian fisheries in 2021
--

<i>Forfatter(e):</i> Audun Iversen, Thomas Nyrud og Roy Robertsen (Nofima), Jonas Erraia (Menon Economics)

<i>Avdeling:</i> Næringsøkonomi

<i>Oppdragsgiver:</i> Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF)

<i>Eksternt prosjektnummer/Oppdragsgivers ref.:</i> FHF 901606

<i>Stikkord:</i> Ringvirkningsanalyse, fiskeri, verdiskaping, sysselsetting og næringsstruktur

<i>Sammendrag/anbefalinger:</i> Se sammendrag kapittel 1

<i>English summary/recommendation:</i> The value creation from fisheries, and the induced effects from its activities, are important for many coastal communities. In 2021, 1.7 million tonnes of fish were exported from the catch-based part of the seafood industry, at a value of NOK 35 billion. The employment effects from the activity in fishing in 2021 were around 18 800 people. Of these, 10 700 worked directly in fisheries, while 8 100 worked with suppliers. Activity in fishing in Norway provides significant value creation, with NOK 21.4 billion from fisheries in 2021. Of this value creation 13.8 billion NOK was created directly by the fishing fleet, while 7.6 billion NOK are ripple effects from suppliers.
--

Forord

Denne rapporten er en del av FHF-prosjekt 901606, *Ringvirknings- og verdiskapingsanalyser i norsk sjømatnæring 2020–2022*.

Prosjektet er ledet av Nofima, med Menon og Norce som forskningspartnere.

Vi takker for finansiering og gode diskusjoner og innspill underveis i prosjektet, med både referansegruppen og ansvarlig fagkoordinator hos FHF, Berit Anna Hanssen.

Innhold

1	Sammendrag og oppsummering	1
2	Fiskeriene i Norge	2
2.1	Fiskere	2
2.2	Fartøy	4
2.3	Fangst	5
2.4	Drivkrefter bak ringvirkninger	8
2.4.1	Foredling og landingsmønster	8
2.4.2	Regional fordeling av fiske og landinger	11
2.4.3	Lønnsomhet i flåten	14
2.4.4	Lønnsomhet i ulike flåtegrupper	15
2.4.5	Investeringer	16
3	Ringvirkninger fra fiskeflåten	18
3.1	Sysselsetting	18
3.1.1	Geografisk fordeling av ringvirkningene	18
3.2	Verdiskaping	20
3.2.1	Verdiskaping fordelt på sektorer	21
3.2.2	Verdiskaping fordelt på fylker og kommuner	22
3.3	Fordeling av verdiskapingen	23
3.4	Skatteeffekter	24
4	Metode for ringvirkningsanalysen	26
4.1	Introduksjon til ringvirkninger	26
4.2	Tilleggsmoduler	27
4.3	Innhentning av data	27
4.4	Data på selvstendige næringsdrivende innen fiske og fangst	28
5	Referanser	29
	Vedlegg	i

1 Sammendrag og oppsummering

Fiskeriene har stor betydning for bosetting og næringsutvikling i mange kommuner. Den direkte verdiskapingen er fordelt på cirka 250 kommuner, om man også tar med de indirekte effektene er det vel 360 kommuner som har ringvirkninger fra fiskeflåten.

Sysselsettingseffektene fra aktiviteten i fisket i 2021 var om lag **18 800 sysselsatte**. Av disse jobbet 10 700 direkte i fiskeriene, mens 8 100 jobbet i leverandørbedrifter. Dette utgjør om lag 16 600 årsverk.

Fiskeribedriftene er i stor grad konsentrert i Nord-Norge og på Vestlandet, slik at de samlede ringvirkningene er størst i disse regionene. Samlet sysselsetting er størst i Troms og Finnmark (3800), Møre og Romsdal (3400), Vestland (3200), og Nordland (3000). Det understrekes at deler av tallgrunnlaget som er presentert er modellberegninger, og dermed innebærer noe usikkerhet.

Norske fiskerier gir betydelig verdiskaping. **Våre analyser tilsier at det i 2021 ble generert netto verdiskaping¹ for 21,4 milliarder kroner fra fiskeriene.** Av disse ble 13,8 skapt direkte i fiskeriene, mens 7,6 milliarder stammer fra ringvirkninger hos flåtens leverandører.

Den direkte verdiskapingen i fiskeriene fordeler seg med 46 % som arbeidsgodtgjørelse til fiskerne, 45 % som overskudd til kapitaleierne og 9 % i skatt til stat, fylker og kommuner

Vi har estimert størrelsen av bedriftsskatten og skatt på alminnelig personinntekt som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen. **Vi finner at de samlede skatteeffektene i 2021 er på om lag 5,8 milliarder.** Som normalen er i denne typen analyser, går brorparten av skatten til staten. Våre beregninger peker på at om lag 4,9 milliarder kroner i skattebetaling går til staten, mens rundt 720 millioner kroner går til kommunene.

Av de samlede skatteeffekter er om lag 1,3 milliarder kroner bedriftsskatt betalt av flåten, mens 680 millioner kroner kommer fra leverandørbedrifter, 1,3 milliarder kroner kommer fra personlig skatt på alminnelig inntekt, mens de resterende 2,5 milliarder kommer fra andre poster (trygdeavgift, trinnskatt, og arbeidsgiveravgift).

Rapporten viser også grunnlaget for denne verdiskapingen, og drøfter noen av de viktigste drivkreftene for verdiskaping og ringvirkninger:

I 2021 ble det eksportert 1,7 millioner tonn fisk fra den fangstbaserte delen av sjømatnæringen, til en verdi av 35,1 milliarder kroner, en økning på over 4 milliarder fra året før (Sjømatrådet, 2022). Vel 9 500 fiskere har dette som hovedyrke, og antall fartøy har ligget relativt stabilt på 6 000 de siste årene, men gikk ned til 5 600 i 2021. Et flertall (rundt 80 %) av fartøyene er kystfiskefartøy på under 11 meters lengde, mens rundt 60 % av sysselsettingen er i kystflåten.

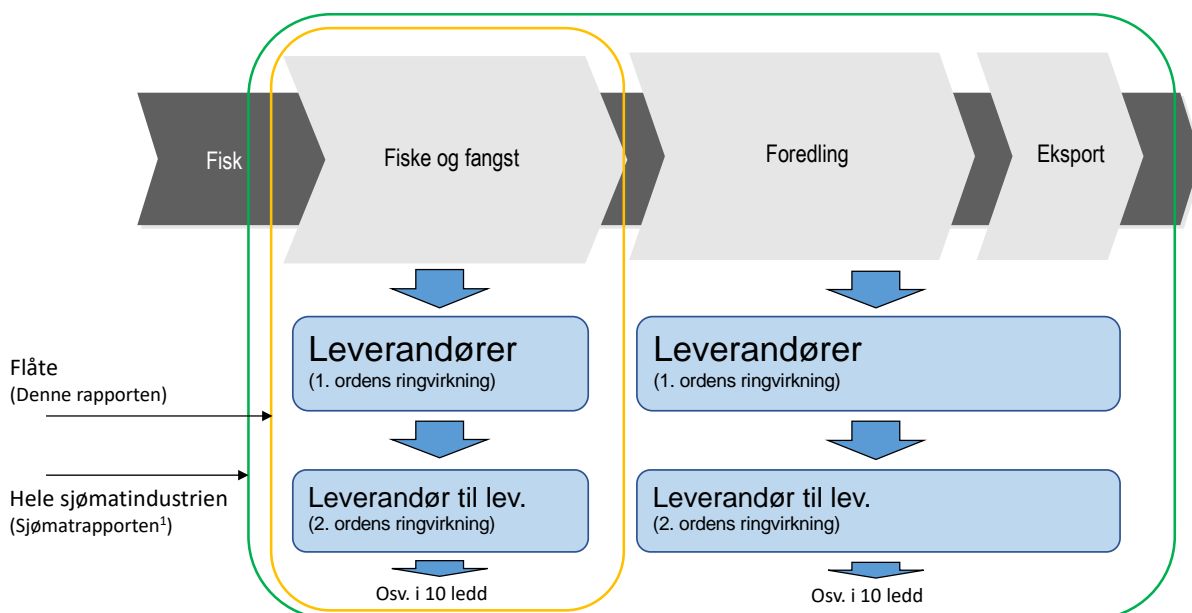
Det ble i 2021 landet 2,59 millioner tonn fisk og skalldyr fra den norske fiskeflåten, en svak nedgang fra 2,62 millioner tonn året før (en reduksjon på 1 %). Selv med en liten reduksjon i fangstmengden, så økte den samlede førstehåndsverdien med 1,1 milliarder kroner (4,5 %), til 23,9 milliarder. Fangstvolumet har i stor grad ligget mellom 2,2 og 2,7 millioner tonn de siste 20 årene, med variasjoner basert blant annet på bestands- og kvotesituasjonen fra år til år. Førstehåndsverdien har derimot steget betraktelig, fra 9,7 milliarder kroner i 2000 til 2,5 ganger så mye i 2021. Justert for inflasjon er verdioppgangen noe mindre, men likevel på 60 %.

¹ I netto verdiskaping inkluderer vi ikke av- og nedskrivninger i utregningen av verdiskaping. Netto verdiskaping svarer altså til det engelske EBIT (mens brutto verdiskaping tilsvarer EBITDA). Netto verdiskaping brukes i hele rapporten.

2 Fiskeriene i Norge

De norske fiskeriene har dannet livsgrunnlaget for kystbefolkningen i århundrer, de har vært en bærebjelke i norsk økonomi og grunnlag for fiskeeksport og sysselsetting på land. Flåtens aktivitet skaper også store ringvirkninger inn i andre deler av norsk næringsliv, noe som gir grunnlag for ytterligere arbeidsplasser og verdiskaping. Denne rapporten begynner med en oversikt over aktiviteten i fisket (kapittel 2) og en del viktige drivkrefter som påvirker både størrelsen på ringvirkningene og fordelingen av dem (kapittel 2.4). I kapittel 3 presenteres de ringvirkninger som skapes av fiskeflåten. Metoden som ligger bak ringvirkningsanalysene, er presentert i kapittel 4.

Rapporten kan med fordel leses i sammenheng med rapporten «Nasjonale ringvirkninger av sjømatnæringen i 2021»², som gir en mer fylldig oversikt over de samlede ringvirkninger fra den norske verdikjeden for både oppdrettet og villfanget sjømat, altså både fangst, foredling og eksport, og alle deres leverandører (markert med grønt i figuren under). I denne rapporten går vi derimot grundigere inn på flåtens og fiskerienes betydning (som signalisert med gult i figuren under).

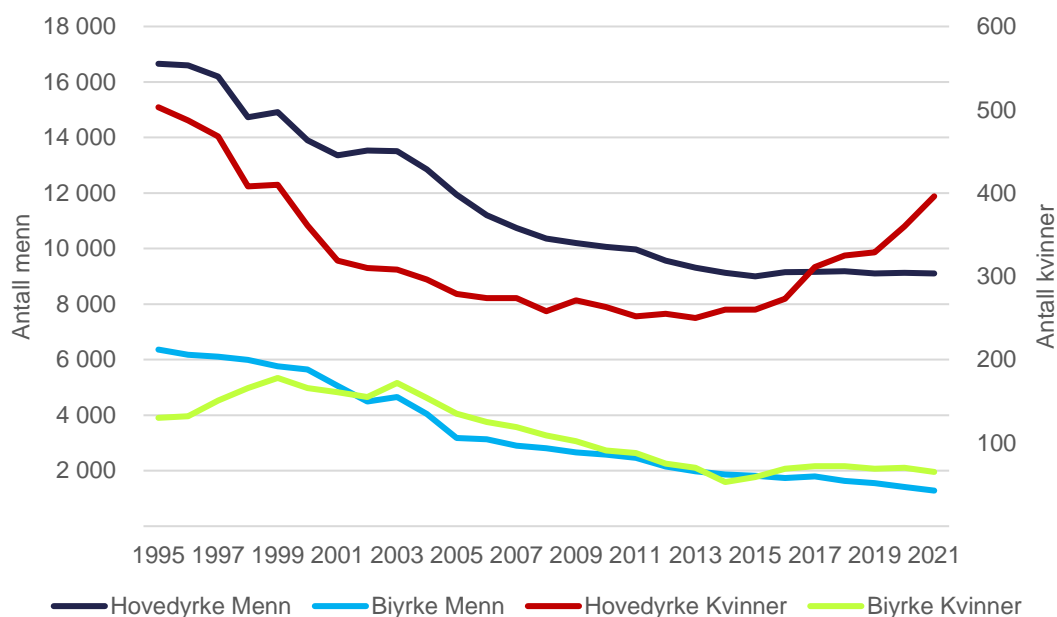

Figur 1 Oversikt over verdikjeden som beskrives i denne rapporten (gul ramme) og rapporten om ringvirkninger fra hele sjømatnæringen (grønn ramme)

2.1 Fiskere

Ifølge Fiskermanntallet har rundt 9 500 fiskere (menn og kvinner) fiske som hovedyrke per utgangen av 2021. Samtidig har vel 1 300 fiske som biyrke. Utviklingen for menn med fiske som hovedyrke har vært nedadgående siden 1995, men har stabilisert seg siden 2015 på dagens nivå (Figur 2). Utviklingen for menn som biyrke viser samme tendens, men går sakte nedover til i underkant av 1 300 i 2021. Antall kvinner i fiskermanntallet har steget de siste årene fra rett over 300 i 2014 til 460 i 2021.

² <https://nofima.no/wp-content/uploads/2022/10/2022-126-Ringvirkninger-av-sjomatnaeringen-2021.pdf>

Figur 2 Antall fiskere fordelt på yrke/kjønn (Kilde: Fiskeridirektoratet)

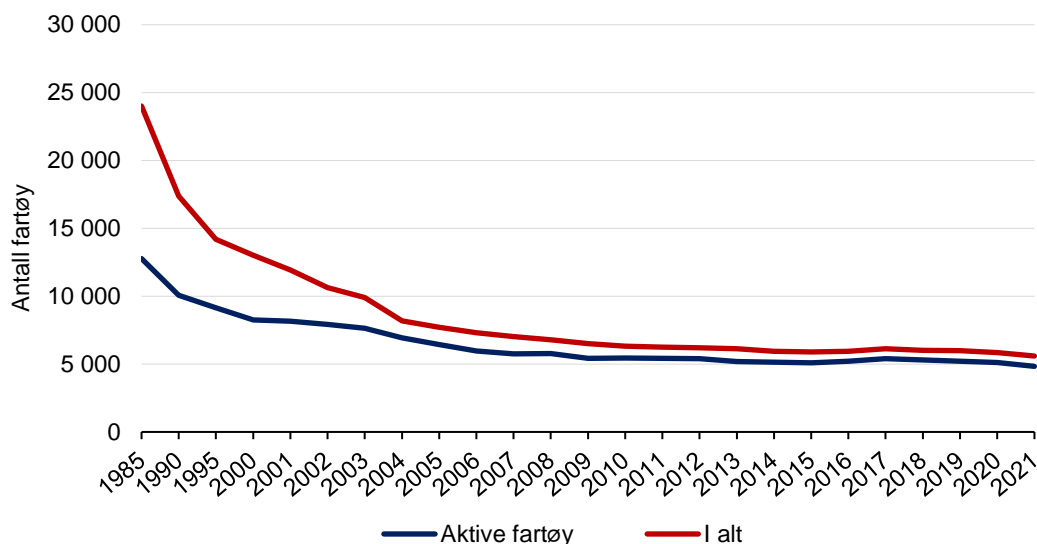
Det er flest fiskere registrert med Troms og Finnmark som hjemfylke, tett fulgt av Nordland og Møre og Romsdal (Tabell 1). Vestland følger deretter med cirka 1600. Store deler av den mindre kystflåten holder til i Nord-Norge, med et høyt antall aktive fiskere og fartøy i disse fylkene. Flåten i nord har mye aktivitet knyttet opp mot de hektiske, kystnære sesongfiskeriene i torskesektoren på vinteren og våren. Møre og Romsdal huser et flertall av de større fartøyene på over 28 meters lengde, og har mye aktivitet innen de pelagiske fiskeriene. Med basis i statistikk fra Lønnsomhetsundersøkelsen for fiskeflåten for perioden 2018-2020 (Fiskeridirektoratet, 2022) kan vi anslå en 60/40 fordeling i sysselsetting mellom kystflåten og havfiskeflåten.

Tabell 1 Fiskermanntallet per 31.12.2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Fylke	Hovedyrke			Biyrke		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
Troms og Finnmark	128	2113	2241	26	375	401
Nordland	88	1922	2010	16	310	326
Møre og Romsdal	93	1972	2065	4	145	149
Vestland	36	1525	1561	4	133	137
Trøndelag	12	471	483	4	111	115
Rogaland	15	408	423	8	64	72
Agder	9	330	339	2	79	81
Vestfold og Telemark	4	119	123	1	26	27
Viken	4	166	170		33	33
Oslo	7	57	64		4	4
Innlandet		26	26		2	2
I alt	396	9109	9505	65	1282	1347

2.2 Fartøy

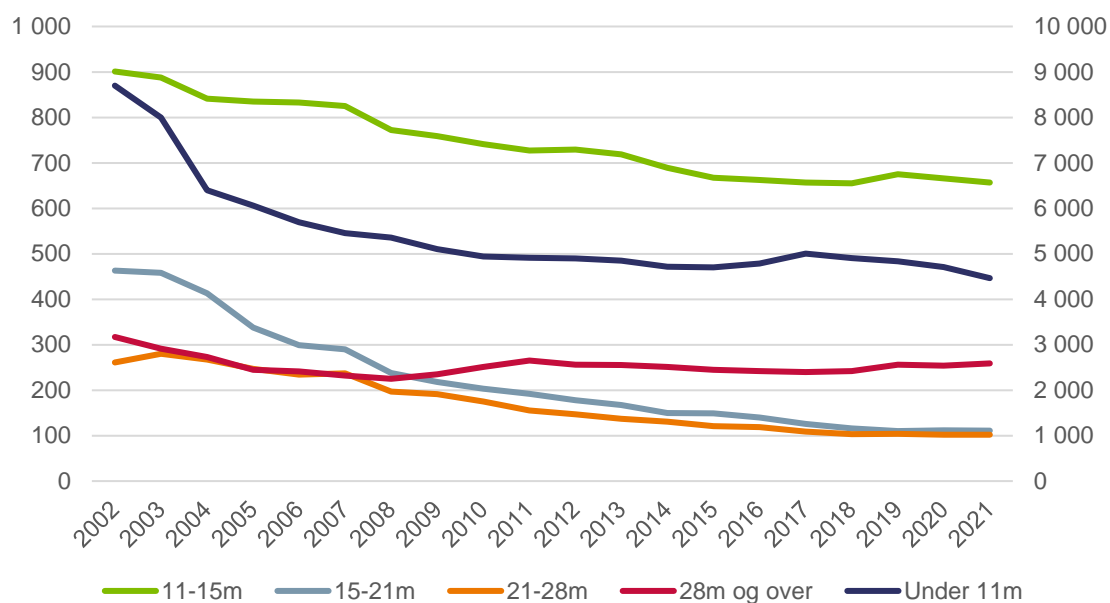
Det er ved inngangen til 2021 registrert 5593 fiskefartøy i merkeregisteret, som vi ser av Figur 3. Fra disse er 4 824 registrert som aktive, altså at de hadde en fangstinntekt på over 50 000 kroner i løpet av året. Selv før strukturordningene i kystflåten fra 2004 og utover så man stor reduksjon i antall fartøy. Vi ser at antallet falt fra 12 500 aktive fartøy i 1985 til 7 000 aktive i 2004, og videre til 4800 aktive i dag.

Figur 3 Antall fiskefartøy i merkeregisteret. Totalt antall og antall aktive fartøy (fartøy som har registrert fangstinntekt over 50 000) (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Fartøyene fordeler seg på ulike lengdegrupper. Størst i antall er gruppen under 11 meter, som utgjør 80 % av flåten i 2021. Deretter følger fartøy mellom 11 og 15 meter, som utgjør ytterligere 12 %. Fartøy mellom 15 og 21 meter og mellom 21 og 28 meter utgjør cirka 2 % hver, mens de siste 5 % består av fartøy over 28 meter. Denne fordelingen mellom fartøystørrelser har holdt seg forholdsvis stabil siden begynnelsen av 2000-tallet, men med en liten økning i andelen fartøy mellom 11-15 meter og over 28 meter, og en liten nedgang i de øvrige lengdegruppene.

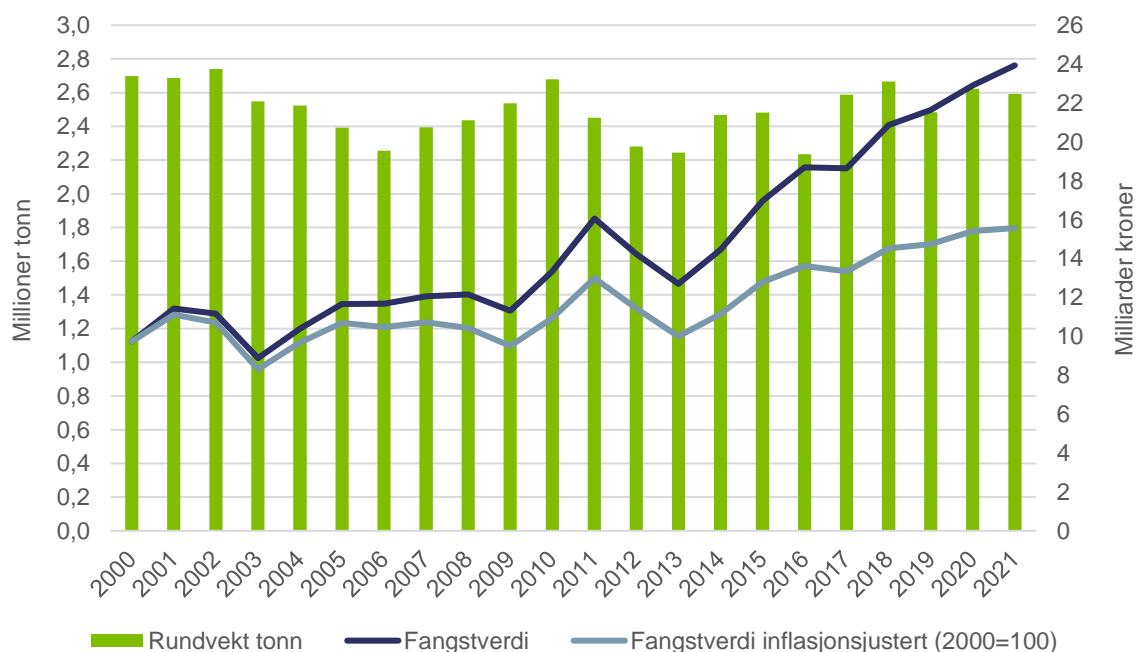
Det er altså reduksjon i alle flåtegrupper, men i noe forskjellig tempo. Den største absolutte nedgangen finner vi i flåten under 11 meter, hvor antallet er nesten halvert fra 8 700 fartøy i 2002 til i underkant av 4500 ved utgangen av 2021 (Figur 4, høyre akse). Fartøy på 11–15 meter, 15–21 meter og 21–28 meter viser også sterk nedgang, hvorav fartøy på 15–21 meter har sterkest relativ nedgang. Fartøy over 28 meter, som består av større kystflåte, trålere, ringnotfartøy og havgående autolinefartøy, hadde en markert nedgang fram til 2008, men har hatt en liten økning siden. Dette skyldes blant annet en reguleringsendring for kystflåten fra 2008, der den øvre grensen for deltagelse i gruppen ble endret fra et lengdemål (fartøyene må være under 28 meters lengde) til et lasteroms mål (fartøyenes lasteroms kapasitet kan ikke overstige 300 kubikk). Fra 2011 ble lasteroms målet hevet til en øvre grense på 500 kubikk. Endringene åpnet dermed for lengre fartøy, og i kystfisket etter torskefisk steg antallet deltagende fartøy over 28 meter fra tre (som hadde dispensasjon) i 2007 til 67 i 2020 (Dreyer et al., 2022). Med strukturordninger for fartøy over 11 meter (Iversen et al., 2018b), har det vært en tendens at kvoter har blitt flyttet over på større fartøy, eller at nybygg er større enn de som skiftes ut.

Figur 4 Antall fartøy i hver lengdegruppe i norsk fiskeflåte, fartøy under 11 meter vises på høyre akse (Kilde: Fiskeridirektoratet)

2.3 Fangst

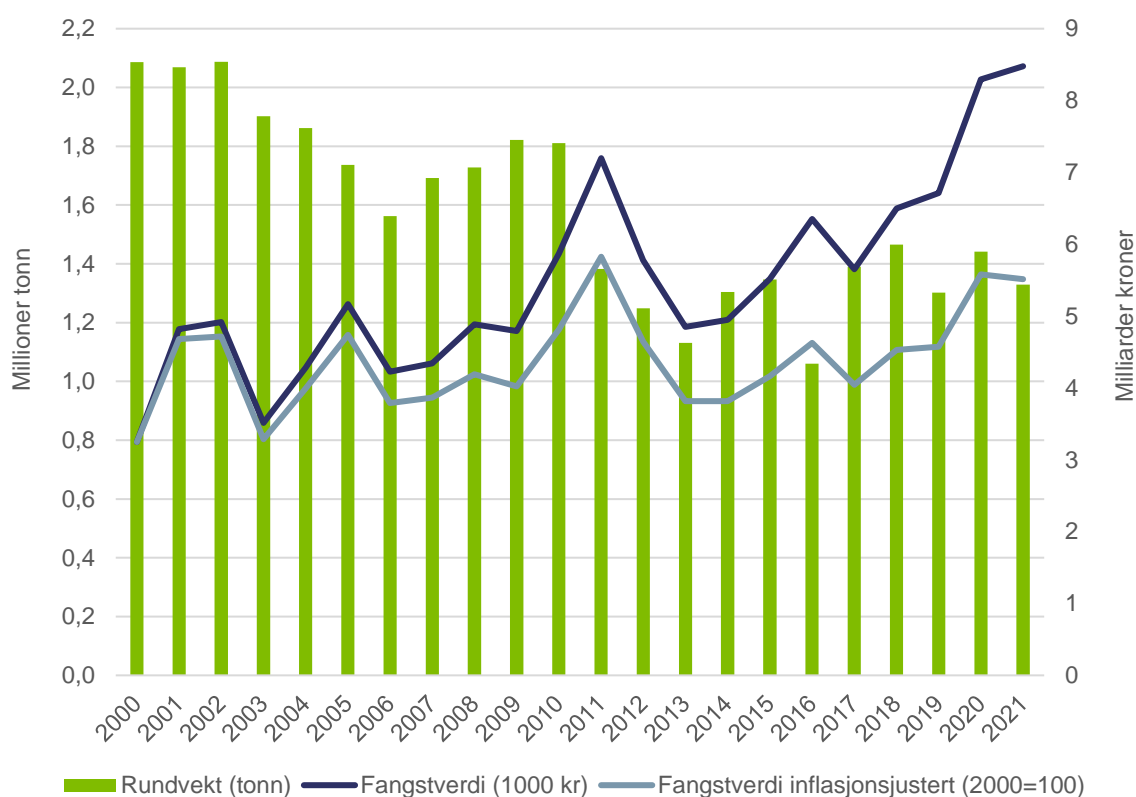
Det ble i 2021 landet 2,59 millioner tonn fisk og skaldyr fra den norske fiskeflåten, en svak nedgang fra 2,62 millioner tonn året før (en reduksjon på 1 %). Selv med en liten reduksjon i fangstmengden, så økte den samlede førstehåndsverdien med 1,1 milliard kroner (4,5 %), til 23,9 milliarder. Fangstvolumet har i stor grad ligget mellom 2,2 og 2,7 millioner tonn de siste 20 årene, med variasjoner basert blant annet på bestands- og kvotesituasjonen fra år til år. Førstehåndsverdien har derimot steget betraktelig, fra 9,7 milliarder kroner i 2000 til 2,5 ganger så mye i 2021. Justert for inflasjon er verdioppgangen noe mindre, men likevel på 60 %.

Figur 5 Samlet fangstvolum og førstehåndsverdi fra norske fartøy 2000–2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

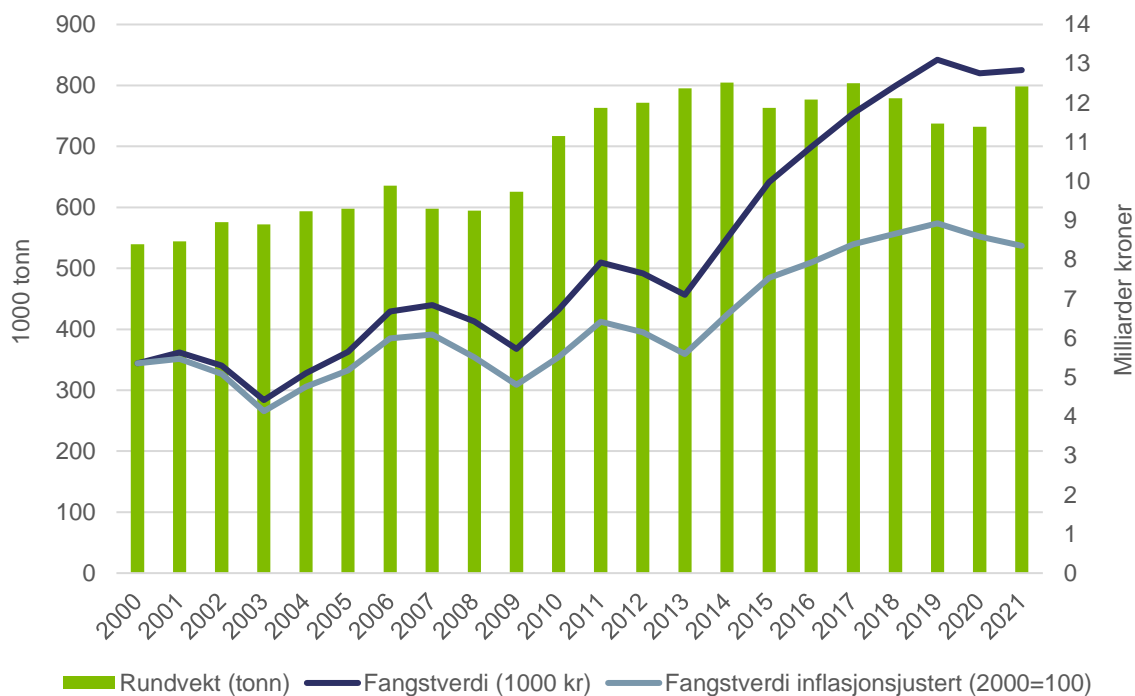
Både de pelagiske fiskeriene og bunnfiskeriene har hatt verdivekst i landingene de siste 20 årene, som vist i Figur 6 og Figur 7. For bunnfisken er mye av verdioppgangen drevet frem av volumvekst. Innen pelagisk har fangstvolumet imidlertid vært lavere de senere årene enn rundt årtusenskiiftet. For pelagiske arter har verdien per kilo økt mye, slik at man likevel har en viss verdivekst. Selv etter justering for inflasjon er prisene i pelagisk på 266 % av dem i 2000, mens de bare er 5 % høyere for bunnfisk. Innen pelagisk sektor har man sett en dreining mot at mer råstoff går til konsumprodukter fremfor mel- og oljeproduksjon. Bearbeidingsgraden har også økt, med større innslag av filetproduksjon. Vridningen mot bedre betalte anvendelser av pelagisk fisk har medført en prisstigning også i førsteleddet mellom fisker og fiskeindustri.

Det ble i 2021 landet 1,3 millioner tonn av pelagiske arter og 798 000 tonn av bunnfiskarter. Dette var noe ned fra 2020 for pelagisk, men en økning for bunnfisk. For pelagisk fisk skyldtes nedgangen redusert fangst av blant annet kolmule, tobis og øyepål, mens fangstene av NVG-sild og makrell økte.

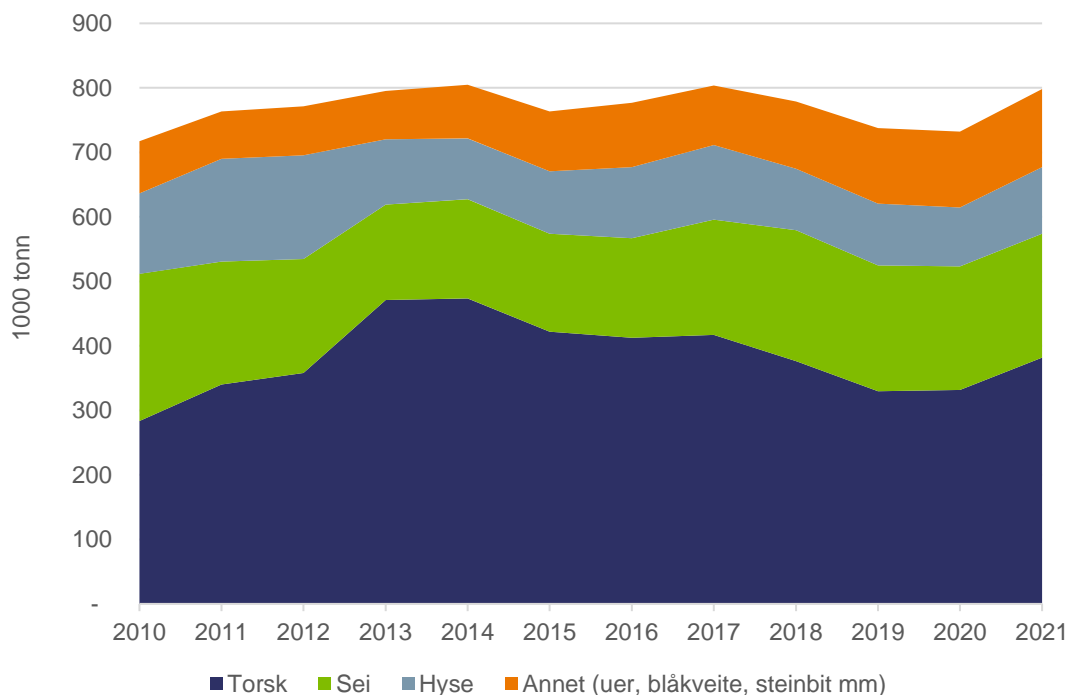
Figur 6 Fangstvolum og førstehåndsverdi for pelagiske arter fra norske fartøy 2000–2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

For bunnfisken var den viktigste endringen en økning på cirka 50 000 tonn i fangsten av torsk. Samtidig som det landes større volum av pelagisk fisk, så er bunnfisken den mest verdifulle av de to arts-kategoriene. Det ble landet bunnfisk til en førstehåndsverdi på 12,8 milliarder i 2021, mot 8,5 milliarder for pelagisk. Det blir også landet store mengder skalldyr, bløtdyr og pigghuder fra fiskeflåten, og i 2021 var volumet av disse på 301 000 tonn til en førstehåndsverdi av 2,6 milliarder.

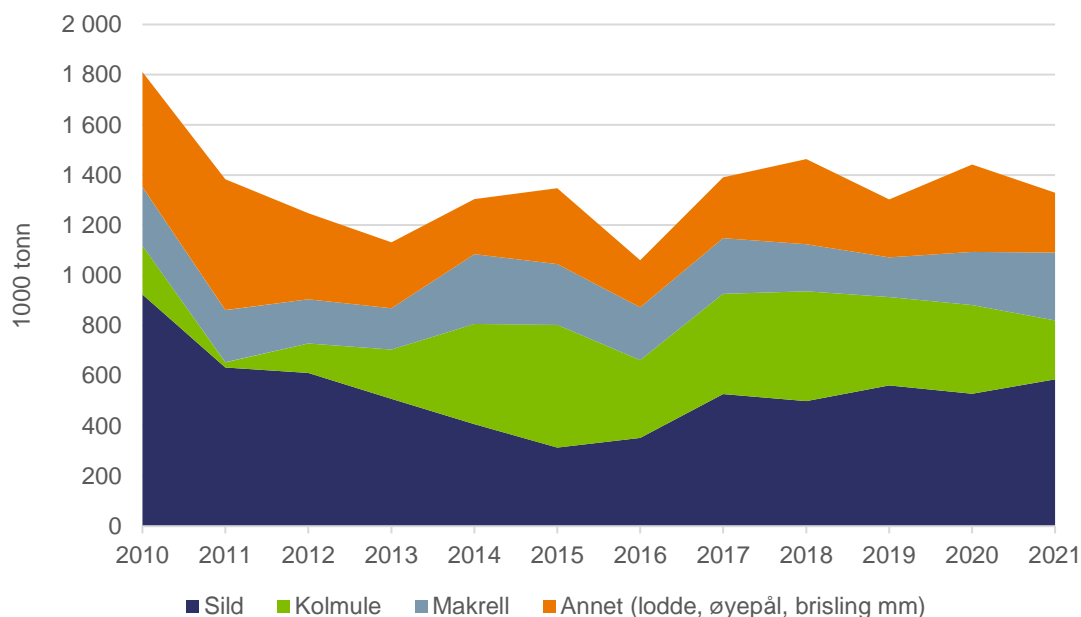

Figur 7 Fangstvolum og førstehandsverdi for bunnfiskarter fra norske fartøy 2000–2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Torsk er den største arten innen bunnfiskeriene, både i volum og verdi, og det ble i 2021 landet torsk for 7,4 milliarder kroner. Dette tilsvarte cirka en tredjedel av den totale førstehandsverdien for all fisk landet. Innen pelagisk sektor er sild og makrell de mest innbringende artene, med en førstehandsverdi på henholdsvis 3,7 og 2,8 milliarder i 2021. I tillegg landes det store volum av blant annet kolmule. Artsfordelingen innen bunnfisk og pelagisk er vist i Figur 8 og Figur 9.

Figur 8 Fangst av bunnfiskarter 2010–2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Figur 9 Fangst av pelagiske arter 2010–2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

2.4 Drivkrefter bak ringvirkninger

Ringvirkningene fra flåten påvirkes over tid av mange faktorer. Å forstå denne utviklingen krever at vi også forstår de sentrale drivkreftene som påvirker ringvirkningene. Noen av endringene kan belyses gjennom generelle økonomiske indikatorer som utviklingen i lønnsomhet, sysselsetting og investeringer, mens andre er knyttet til mer næringsspesifikke endringer, som strukturelle endringer i flåten og de endringer i fiskeriaktivitet, landingsmønster og kjøp av varer og tjenester som endringene medfører.

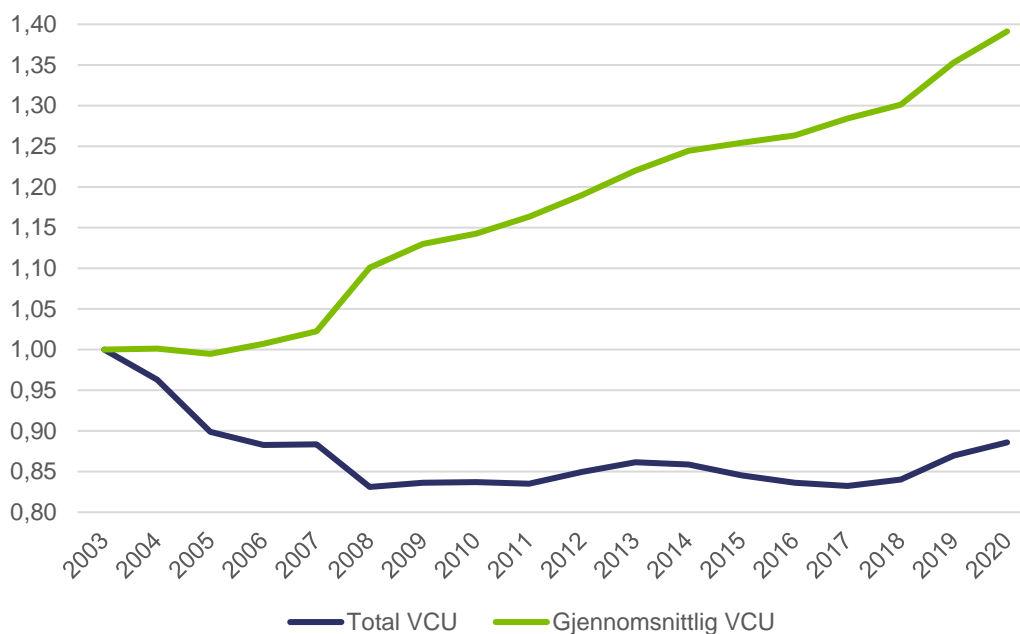
Ringvirkninger skapes av en flåte som leverer til foredlingsindustrien, og som kjøper varer og tjenester både i hjemmehavn og i havner nærmere hvor fisket foregår i de ulike sesongene som preger norske fiskerier. Vi vil i det følgende peke på noen utviklingstrekk av betydning for ringvirkningene fra flåten, og vil fokusere på endringer i foredlingen av fisk, sesongmønster for landingene, regional fordeling av fangst og landinger, lønnsomhet i flåten og flåtens investeringer.

2.4.1 Foredling og landingsmønster

Nedgangen i antall fartøy, som vist i avsnitt 2.2, skyldes blant annet en bevisst politikk for å redusere (over-) kapasiteten i flåten (Iversen et al., 2018b; Dreyer et al., 2022). Endringene i størrelse og sammensetning av flåten, og de endringene i fangstadsferd som da skjer, har også konsekvenser for aktiviteten på land, først og fremst i fiskeindustrien (Iversen et al., 2018a), men også i leverandørnæringene.

De strukturelle endringene i flåten har vært store de siste årene, stimulert av strukturordninger. Strukturordningene medfører at kvotene samles på færre fartøy, som igjen fører til bygging av nye og større fartøy. Dette har for flere reguleringsgrupper gitt en utvikling mot redusert fangstkapasitet på gruppenivå, men økt kapasitet på fartøynivå. Ett av målene bak strukturingsprosessen har vært å forbedre lønnsomheten i flåten, og mange har brukt dette økte økonomiske handlingsrommet til nettopp å investere i nyere, mer effektive fartøy med større lasteromskapasitet. Også den teknologiske utviklingen har vært en driver bak økt effektivitet på fartøynivå. Disse endringene fører også til endringer i ringvirkningene, både i sammensetningen av hva som kjøpes og geografiske endringer. Med færre og større fartøy dreies innkjøpene mot mer kapitalvarer.

Ett av flere mulige mål på fartøykapasitet er den tekniske indikatoren Vessel Capacity Unit (VCU). Denne beregner kapasitet som en funksjon av fartøyets lengde, bredde, og motorkraft³. Som et eksempel har vi satt opp VCU-utviklingen for kystfartøy med deltakeradgang i det lukkede fisket etter torsk, sei og hyse nord for 62 grader i Figur 10. Vi ser at gruppens totale fangstkapasitet falt med 11 % fra 2003 til 2020. Nedgangen kom i sin helhet i perioden 2003–2008 (de første årene med strukturvirkemidler i gruppen). Fra 2008 har utviklingen vært noe mer stabil, med en liten økning fra rundt 2018. Den gjennomsnittlige kapasiteten per fartøy har på den andre siden økt med 39 % over den samme perioden.

Figur 10 Kapasitetsutvikling målt ved VCU. Fartøy med deltakeradgang i kystfisket etter torsk, sei og hyse nord for 62 grader. Indeksert (2003 = 1,0). (Kilde: Nofima)

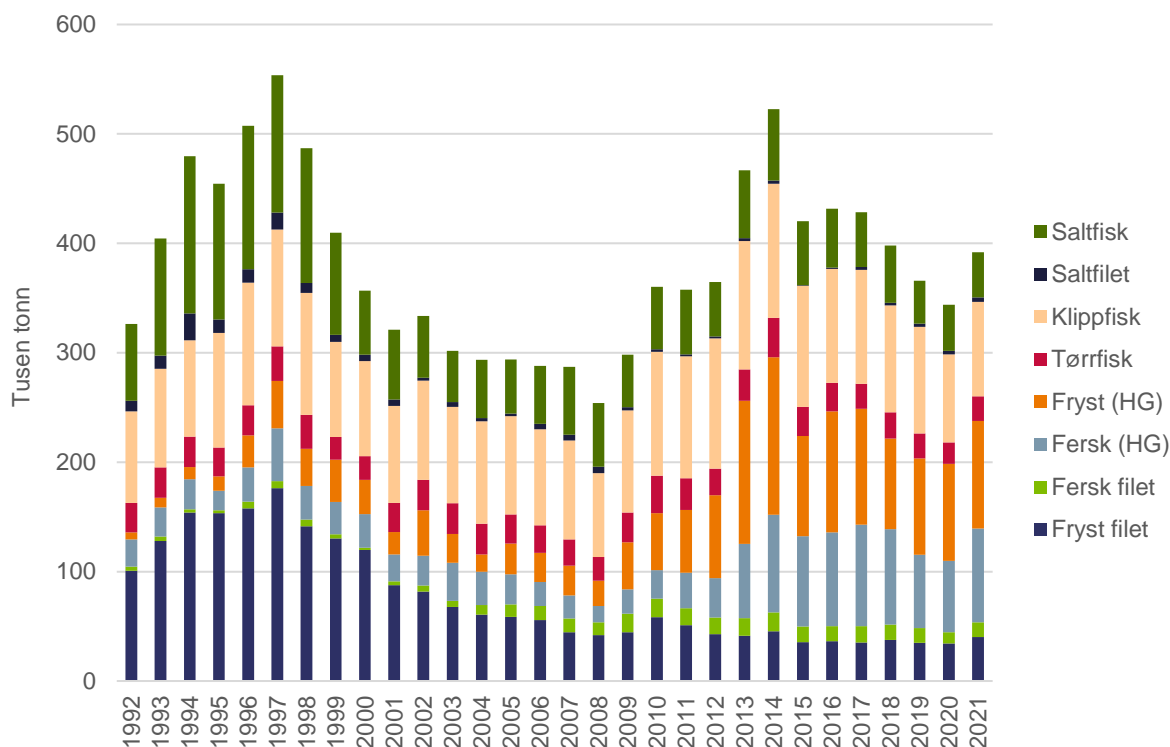
Den pågående struktureringen i flåten betyr at tilsvarende mengde fisk landes med stadig færre fartøy. Det betyr også at fangstene blir færre, at de blir større, og at det dermed kan bli større konkurranse om råstoffet og at industrien må investere i økt kapasitet for å være i stand til å ta imot større fangster. Dette har igjen bidratt både til at det er færre bedrifter i industrien, og at det er færre steder som har fiskeindustri (Iversen et al., 2018a).

Disse endringene får også konsekvenser for den geografiske spredningen av aktiviteten i næringen, og har også konsekvenser for fordelingen av ringvirkningene.

Et annet viktig moment for de ringvirkninger som skapes av flåten er hvilken type aktivitet råstoffet gir grunnlag for. Over tid har en minkende andel av råstoffet blitt foredlet, se eksempel fra torskefisk i Figur 11. Mens andelen av torsk som går til saltfisk, tørrfisk og klippfisk er nokså konstant, så ser vi at den store endringen fra 90-tallet er en markert reduksjon i fryst filet, og en stor økning i både fersk og fryst torsk som går uforedlet ut av landet⁴. Ferskpakking av torsk er mindre arbeidsintensivt enn for eksempel filetproduksjon, slik at dette er en endring som har stor betydning både for den totale sysselsettingen i fiskerisamfunn og i hvilken grad sysselsettingen er helårlig.

³ VCU = lengde x bredde + 0,45 x motorkraft (Se for eksempel Pascoe et al., 1996)

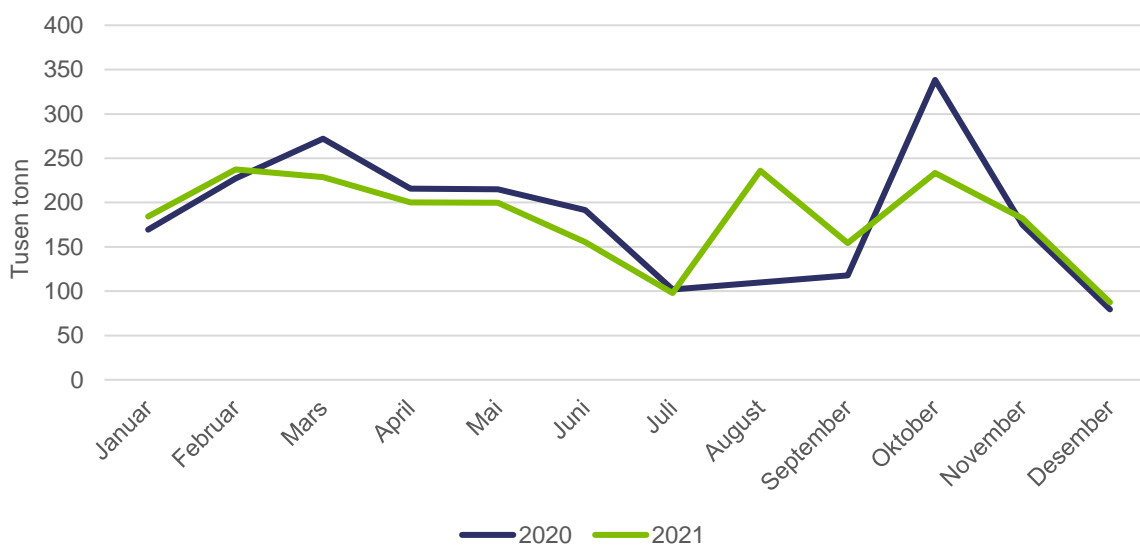
⁴ Det meste av den «uforedlede» fisken er sløyd og hodekappet, betegnet HG (Headed and gutted). I Figur 11 inngår også det beskjedne kvantumet av fersk fisk som eksporteres med hode på.

Figur 11 Anvendelse av torsk til ulike produkter (rundvekt, alle landinger i Norge) (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Det er flere årsaker til at det er vanskelig å få foredling til å lønne seg i Norge, en av dem er høye arbeidskostnader. For å dempe denne ulempen har en del bedrifter investert i automatisering av produksjonen. Store investeringer krever på sin side at anleggene driftes helårlig for å oppnå lønnsomhet, noe som er vanskelig med fangstmønsteret for norsk fisk.

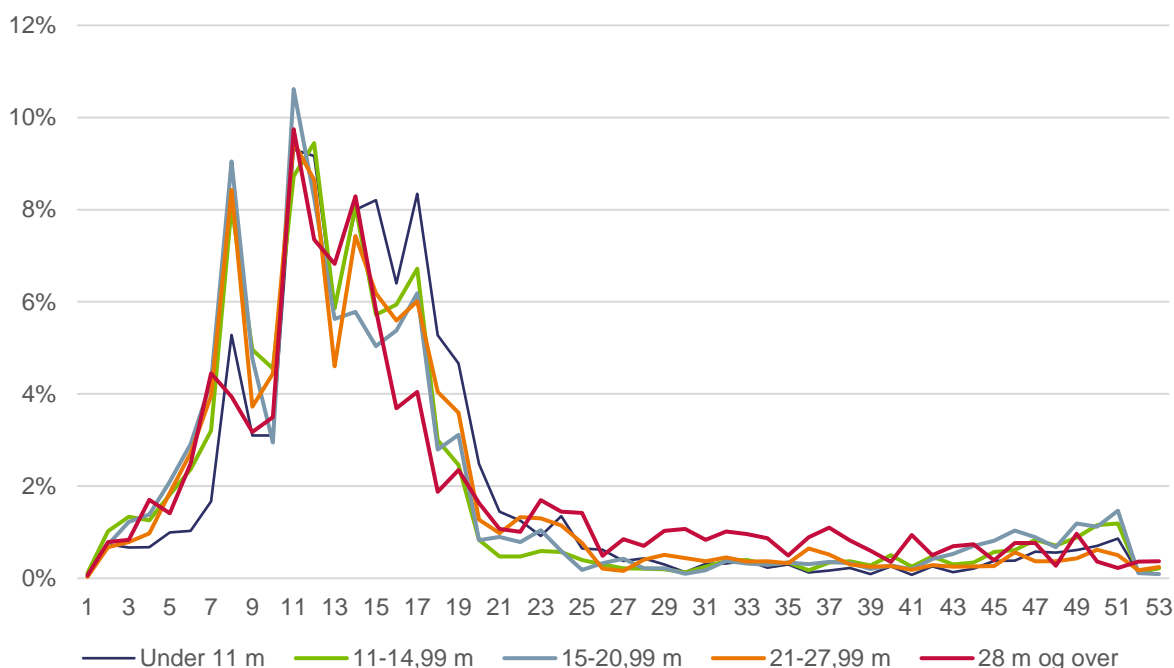
Det er tydelige sesongvariasjoner i de norske fiskeriene, som vist i Figur 12. Året preges av to topper i landingene, en på vinteren/ tidlig vår og en på høsten. Perioden januar–april er høysesong innen torskefiskeriene i Nord-Norge, mens høysesong i fisket etter sild og makrell er på høsten.

Figur 12 Sesongmønster i landingene, landinger i rundvekt per måned for 2020 og 2021, alle arter (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Sesongmønsteret har ulik betydning i torskefiskeriene og i pelagisk sektor. Mens fisket i torskesektoren er styrt av tilgjengeligheten, hvor sesongene er styrt av torskens vandringer, er fisket i pelagisk sektor i større grad konsentrert om de ukene fisken har best kvalitet, og flåten går så langt det er nødvendig for å finne den. Endringene i landingsmønsteret på høsten i 2021 skyldes at makrellen måtte fanges tidligere på året enn det som har vært vanlig. Etter Brexit har norsk flåte ikke fått anledning til å fange makrell i britisk sone, og har måttet fange den tidligere på året, mens den fortsatt befinner seg i norsk sone.

Mange bedrifter i torskesektoren ønsker å øke verdiskapingen gjennom mer foredling og mest mulig helårig sysselsetting. Dette er veldig krevende gitt landingsmønsteret for torsk. Cirka 60 % av råstoffet landes i løpet av 15 uker på våren, med opptil 30 000 tonn landet per uke, mens landingene i andre halvår ligger rundt 3000–5000 tonn.

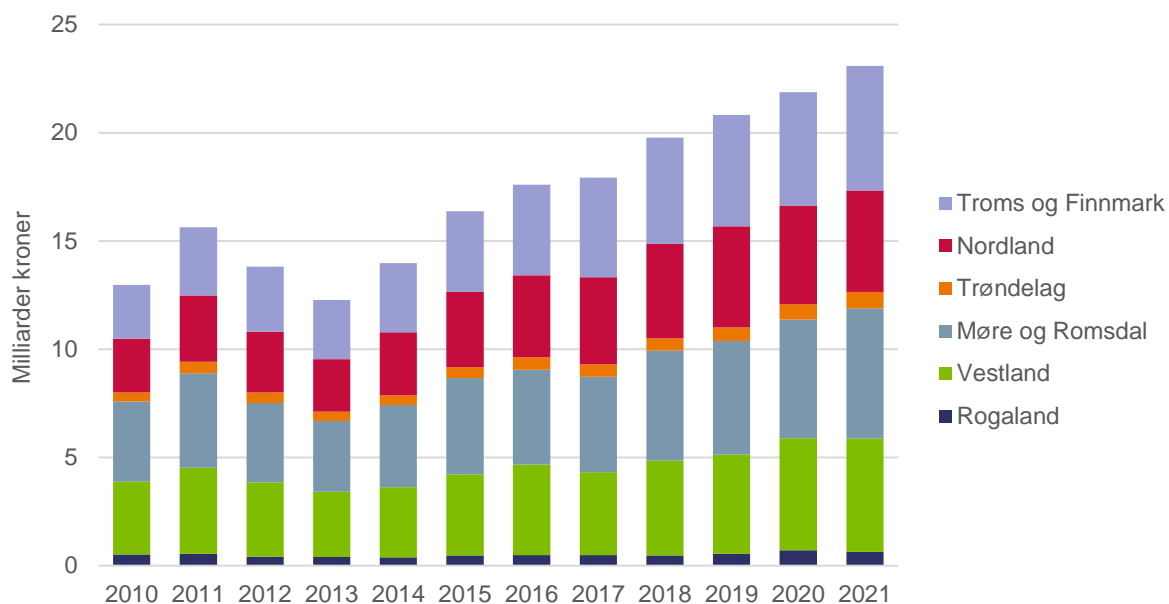

Figur 13 Andel av hver flåtegruppes fangst fordelt per uke; fangstet mengde fersk torsk (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Figur 13 viser at gruppene i kystflåten har nokså likt fangstmønster, dog med noen forskjeller. Jo mindre fartøy, jo mer utpreget er sesongtoppene. Den største gruppen av kystfartøy har noe jevnere fangstmønster over året, men også disse har det meste av sin fangst av torsk i første halvår.

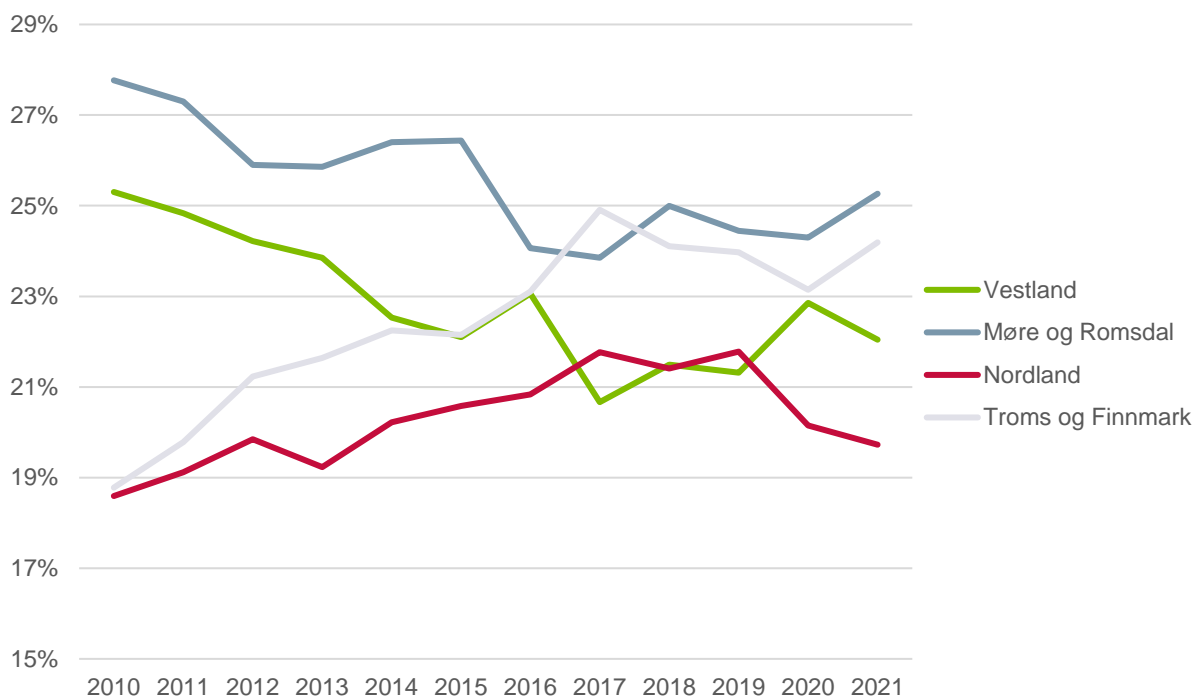
2.4.2 Regional fordeling av fiske og landinger

Figurene under viser verdien av fangsten etter fartøyets hjemfylke. Etter en liten reduksjon fram mot 2013, har fangstverdien økt jevnt de siste årene. Etter fylkessammenslåingene fangstes det meste av fartøy fra fire fylker. Fordelingen mellom disse fire har imidlertid endret seg en del, se Figur 15.

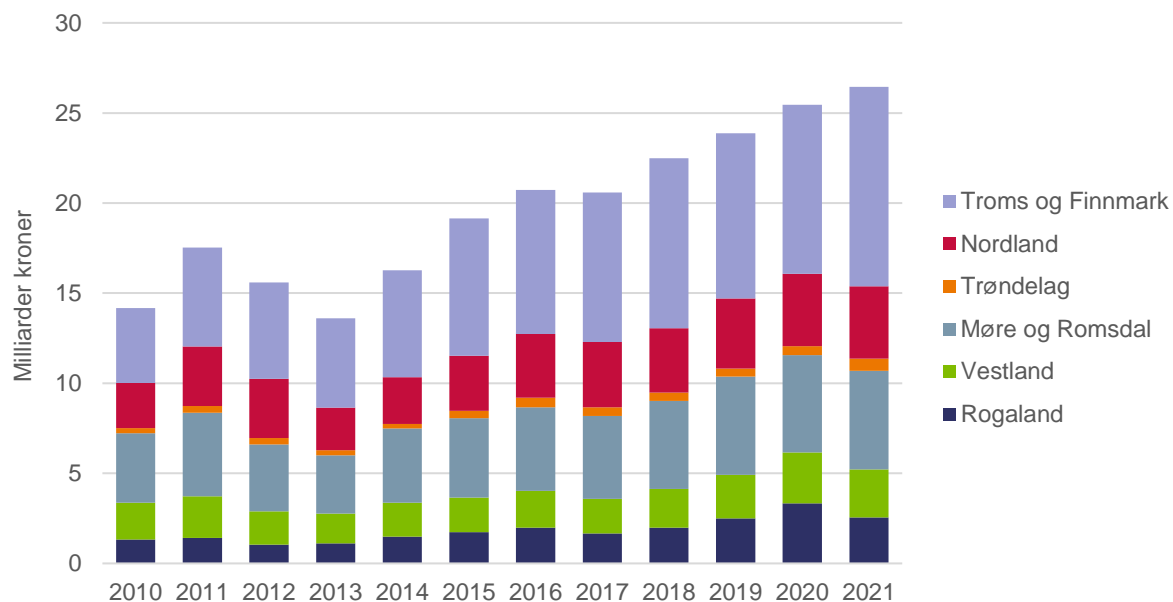
Figur 14 Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke. All fisk fra norske fartøy. Kilde: Fiskeridirektoratet

Møre og Romsdal er fortsatt det største fartøyfylket, men med en synkende andel, fra 28 til 24–25 % av fangstverdien de siste årene. Vestland har også fått redusert sin andel over tid, mens Troms og Finnmark i perioden har økt sin andel fra rundt 19 % til 23–25 % av fangstverdien. Nordlands andel har vært litt over og under 20 %. For de andre fylkene er det mindre endringer (Trøndelag og Rogaland rundt 3 % på hver, de andre fylkene knapt 1 % til sammen).

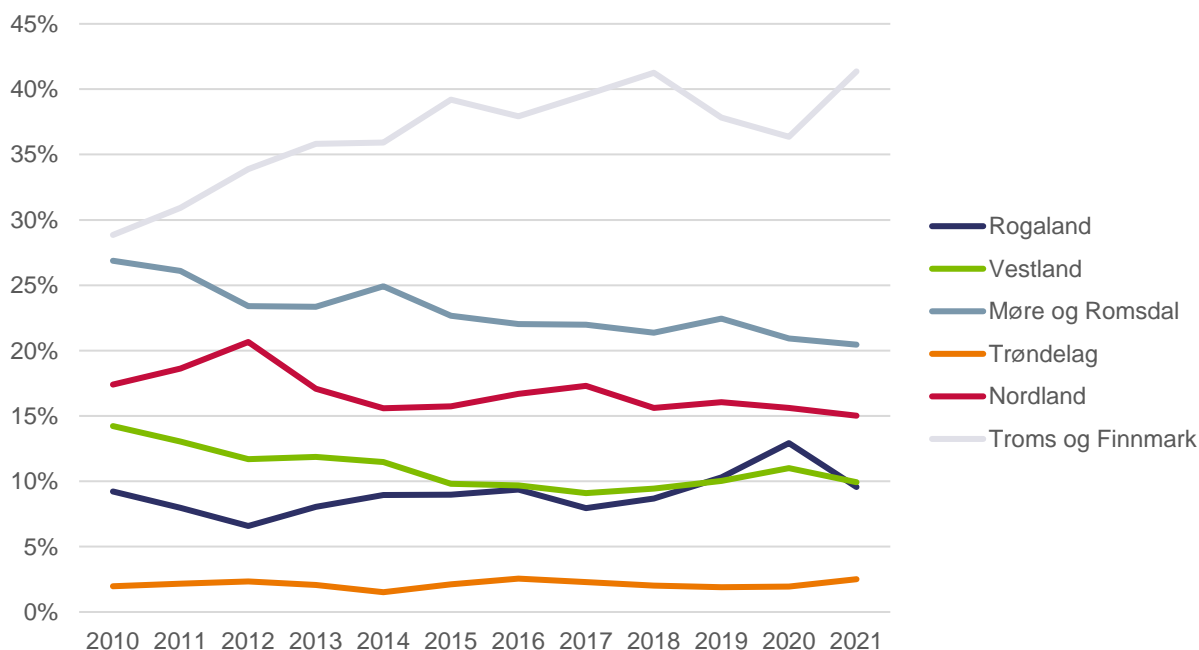
Figur 15 Andel av fangstverdi etter fartøyfylke (Kilde: Fiskeridirektoratet)

For fiskeindustrien og bosettingen langs kysten er det kanskje enda viktigere hvor fisken landes. Figur 16 viser den fylkesmessige fordelingen av råstofflandningene, målt i verdi. Troms og Finnmark er fylket med klart størst landingsverdi. Troms Finnmarks andel av landingene har også økt mye de siste årene, på bekostning av både Vestland, Møre og Romsdal og Nordland, se Figur 17.

Figur 16 Fylkesvis fordeling av råstofflandningene målt i verdi år 2010 til og med 2021

En viktig forklaring på Troms og Finnmarks økte andel er den verdiøkningen vi har sett på viktige fiskeslag. Selv om både sild og makrell har hatt god prisutvikling, har torsken hatt enda bedre utvikling. Det meste av bunnfisken landes i Nord-Norge, mens det landes relativt større volum pelagisk fisk i sør. Høyere kilopris på mye av bunnfisken gir dermed en høyere totalverdi på landingene i nord.

Figur 17 Fylkesfordeling av landingene, prosentandel av totale landinger per fylke, verdi (Kilde: Fiskeridirektoratet)

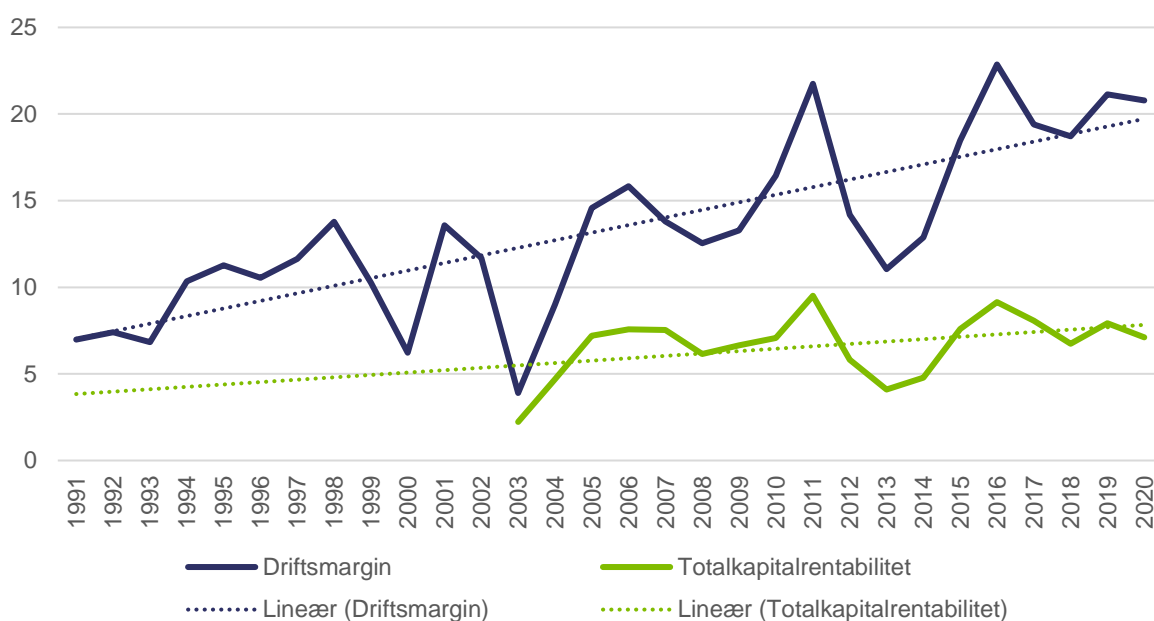
Også målt i mengde var Troms og Finnmark det største landingsfylket i 2021, etter at de gikk forbi Rogaland, som var størst i 2020, og Møre og Romsdal, som over lang tid har vært fylket med størst landinger.

2.4.3 Lønnsomhet i flåten

Det har vært stor variasjon i lønnsomheten fra år til år, men det er likevel mulig å peke på noen hovedtrender. Hovedtendensen i lønnsomhetsutviklingen er at lønnsomheten i flåten over tid har bedret seg betydelig. Lønnsomheten i flåten gikk marginalt ned fra 2019 til 2020, men er fortsatt meget god, med en driftsmargin på 21 % i gjennomsnitt.

På tross av store subsidier ser vi for de fleste årene lav lønnsomhet i 1980-årene, med 1989 og 1990 som de svakeste årene. Utover 1990-tallet kan vi se effektene av både bedret ressurstilgang og en viss reduksjon i kapasitet i flåten. Det at strukturordninger innføres også for kystflåten fra 2004 bidrar også til økt lønnsomhet de siste 15 årene.

Fiskeridirektoratet samlet før 2003 ikke inn balansedata som muliggjorde kalkulasjon av total kapitalrentabilitet⁵.

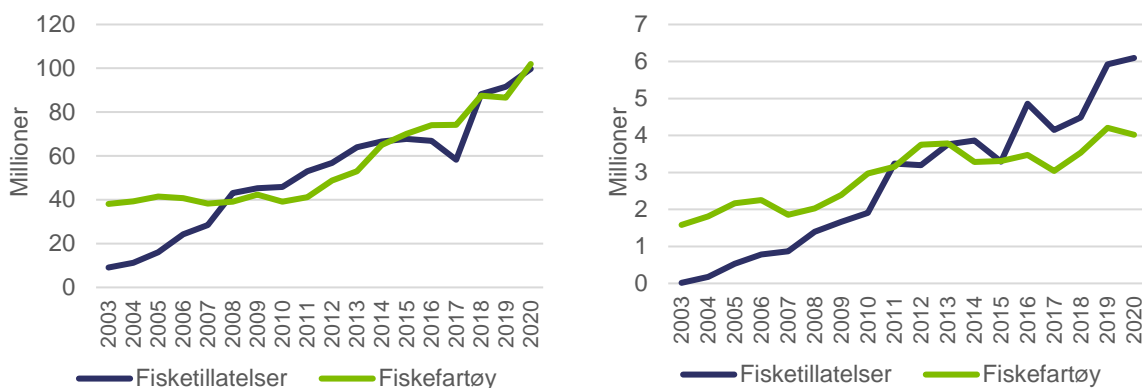

Figur 18 Totalkapitalrentabilitet og driftsmargin i norsk fiskeflåte (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Trendlinjene i figuren over viser tydelig at økningen i driftsmargin er større enn økningen i total kapitalrentabilitet. Om vi ser bort fra 2003, vil trenden for total kapitalrentabilitet være flat. Når total kapitalrentabiliteten ikke øker i takt med driftsmarginen⁶, så skyldes det at næringen har betydelig mer kapital å forrente. Det har vært investert store summer i nybygg og det har bygd seg opp og blitt omsatt store kvoteverdier. Begge deler har økt kapitalbindingen i næringen. Kapitalbindingen er vist i Figur 19. Både kystflåten og den havgående flåten har hatt markerte økninger i kapitalbindingen i fartøy, men det er likevel fisketillatelse som står for den mest markante økningen i kapitalbinding for begge gruppene.

⁵ Avkastning på total kapitalen målt i prosent. Formel: $\frac{(\text{Driftsresultat} + \text{renteinntekter})}{\text{Gjennomsnittlig total kapital}} \times 100$

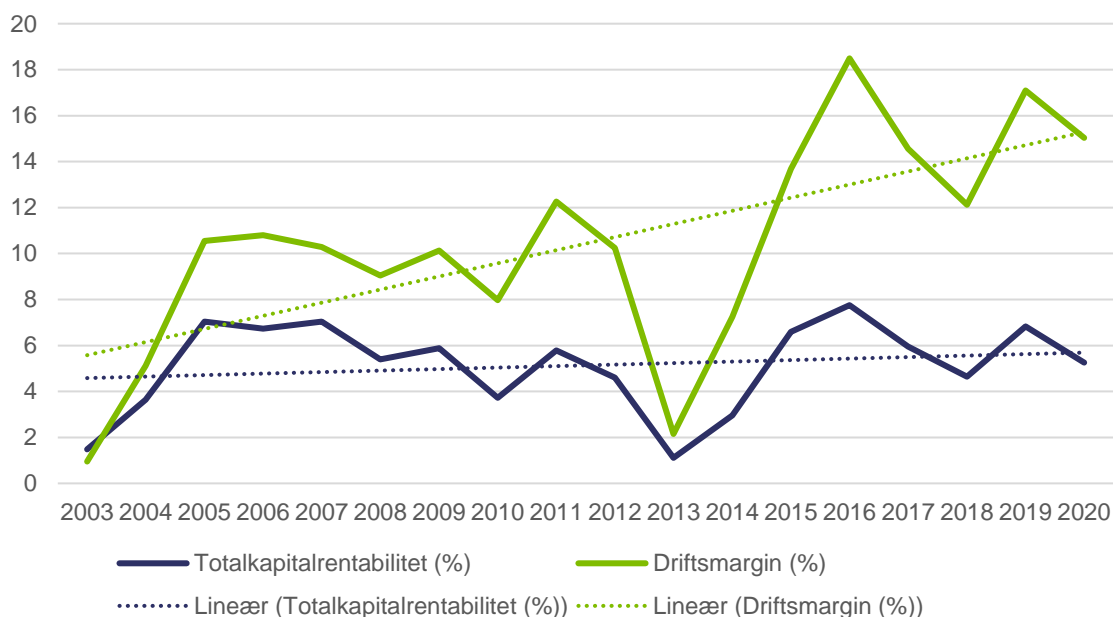
⁶ Driftsresultatet som andel av driftsinntektene. Formel: $\frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}} \times 100$

Figur 19 Kapitalbinding i havgående flåte (venstre) og kystflåten (høyre), gjennomsnitt per fartøy, løpende priser (Kilde: Fiskeridirektoratet)

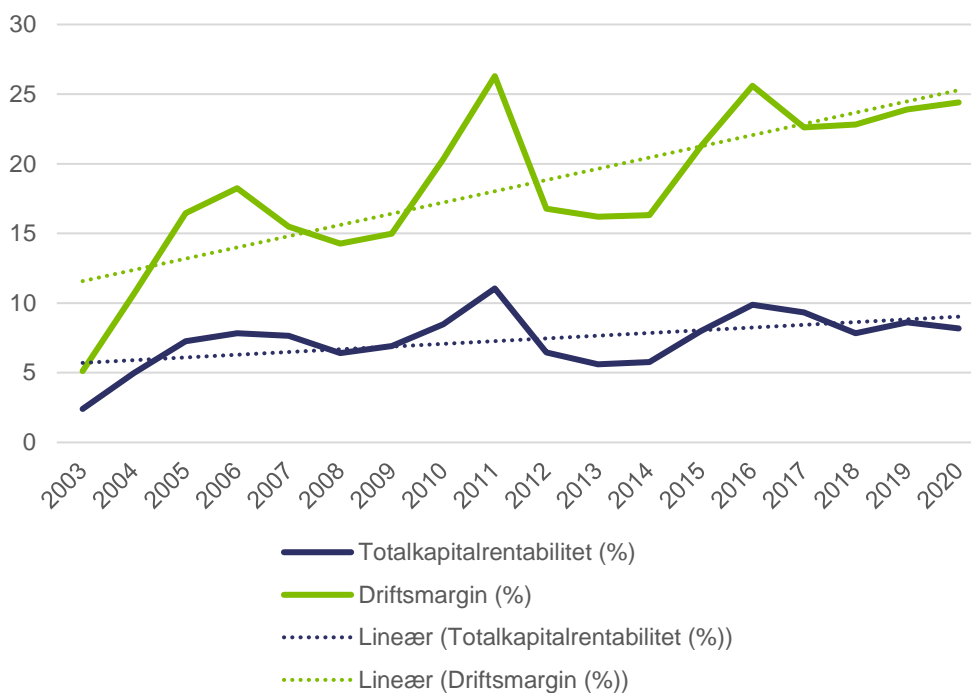
2.4.4 Lønnsomhet i ulike flåtegrupper

Det er store årlige variasjoner i lønnsomhet i kystflåten, men likevel en klar økende trend. Veksten i lønnsomhet er enda større for de gruppene som har hatt strukturmultipliciteter (alle over 11 m) enn det som fremkommer av gjennomsnittlige tall for hele kystflåten i Figur 20. Lønnsomheten kan også påvirkes av driftsstrategi, der for eksempel kystfartøy som kombinerer fangst av bunnfisk med pelagisk fisk oppnår jevnt over høyere driftsmarginer enn fartøy som kun deltar i ett av de to fiskeriene (Dreyer et.al., 2022).

Figur 20 Lønnsomhet i kystflåten (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Lønnsomheten i havfiskeflåten (Figur 21) har også steget betydelig, etter strukturering både i ringnot, trål og konvensjonelle havfiskefartøyer. For havfiskeflåten samlet har kapitalavkastningen også økt noe, men her er det stor forskjell mellom gruppene. Torsketrål og konvensjonell havfiskeflåte har i stor grad strukturert innad i rederiene, og dermed ikke betalt for nye rettigheter. Her ser vi en klar økning også i kapitalavkastningen. I ringnotflåten har mange betalt mye for kvoterettighetene, og for denne gruppen har kapitalavkastningen en nokså flat trendkurve (men også her med store variasjoner fra år til år).

Figur 21 Lønnsomhet i havfiskeflåten (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Sammenhengen mellom driftsmargin og kapitalavkastning er viktig for å forstå effektene av strukturering, og den er viktig for diskusjonen om ressursrente i fiskeriene som dukker opp med jevne mellomrom. Noen vil fristes til å si at den relativt lave kapitalavkastningen er et tegn på at det ikke finnes ressursrente i fiskeriene. Burde ikke kapitalavkastningen være høyere om det er ressursrente i fiskeriene? Mye av forklaringen på den relativt lave avkastningen finnes i den økte kapitalbindingen i næringen, se Figur 19. At kapitalavkastningen ikke øker i takt med driftsmarginen kan forklares av at kvoteprisene har steget tilsvarende. Slik sett kan en stabil kapitalavkastning være et tegn på at markedet for kvoter er rimelig velfungerende, ved at kvotene prises slik at all ressursrenten hentes ut gjennom kvotesalg.

2.4.5 Investeringer

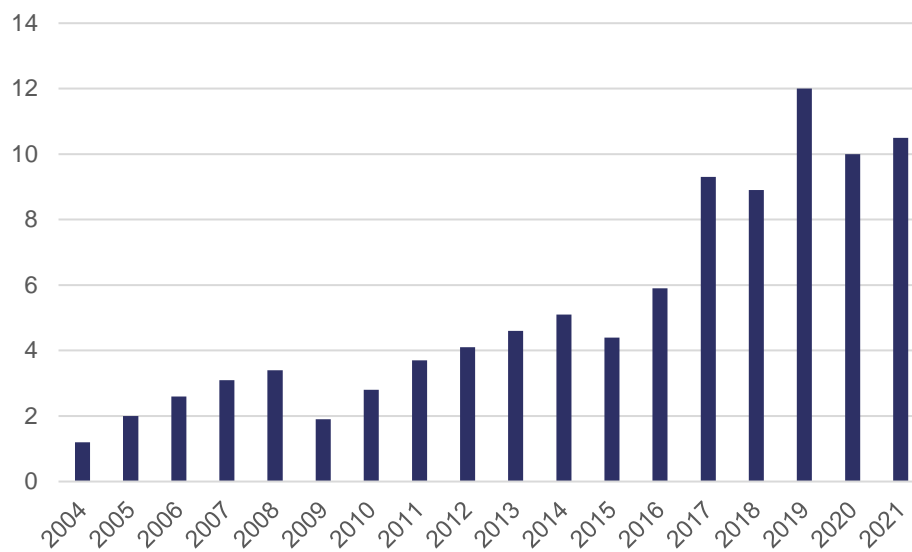
Investeringer er en viktig del av rederienes innkjøp, og dermed en viktig indikator for ringvirkningene fra næringen. Investeringene fremkommer imidlertid ikke i driftsregnskapet til bedriftene, og blir ofte oversett i ringvirkningsanalyser. Investeringene er her estimert på bakgrunn av bedriftenes balansetall⁷.

Oversikt over investeringer er viktig både for å kunne forstå variasjon i ringvirkningene fra år til år, og for å kunne forstå geografiske endringer i ringvirkningene. Mye av investeringene er knyttet til større verft eller utstysprodusenter, som er konsentrert i færre kommuner enn fiskeriaktiviteten.

Investeringene i flåten har vokst fra 1–2 milliarder tidlig i perioden, til nivåer mellom 3,5 og 7 milliarder siden 2012. Den betydelige veksten utover 2000-tallet kan blant annet tilskrives strukturordningene, hvor det å få samlet kvotene på færre fartøy har stimulert til både nybygging og ombygginger. Når investeringene varierer mye fra år til år skyldes det både at investeringsaktiviteten er svært konjunkturutsatt og at tidspunktet for rapportering av store prosjekter (opptil en milliard for de største

⁷ Vi har inkludert investeringer i både fiskefartøy og andre aktiva, men holdt utenfor investeringer i fisketillatelse, ettersom fokuset her er på investeringer som bidrar til ringvirkninger.

fartøyene) kan gi store utslag enkelte år. I og med at investeringer beregnes basert på endringer i balansen, kan regnskapsmessige nedskrivninger også påvirke (forstyrre) beregningene⁸.

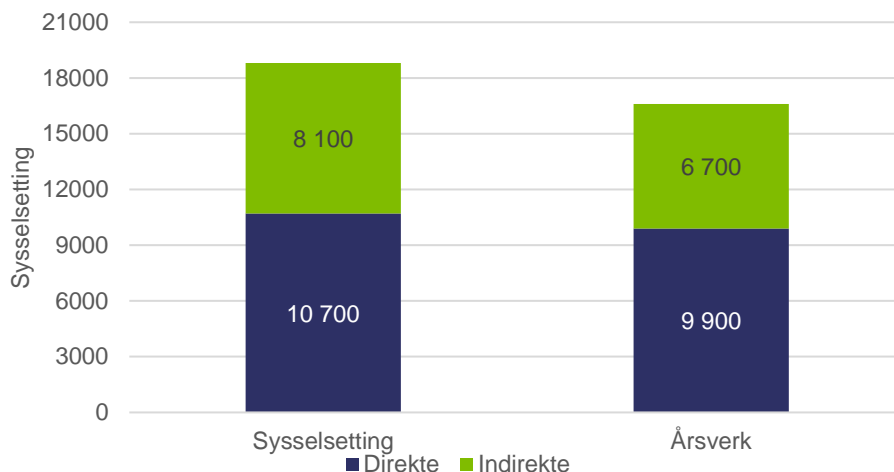
Figur 22 Investeringer i fiskeflåten (Kilde: Menon Economics)

⁸ Vi gjør rede for mer om usikkerheten i beregningene i den årlige hovedrapporten fra prosjektet (Johnsen et al., 2021)

3 Ringvirkninger fra fiskeflåten

3.1 Sysselsetting

De samlede sysselsettingseffektene fra aktiviteten i fisket i 2021 var **om lag 16 600 årsverk**⁹. Regnet i antall sysselsatte tilsvarer dette om lag 18 800 personer. Som vist i Figur 23 jobbet 10 700 av disse i fiskeriene, mens 8 100 jobbet i leverandørbedrifter.

Figur 23 Samlede sysselsettingseffekter innen fiskeri i 2021 (Kilde: Menon Economics)

3.1.1 Geografisk fordeling av ringvirkningene

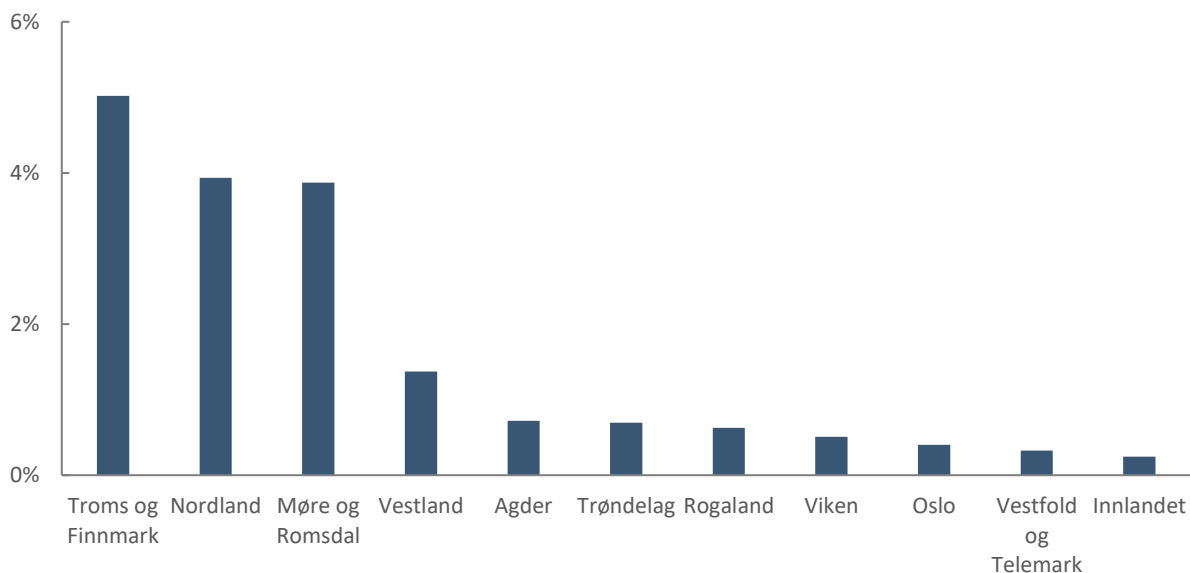
Fiskeflåten er i stor grad konsentrert i Nord-Norge og på Vestlandet, noe som gjør at de samlede ringvirkningene også er størst i disse regionene. Troms og Finnmark har størst sysselsetting, fulgt av Møre og Romsdal, Vestland, og Nordland. Med fylkessammenslåingene er 82 % av den direkte sysselsettingen samlet i fire fylker.

Tabell 2 Samlet sysselsetting fordelt på fylker (Kilde: Menon Economics)

Fylke	Samlede sysselsettingseffekter	Direkte	Indirekte
Troms og Finnmark	3 800	2 500	1 300
Møre og Romsdal	3 400	2 300	1 100
Vestland	3 200	1 800	1 300
Nordland	3 000	2 200	800
Rogaland	1 300	500	800
Viken	1 200	300	900
Trøndelag	1 000	500	400
Oslo	800	100	700
Agder	700	400	300
Vestfold og Telemark	300	100	200
Innlandet	200	-	100
Total	18 800	10 700	8 100

⁹ I store delen av rapporten opererer vi med sysselsetting i stedet for årsverk. Dette er valgt fordi det er mindre usikkerhet i resultatene for sysselsetting, samtidig som det er enklere å sammenligne med andre næringer og regional sysselsetting enn om man teller årsverk. Hvis man ønsker omregning er den gjennomsnittlige omregningsfaktor (som det også fremgår av Figur 23) på om lag 0,84, men varierer fra næring til næring.

Ved å se sysselsetting i flåten opp mot samlet sysselsetting i privat næringsliv får vi innblikk i viktigheten av fiskerierne regionalt, som vist i Figur 24. Fiskerierne er svært viktige for regional sysselsetting i Nord-Norge og i Møre og Romsdal, hvor fiskerienes andel av samlet sysselsetting i fylkene ligger nær 4 % i Nordland og Møre og Romsdal, og på rundt 5 % i Troms og Finnmark.

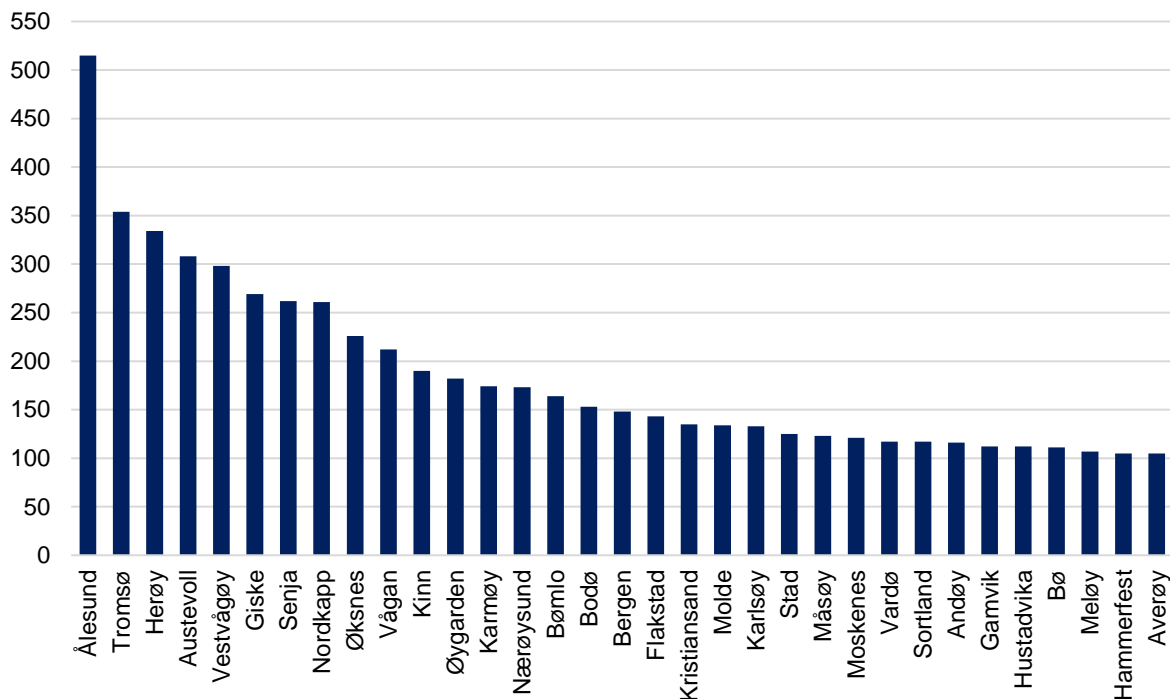

Figur 24 Sysselsettingsvirkninger som andel av samlet sysselsetting i privat næringsliv (Kilde: Menon Economics)

I Vestland utgjør sysselsettingen rundt 1,3 % av samlet sysselsetting i privat sektor, mens den for de resterende fylkene ligger litt over eller under en halv prosent.

I Figur 25 vises de kommunene med flest registrerte fiskere. Det er flest fiskere registrert i Ålesund¹⁰, fulgt av Tromsø, Herøy (M&R), Austevoll, og Vestvågøy.

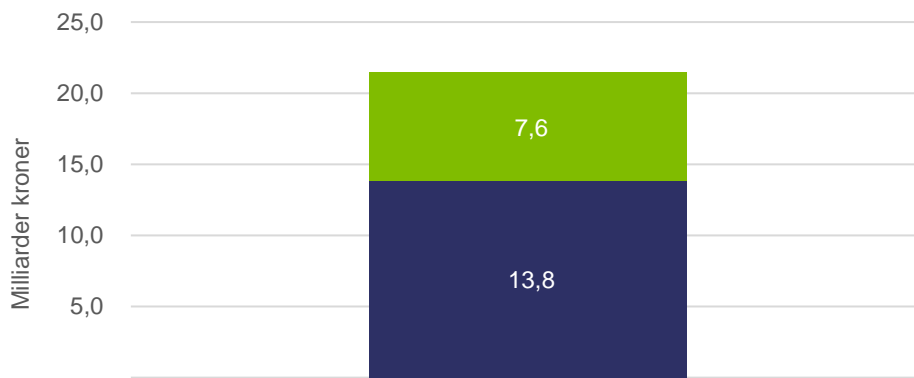
¹⁰ Fra 1. januar 2020 ble kommunene Skodje, Ørskog, Haram, og Sandøy innlemmet i Ålesund kommune. Dette bidro blant annet til at antall registrerte fiskere i Ålesund kommune økte fra 344 i 2019 til 515 i 2021.

Figur 25 Direkte sysselsetting fiskeri, antall fiskere i fiskermanntallet per 2021 (Kilde: Fiskeridirektoratet)

3.2 Verdiskaping

Sysselsetting i fiske og fangst i Norge gir betydelig verdiskaping. **Våre analyser tilsier at det i 2021 ble generert netto verdiskaping¹¹ for 21,4 milliarder kroner fra fiskeri¹².** Figur 26 viser verdiskaping fordelt på direkte og indirekte effekter. Av de 21,4 milliarder i verdiskaping ble 13,8 skapt direkte i fiskeflåten, mens 7,6 milliarder er ringvirkninger i leverandørindustrien.

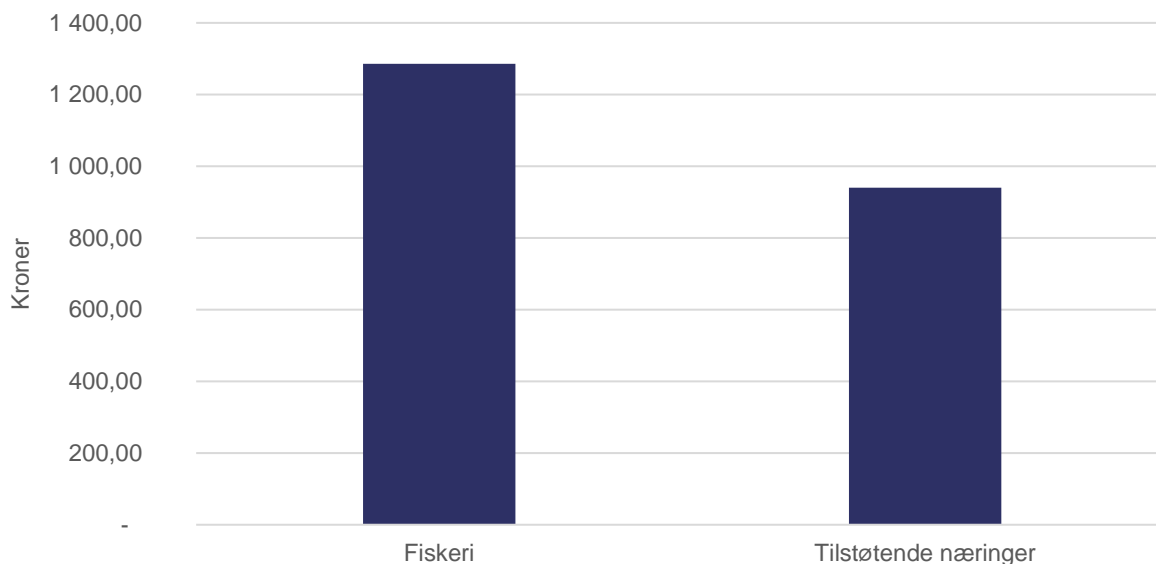

Figur 26 Direkte og indirekte verdiskaping 2021 (Kilde: Menon Economics)

¹¹ I netto verdiskaping inkluderer vi ikke av- og nedskrivninger i utregningen av verdiskaping. Netto verdiskaping svarer altså til det engelske EBIT (mens brutto verdiskaping tilsvarer EBITDA). Netto verdiskaping brukes i hele rapporten.

¹² Flåteleddets verdiskaping er også gjengitt i rapporten for hele sjømatnæringen, som finnes her: [Sterk vekst i sjømatnæringen](#) - Nofima. Verdiskapingen fra flåten er i den rapporten beregnet til litt under 20 milliarder, mens vi her altså opererer med 21,4 milliarder. Det høyere tallet i denne rapporten skyldes at vi her får vist alle kjøpene som ringvirkninger fra flåten. I «Sjømatrapporten» blir flåtens kjøp fordelt på to kategorier, både som ringvirkninger av flåten og som del av omsetningen i leverandørleddet. Vi har i sjømatrapporten skilt ut Leverandører som en egen kategori (hvor leverandører med mer enn 50 % av sin omsetning til sjømatnæringen regnes som en del av næringen). Dette bidrar til at vi får synliggjort leverandørenes betydning (inklusive deres eksport), og får regnet ringvirkninger av investeringene som foretas, men det betyr altså også at vi der sperrer ringvirkningene fra flåten på to kategorier. Når vi i denne rapporten ser på flåten isolert sett, får vi på den andre side ikke med effekten av alle investeringene.

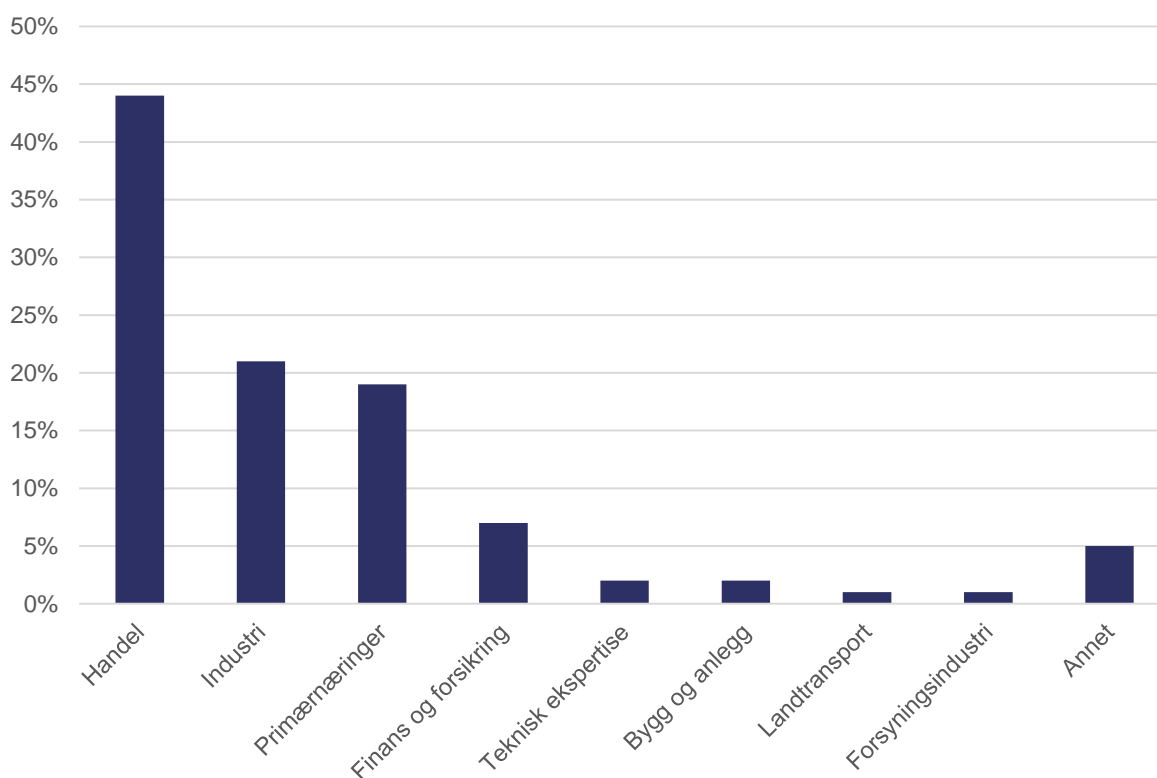
Verdiskaping per sysselsatt i flåten er svært høy, med **1,29 millioner** kroner per sysselsatt, se Figur 27. Vi ser at verdiskapingen per sysselsatt er om lag 37 % høyere innen fiskeri enn i leverandørnæringene. Leverandørnæringene har en verdiskaping mer på nivå med øvrig næringsliv, mens den høye verdiskapingen i fiskeriene gjenspeiler at det er en godt forvaltet ressurshestingsnæring.

Figur 27 Verdiskaping per sysselsatt, 2021 (Kilde: Menon Economics)

3.2.1 Verdiskaping fordelt på sektorer

Den indirekte verdiskapingen fra fangst og fiske er spredt på flere næringer, som illustrert i Figur 28.

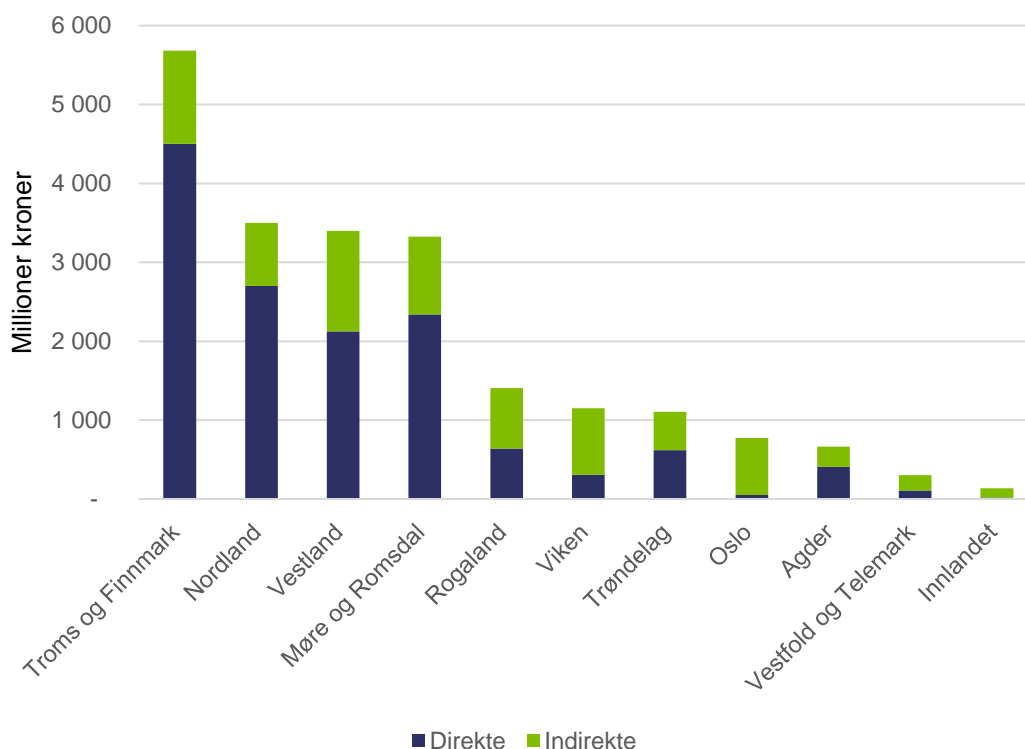

Figur 28 Indirekte verdiskapingseffekter fordelt på sektorer, 2021 (Kilde: Menon Economics)

Handel er den sektoren med størst samlede verdiskapingseffekter, med vel 3,3 milliarder kroner. Handel favner om alle typer varehandel, og utgjør i de fleste ringvirkningsanalyser en stor del av de indirekte effektene. For flåten utgjør spesielt drivstoff en stor del av denne kategorien. Industri og primærnæringer har henholdsvis 1,6 og 1,4 milliarder i verdiskapingseffekter. Industri omfatter bygging og reparasjon av fartøy, utstyr og redskap som flåten er avhengig av.

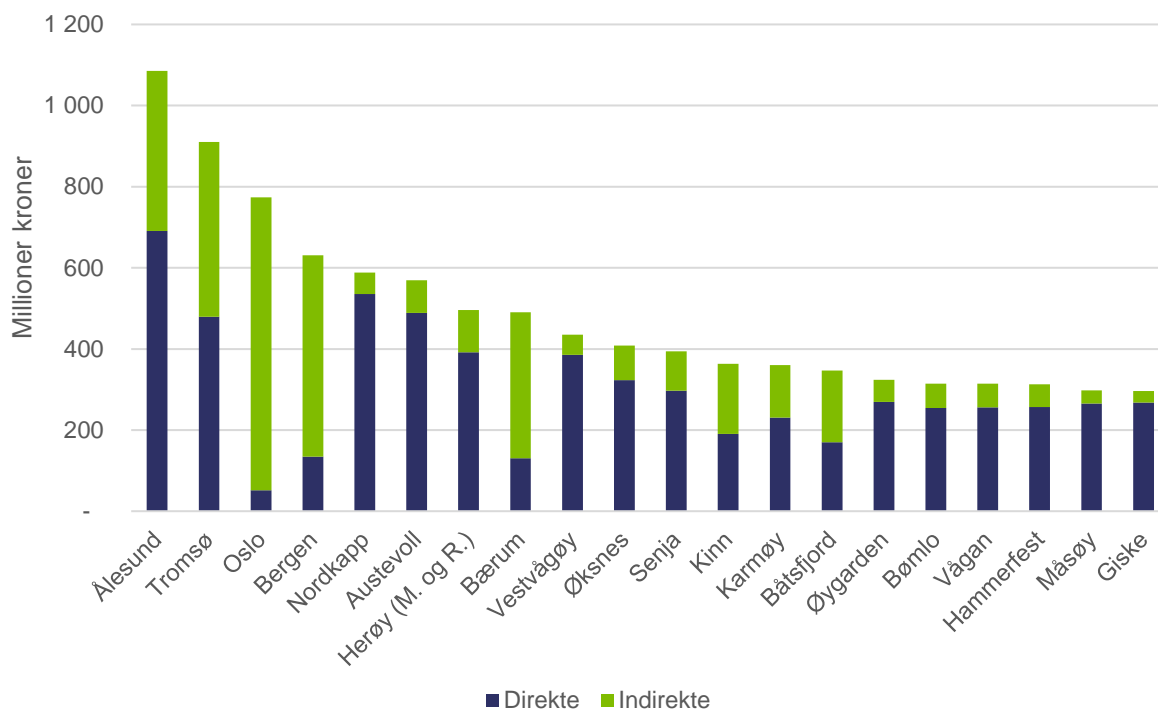
3.2.2 Verdiskaping fordelt på fylker og kommuner

Verdiskapingen i 2021 basert på fiskeflåtens aktiviteter er fordelt på fylker som i figuren under. Troms og Finnmark er størst, fulgt av Nordland, Vestland og Møre og Romsdal. Disse fire står for det meste av flåtens aktiviteter. Man kan ellers legge merke til at Viken og Oslo får en nokså stor del av ringvirkningene, gjennom store leveranser til næringen.

Figur 29 Verdiskaping fra flåten i 2021, samt ringvirkninger (indirekte) fordelt på fylke (Kilde: Menon Economics)

Fordeling av verdiskaping på kommuner er vist i Figur 30. Ålesund er størst, med Tromsø, Oslo og Bergen på de neste plassene. Ålesund har også spesielt stor verdiskaping fra leverandørindustrien. I verdiskapingsanalysene følger verdiskapingen i utgangspunktet selskap. I fiskeriene er imidlertid en stor del av verdiskapingen (rundt 50 %) avlønning til fiskerne, som ikke nødvendigvis bor der selskapet er registrert. Vi har derfor fordelt lønnsdelen av verdiskapingen etter fiskernes bosted, mens kapitalavkastningen er registrert på fartøyets hjemkommune. Det gjør at rangeringen av fiskerikommunene ligner litt på oversikten over sysselsetting som vi viste i Figur 25, men med noen viktige forskjeller. I figuren under kommer kommuner med mange registrerte fartøy høyere opp. Før mange av de mer kjente fiskerikommunene finner vi for eksempel Bærum, som ikke har mange registrerte fiskere (3), men som er vertskap for Aker Biomarine, og også har en del leverandører til flåten. Oslo kommer også høyt på listen, på grunn av mange store leverandører.

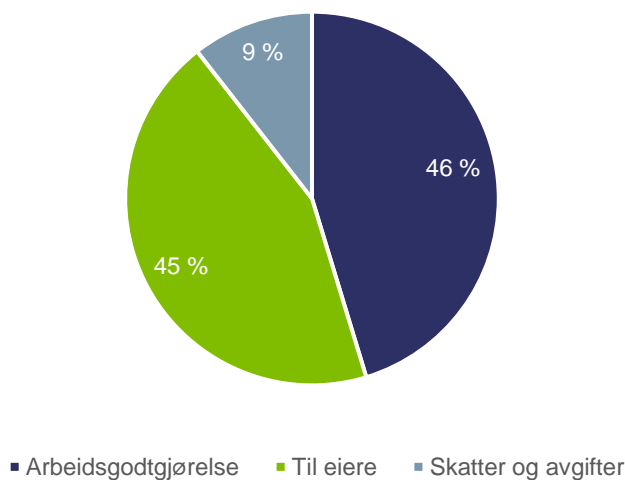
Figur 30 Verdiskaping fra flåten i 2021, samt ringvirkninger (indirekte) fordelt på kommuner (Kilde: Menon Economics)

Den direkte verdiskapingen er fordelt på cirka 250 kommuner, om man også tar med de indirekte effektene er det vel 360 kommuner som har ringvirkninger fra fiskeflåten.

I vedleggene til rapporten finnes oversikter over verdiskaping i det enkelte fylke, og også tabeller med verdiskaping for de viktigste sjømatkommunene i hvert fylke.

3.3 Fordeling av verdiskapingen

Verdiskapingen i fiskeriene fordeler seg med 46 % til arbeidstakerne som arbeidsgodtgjørelse (lønn, lott, pensjon og sosiale kostnader), 45 % som overskudd til kapitaleierne og 9 % i selskapskatt.

Figur 31 Fordeling av verdiskaping på arbeid, kapital og myndigheter (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Lottsystemet gjør at fordelingen av verdiskapingen i fiskeriene er nokså lik fra år til år. Av omsetningen utgjorde avlønningen til arbeid og kapital henholdsvis 33 og 32 % i 2021. Effektive fiskerier og gode priser har gitt god lønnsomhet i fiskeriene, og dermed høy verdiskaping per sysselsatt.

3.4 Skatteeffekter

All økonomisk aktivitet genererer skattebetaling, som i sin tur er det som understøtter produksjonen av velferd. Vi har estimert størrelsen av bedriftsskatten og skatt på alminnelig personinntekt som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen. **Vi finner samlede skatteeffekter i 2021 på om lag 5,8 milliarder 2021-kroner.**

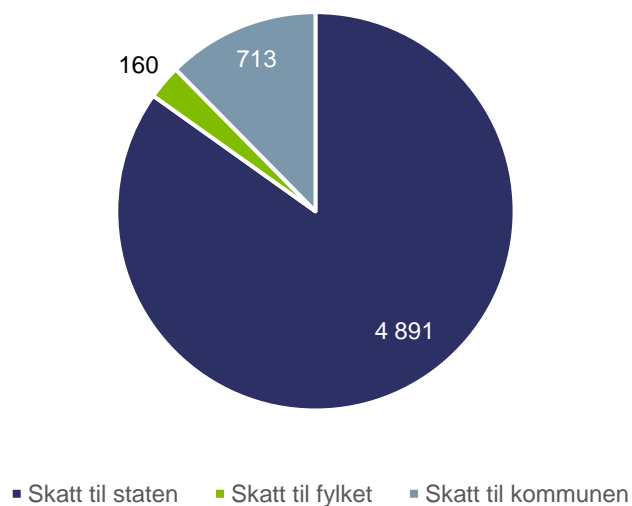
For å estimere størrelsen på de skatteinntekter som understøttes av aktiviteten i sjømatnæringen har vi for alle sysselsatte brukt gjennomsnittslønnen til å utregne alle relevante poster for selvangivelsen. Dette inkluderer alt fra skatt på alminnelig inntekt til trygdeavgift og trinnskatt. For bedriftene har vi behandlet to typer av bedrifter. For bedrifter i fiskerinæringen har vi hentet faktiske skattebetalinger i 2021 fra bedriftenes regnskaper. Dette gir selvsagt svært presise estimater av skatteeffektene, og tar inn over seg alle relevante faktorer. For de resterende (indirekte) effektene har vi splittet verdiskaping fra ringvirkningsmodellen i driftsresultat og lønnskostnader. Lønnskostnader er utregnet ved gjennomsnittslønn multiplisert med sysselsatte. Vi korrigerer i tillegg for finanskostnader. De relevante skattesatser og antagelser er vist i Tabell 3 nedenfor.

Tabell 3 Oversikt over skattesatser og relevante antagelser

Type	Mottaker	Sats
Personskatt	Kommune	11,1 %
Personskatt	Fylke	8,5 %
Personskatt	Stat	2,4 %
Trygdeavgift	Stat	8,2 %
Trinnskatt, trinn 1 (innslag: 185k NOK)	Stat	1,1 %
Trinnskatt, trinn 2 (innslag: 260k NOK)	Stat	4,0 %
Trinnskatt, trinn 3 (innslag: 651k NOK)	Stat	13,2 %
Trinnskatt, trinn 4 (innslag: 1.022k NOK)	Stat	16,2 %
Arbeidsgiveravgift	Stat	14,1 %
Bedriftsskatt	Stat	22,0 %
Omregningsfaktor fra driftsresultat til ordinært resultat	-	0,80
Omregningsfaktor for korrigerer for progressivitet ved trinnskatt	-	1,10

I tillegg til de opplistede satser og antakelser i tabellen tar vi høyde for andre skattesatser i Finnmark og flere kommuner i Troms, der blant annet skatten på personlig inntekt var på 19,5 % i 2019.

Som normalen er i denne typen analyser, går brorparten av skatten til staten. Våre beregninger peker på at om lag 4,9 milliarder kroner i skattebetaling går til staten, mens rundt 720 millioner kroner går til kommunene. Fordeling av skatteinntektene på kommuner, fylker og stat er som vist i Figur 32.

Figur 32 Skatteinntekter fordelt på mottaker (Millioner 2021-kroner) (Kilde: Menon Economics)

Av de samlede skatteeffekter er om lag 1,3 milliarder kroner bedriftsskatt betalt av flåten, mens 680 millioner kroner kommer fra leverandørbedrifter, 1,3 milliarder kroner kommer fra personlig skatt på alminnelig inntekt, mens de resterende 2,4 milliarder kommer fra andre poster (trygdeavgift, trinnskatt, og arbeidsgiveravgift).

4 Metode for ringvirkningsanalysen

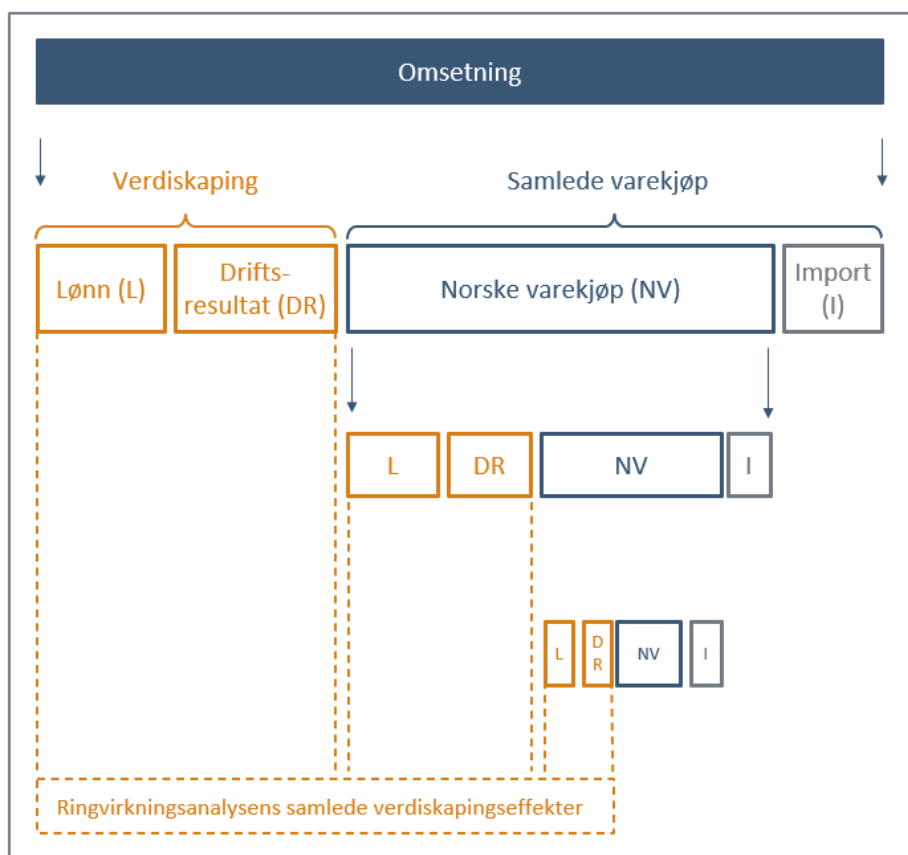
4.1 Introduksjon til ringvirkninger

Aktiviteten i ulike næringer i økonomien er tett bundet sammen. Det betyr at endring i etterspørsel fra en næring vil påvirke aktiviteten i andre næringer og dermed påvirke norsk sysselsetting, verdiskaping og skatteinngang. Vi kvantifiserer disse effektene for sjømatnæringen ved hjelp av en ringvirkningsanalyse.

Etterspørselen av produkter og tjenester fra sjømatnæringen har to umiddelbare effekter. For det første understøttes sysselsetting i næringen, gjennom ansettelse av fiskere som jobber på båter, ansatte ved oppdrettsanlegg og på slakterier. For det andre vil sjømatnæringen øke sin etterspørsel etter varer og tjenester fra andre næringer. I første omgang vil etterspørselen fra sjømatnæringen understøtte sysselsetting hos de direkte leverandører til næringen. Dette gjelder eksempelvis verft som bygger båter, men også tjenester fra næringer som regnskapsføring og kantinedrift. I takt med en oppgang i leverandørnæringene vil også deres leverandører oppleve økt aktivitet. Denne effekten fortsetter i prinsippet uendelig, men effekten i hvert ledd blir raskt mindre. Vi har beregnet ringvirkninger i 10 ledd.

Teknisk sett kan man si at omsetningen til hver bedrift i hele verdikjeden kan deles opp i tre ulike kategorier:

- Norske vare- og tjenestekjøp
- Utenlandske vare- og tjenestekjøp
- Lønnskostnader og overskudd

Figur 33 Modell for beregning av verdiskapingseffekter (Kilde: Menon Economics)

Summen av lønn og overskudd utgjør verdiskapingen, mens norske varekjøp danner omsetning for bedriftene i neste ledd av verdikjeden. Til høyre i Figur 33 vises en skisse av hvordan en investeringskostnad har effekter nedover i verdikjeden, og utover hos leverandører, leverandørers leverandører osv. Summen av de oransje boksene i alle ledd utgjør de samlede verdiskapingeffektene.

Som det ses fra figuren, vil all omsetning etter mange nok ledd omdannes til enten norsk verdiskaping eller import.

Vi har modellert etterspørselsimpulsen fra sjømatnæringen til sine leverandører og dens effekter på sysselsetting med bakgrunn i SSBs kryssløpsanalyse. SSBs kryssløpsmatrise viser omfang av leveranser, sysselsetting, skatter og avgifter, samt import og eksport i 64 NACE-næringer. Med bakgrunn i SSBs kryssløpsanalyse har Menon utarbeidet en ringvirkningsmodell hvor vi beregner sysselsettings- og verdiskapingeffekter av ulike former for tiltak eller endringer.

4.2 Tilleggsmoduler

I tillegg til den tradisjonelle ringvirkningsanalysen har Menon utviklet 2 viktige "ringvirkningsmoduler" som brukes i denne analysen. Den første er en geografisk modul, mens den andre er en skattemodul.

Mens typiske ringvirkningsanalyser gir mulighet for å følge flyt av varer og tjenester på tvers av næringer, gir den **geografiske modulen** mulighet for å følge de på tvers av geografisk avgrensninger. På den måten kan modellen gi indikasjoner om hvor i landet man finner de største indirekte fotavtrykk fra aktiviteten i sjømatnæringen. Det eksisterer ingen data om handel mellom ulike kommuner i Norge. Dette har nødvendiggjort estimering av alle handelsmønstre og er gjort med bakgrunn i forskningslitteraturen om handelsstrømmer mellom regioner. Estimeringen viser at det er to faktorer som påvirker omfanget av handel mellom regioner:

- Den første er *avstanden* mellom de to regioner. Jo lengre det er, jo mindre vil de to kommunene handle med hverandre. Dette er en funksjon av både transportkostnadene, samt kjennskap.
- Den annen faktor er størrelsen på relevant næringsliv. Jo større en næring i en gitt kommune er, jo mere vil den næringen selge til andre kommuner. Dette betyr at eksempelvis bedrifter i Asker kommune vil etterspørre flere varer og tjenester fra Oslo enn omvendt.

Vekten av disse to faktorene kalibreres på en sånn måte at summen av den resulterende handel ligner mest mulig på faktisk produksjon i norske kommuner.

Skattemodulen brukt i denne analysen inkluderer to typer skatt: skatt på personlig inntekt og bedriftsskatt. For utregning av skatt på personlig inntekt setter vi opp en slags selvangivelse for den gjennomsnittlige sysselsatte i hver næring. Dette innebærer altså gjennomsnittslønn så vel som skattesatser for trygdeavgift, trinnskatt, etc. På bedriftssiden for bedrifter i sjømatnæringen henter vi ut faktisk skatt for alle regnskapspliktige bedrifter. I tillegg utregner vi driftsresultatet for de resterende bedrifter (lengre nede i verdikjeden) som forskjellen mellom brutto verdiskaping på den ene side og lønnskostnader og avskrivninger på den andre. Vi antar at alle bedrifter betaler en flat skatt på driftsresultatet. Til slutt fordeler vi de ulike skattetyperne på hva som går til henholdsvis kommunen, fylket, og staten. Analysen inkluderer ikke diverse avgifter, fradrag og viktigst av alt merverdiavgift. Man kan altså se på anslaget for samlet skatt, som et konservativt bruttoanslag.

4.3 Innhentning av data

Den viktigste inputen i en ringvirkningsmodell er vare- og tjenestekjøp fra den analyserte næringen. SSB publiserer årlig disse dataene for en lang rekke næringer, deriblant sjømat. Det er fullt mulig å gjennom-

føre ringvirkningsanalysen på nasjonalt nivå med dette som hovedkilde, og det er tradisjonelt slik analysen har blitt utført. Det er imidlertid en rekke problemer med å bruke disse aggregerte dataene.

Aggregerte tall fanger ikke opp forskjellene innad i sjømatnæringen. Fiskeri er eksempelvis betydelig mer arbeidsintensivt enn oppdrett. Disse tallene kan også variere geografisk. Bruker vi de nasjonale tallene fra SSB risikerer vi å få feil fordeling av de nasjonale effektene på henholdsvis regioner og på ulike hovedgrupper.

Leverandørkomposisjonen i ulike hovedgrupper av næringen varierer betydelig. Det er betydelige forskjeller på leverandørprofilen til fiske- og oppdrettsnæringen på den ene siden, og salgsaktivitet på den andre.

Karakteristika hos de faktiske leverandørene til sjømatnæringen fanges ikke tilstrekkelig opp i de nasjonale tallene. Dette gjelder blant annet verdiskapingsmarginen og produktivitet (verdiskaping per ansatt), som varierer betydelig innad i en enkelt næring. Sjømatnæringen etterspør eksempelvis brønnbåter, i de nasjonale dataene blir produsenter av brønnbåter slått sammen med andre elementer av maritim næring. Mens verdiskapingsmarginen er relativt lav i noen deler av den maritime næringen (eksempelvis hos rederiene) er den høy hos verft som bygger brønnbåter. Denne viktige forskjellen går tapt dersom man bruker nasjonale tall.

4.4 Data på selvstendige næringsdrivende innen fiske og fangst

Som grunnlag for beregning av verdiskaping og ringvirkninger bruker vi regnskapsdata fra alle aksjeselskaper. En del av fartøyene er imidlertid ikke eid av aksjeselskaper, men av selvstendige fiskere med ansvarlige eller personlige selskaper. For å modellere ringvirkningene fra disse må både antall selvstendige fiskere og deres omsetning estimeres. Til dette bruker vi regnskapsdata fra Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse og data fra Fiskermanntallet.

5 Referanser

- Dreyer, B.M., Ø. Hermansen, E. Hogrenning, J.P. Johnsen, T. Nyrud, B. Siikavuopio & S. Steinsbø (2022). Kapasitetsutvikling og konkurranseforhold – Utvalgte grupper i kystflåten. Rapport 24/2022, Nofima, Tromsø.
- Iversen, A., Ø. Hermansen, J.R. Isaksen, E. Henriksen, T. Nyrud & B.M. Dreyer (2018a). Strukturelle endringer i fiskeindustrien Drivkrefter og konsekvenser. Rapport 16/2018, Nofima, Tromsø.
- Iversen, A., Ø. Hermansen, J.R. Isaksen, E. Henriksen, T. Nyrud & B.M. Dreyer (2018b). Strukturering i fiskeflåten. Drivkrefter og konsekvenser. Tromsø. Rapport 8/2018, Nofima, Tromsø.
- Johnsen, P. F., Rognsås, L. L., Erraia, J., Grønvik, O., Fjose, S., Blomgren, A., Fjelldal, Ø., Iversen, A., Robertsen, R., ... Nyrud, T. (2021). Ringvirkninger av sjømatnæringen i 2021. Oslo. Menon-Rapport 126/2022. Retrieved from <https://nofima.no/wp-content/uploads/2022/10/2022-126-Ringvirkninger-av-sjomatnaeringen-2021.pdf>
- Pascoe, S., Robinson, C. & Coglan, L. (1996). Economic and financial performance of the UK English Channel fleet. CEMARE – University of Portsmouth, Portsmouth, UK, 1996.

Vedlegg

Vedlegg 1: Innledning til fylkesrapportene

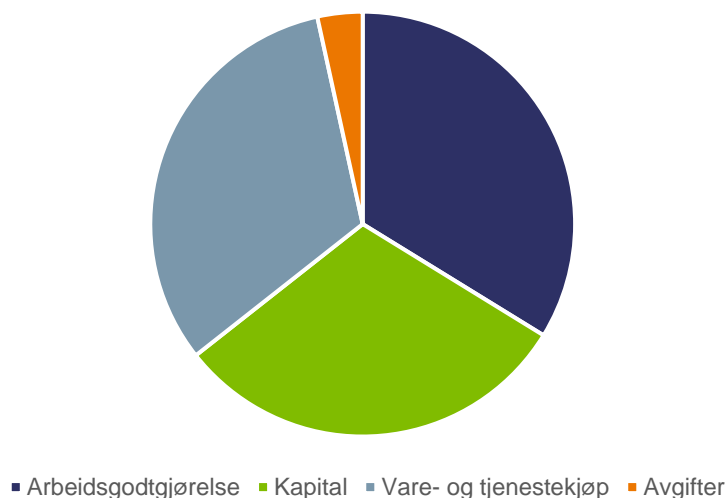
I det følgende følger fylkesoversikter over verdiskaping og sysselsetting, samt de viktigste nøkkeltallene for fiskeriaktiviteten i fylkene.

Tallene er i hovedsak presentert for nye fylker og kommuner, mens statistikken over fangst er på gamle kommuner.

Vi vil innledningsvis knytte noen kommentarer til de viktigste hovedtrekkene vi kan lese ut av rapportene og om begrensningene i metodikken bak fylkesrapportene.

Hovedtrekk

I flåten utgjør verdiskapingen omtrent 2/3 av omsetningen, hvor 1/3 er arbeidsgodtgjørelse og 1/3 kapitalavlønning.. Rundt en tredjedel av omsetningen til flåten er vare- og tjenestekjøp som gir grunnlag for ringvirkninger, se Figur 34.

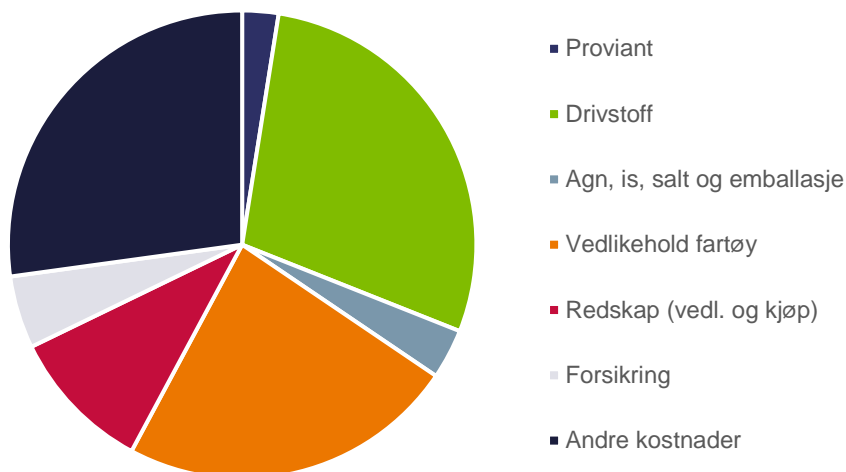

Figur 34 Fordeling av omsetning på verdiskaping og ringvirkninger (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Sammenlignet med andre næringer vil ringvirkningene også være små i forhold til omsetningen, ettersom en så stor andel av omsetningen er verdiskaping som går til fiskere og kapitaleiere.

Vi vil se av de ulike fylkesrapportene at avlønning og kapital gjenspeiler aktiviteten i flåten, med en verdiskaping som i stor grad følger fangsten. Mens fiskerne er spredt langs hele kysten, har ringvirkningene en tendens til å bli konsentrert om færre steder. En god del varer og tjenester kjøpes i større byer, og en del leveranser samles i regionale sentra eller de større fiskerikommunene i hver region. Det gjelder for eksempel verkstedtjenester, fiskeredskaper osv. Også store kostnadsposter som forsikring og drivstoff gir liten verdiskaping lokalt i forhold til omsetningen. En del av flåtens innkjøp foregår også i sesongfiskerier som kan være langt unna hjemkommunen.

Denne kostnadsfordelingen gjør at man mange steder ser en relativt liten andel lokale ringvirkninger. Til gjengjeld vil ringvirkningene fordele seg på et stort antall kommuner, over hele landet.

Figur 35 Kostnader som gir grunnlag for ringvirkninger, gjennomsnitt av alle fartøy (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Ha gjerne også i mente ved gjennomlesningen at vi i denne rapporten kun ser på flåtens direkte ringvirkninger og ikke aktiviteten som skapes via fiskemottak, foredling og eksport.

Metodikk og begrensninger

Tallene for sysselsetting og verdiskaping i fylkesrapportene er modellbaserte. Det betyr at sysselsettingen i indirekte aktivitet (ringvirkninger) er modellert etter varekjøpene til flåten. Sysselsettingstallene for flåten er hentet fra SSB, og følger fartøyets hjemkommune, mens ringvirkningene er beregnet gjennom Menons ITEM-modell. Resultatene vil for enkeltkommuner med denne metoden kunne avvike noe fra virkelig sysselsetting.

Modellene baserer seg på omsetning fra aksjeselskaper, og fanger dermed ikke like godt opp kjøpemønsteret til fartøy som tilhører personlige selskaper. Verdiskaping og ringvirkninger fra disse fartøyene er beregnet ut fra aksjeselskapenes kjøpemønster.

De fleste større fartøy tilhører aksjeselskaper, mens mange mindre er eid av personlige selskaper. Samtidig er et stort flertall av de mindre fartøyene som hører hjemme i Nord-Norge. Dette betyr at modellberegningene tenderer mot sør og de store byene, og dermed vil undervurdere ringvirkningene noe i nord og i mindre kystsamfunn. Modellberegningene stemmer godt overens med den totale verdiskapingen av ringvirkningene, men det ligger en viss usikkerhet i den geografiske fordelingen, som igjen er større på kommunenivå enn på fylkesnivå.

Det er også verdt å legge merke til at ringvirkningene ikke inkluderer konsumvirkninger (det vil for eksempel si at fiskernes private kjøp ikke er med i beregningsgrunnlaget). Om konsumvirkningene inkluderes vil ringvirkningene være anslagsvis 15–25 % større, avhengig av hvor mye av inntekten som brukes lokalt.

Som ved alle årsregnskapsbaserte ringvirkningsmodeller vil ikke investeringene fanges opp, disse er store (se Figur 22). En større del av disse investeringene ble fanget opp når vi så hele sjømatnæringen, inklusive leverandørnæringene, under ett (Johnsen et al, 2020)

Verdiskaping og ringvirkninger fra fiskeflåten i 2021 - regionale faktaark

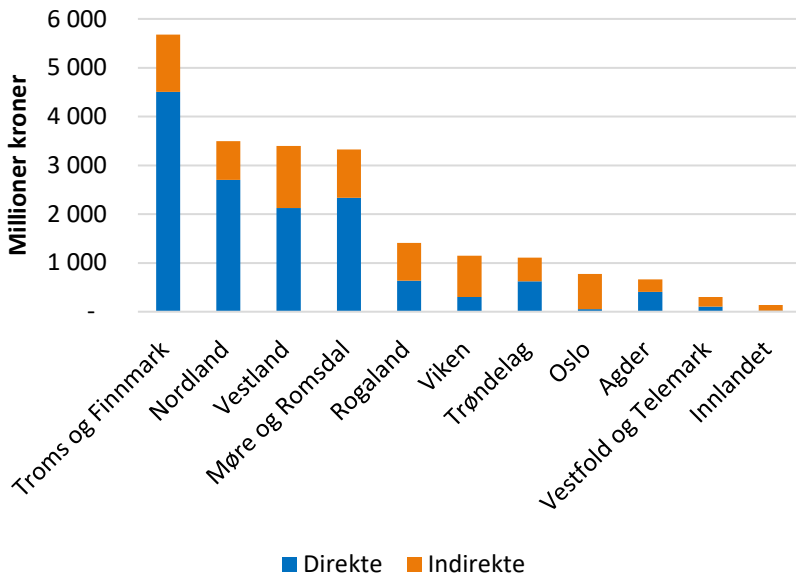
- Troms og Finnmark
- Nordland
- Trøndelag
- Møre og Romsdal
- Vestland
- Rogaland
- Øvrige fylker

Verdiskapingseffekter i Troms og Finnmark

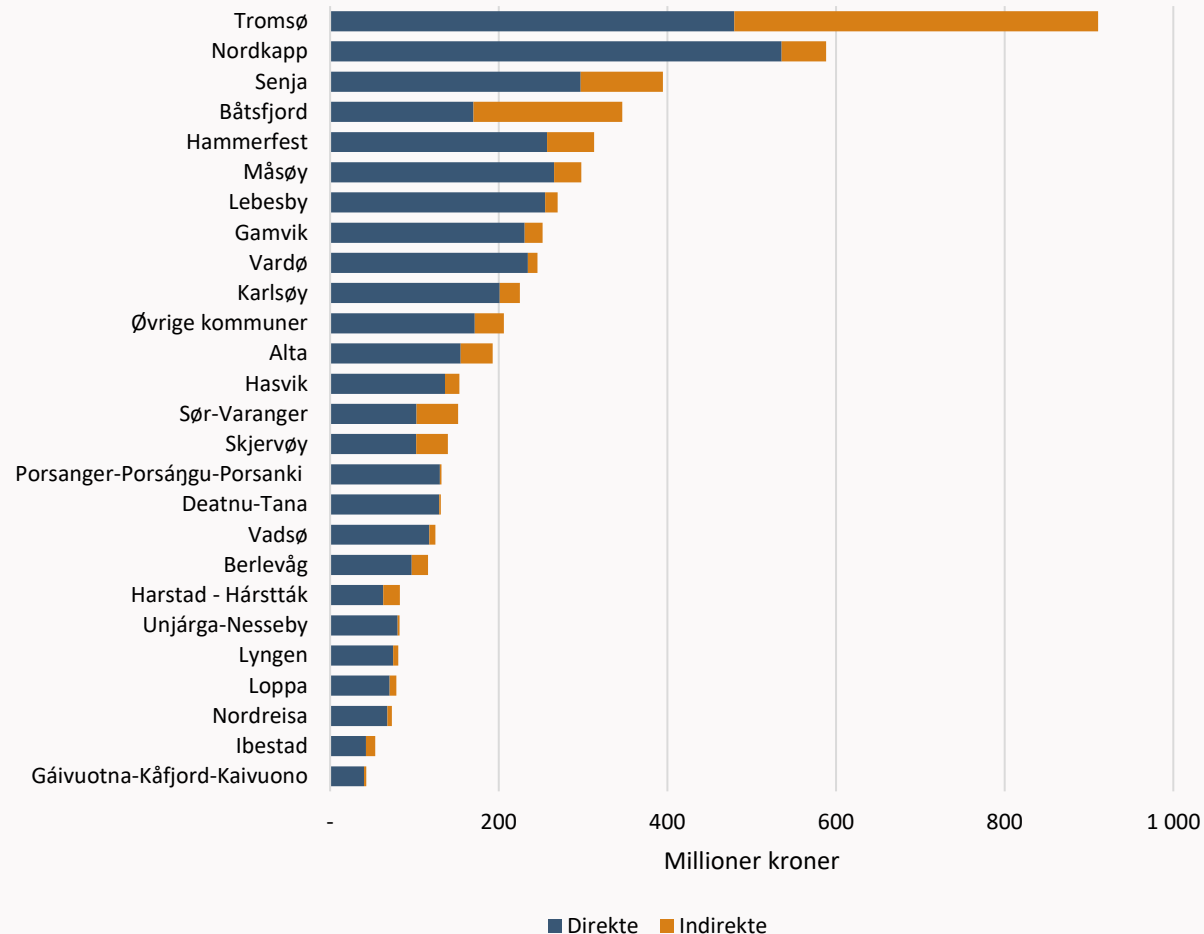

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

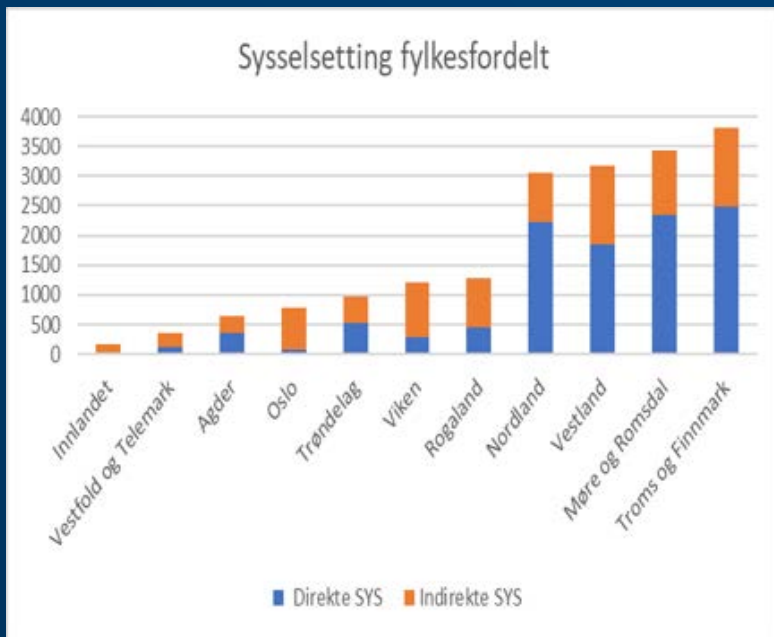
Troms og Finnmark fylke er nummer 1 av fylkene med en samlet verdiskaping på tilnærmet 5,8 milliarder kroner i 2019. Av dette utgjorde den direkte i næringsa 4,5 milliarder. De indirekte ringvirkningene er på tilnærmet 1,2 milliarder.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

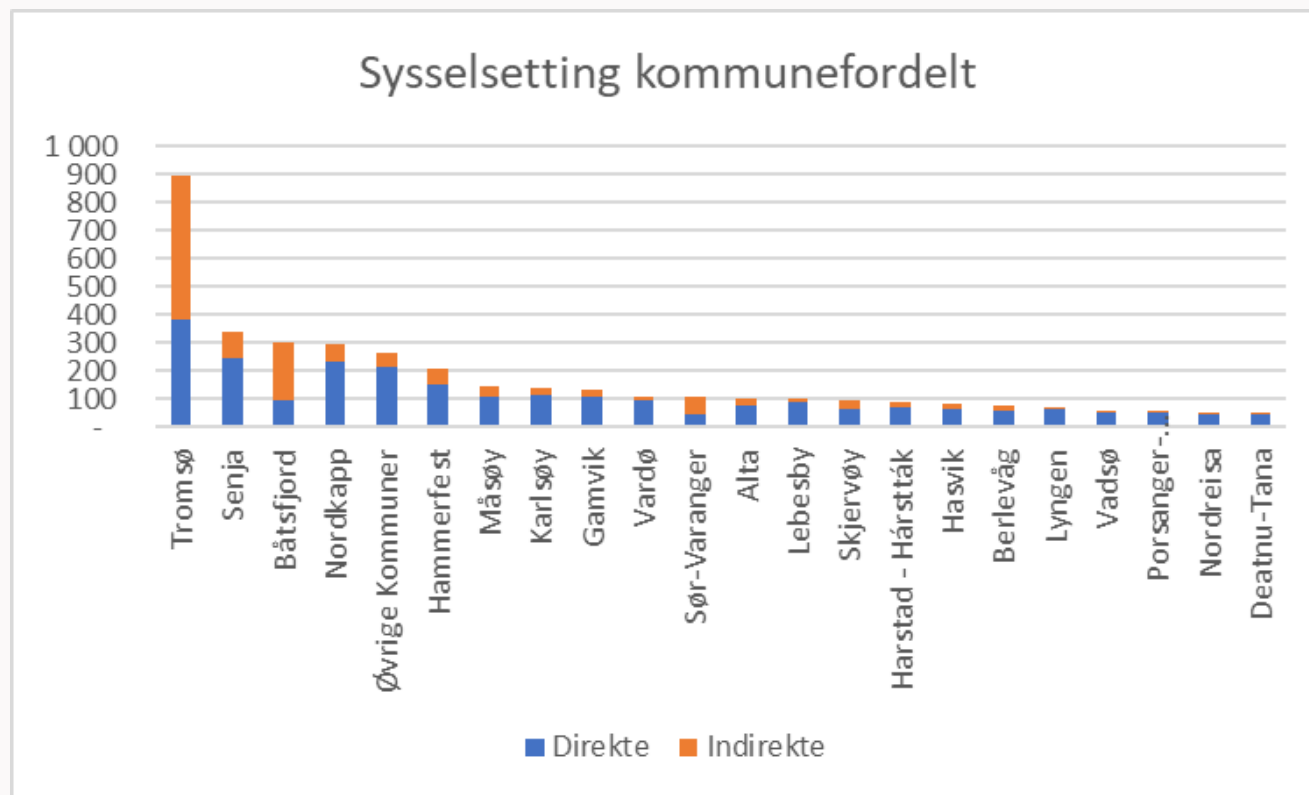

Tromsø og Nordkapp kommer best ut sammen med Senja. Samlet står de for vel 33 % av verdiskapingen i tilknytning til fiskeri. Tromsø kommune er i særstilling og tar alene 36 % av de indirekte effektene. I tillegg til å ha mange egne yrkesfiskere ser vi at næringslivet ellers fikk en verdiskaping på 195 millioner i Tromsø kommune.

Sysseletting fra fiskeri i Troms og Finnmark fylke

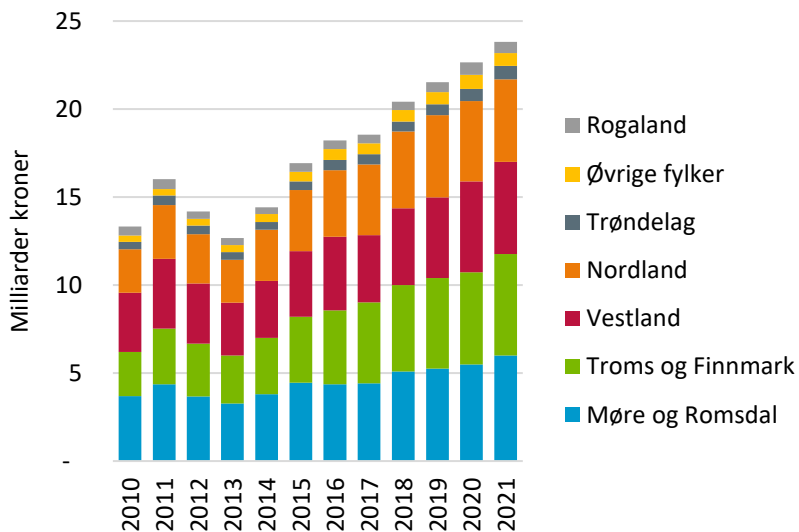
Troms og Finnmark fylke er nummer 1 av fylkene med en samlet sysselsetting på 3800 personer. Av dette utgjorde den direkte sysselsettinga i næringsa 2484 personer. Den indirekte sysselsettingen var på 1315 personer

Bykommunen Tromsø er i særstilling med størst sysselsetting direkte og indirekte, fulgt av kommunene Senja, Båtsfjord og Nordkapp. Samlet står de for 48 % av sysselsettingen i tilknytning til fiskeri direkte og indirekte. Det er 9 kommuner som har flere enn hundre direkte sysselsatte i fiskeri.

Flåtens aktivitet

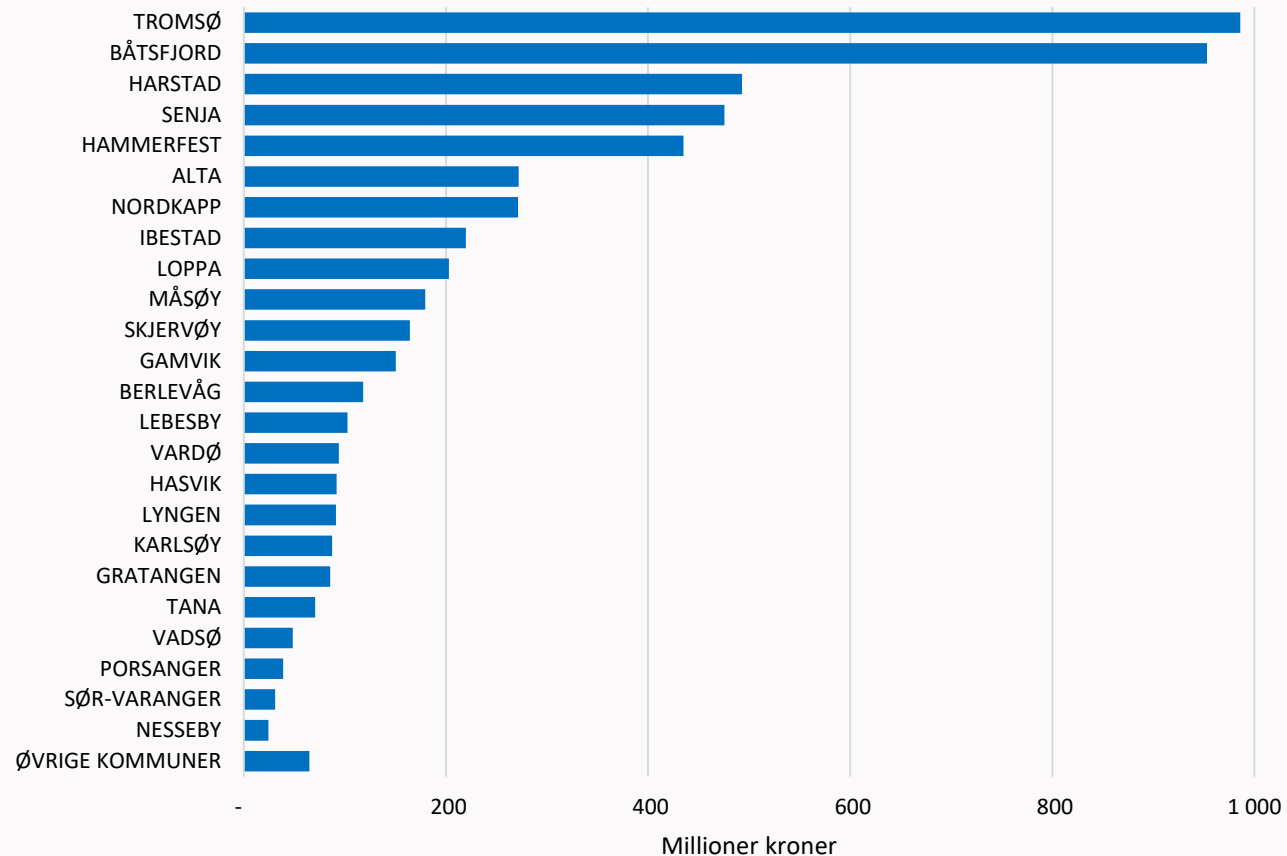
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Troms og Finnmark det nest største fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 5,8 milliarder kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Troms og Finnmark fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

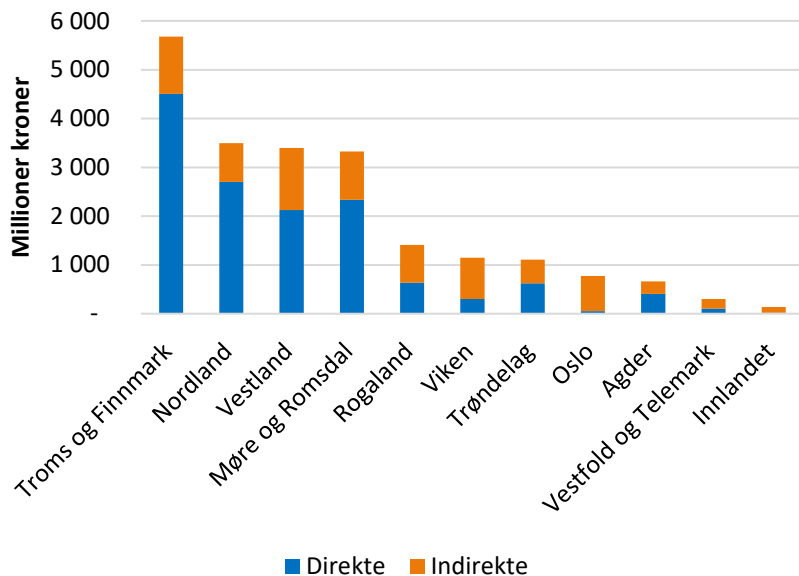
Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	0
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	294
Pelagisk fisk	480
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	1 236
Torsk og torskeartet fisk	3 742
Sum	5 751

Verdiskapingseffekter i Nordland

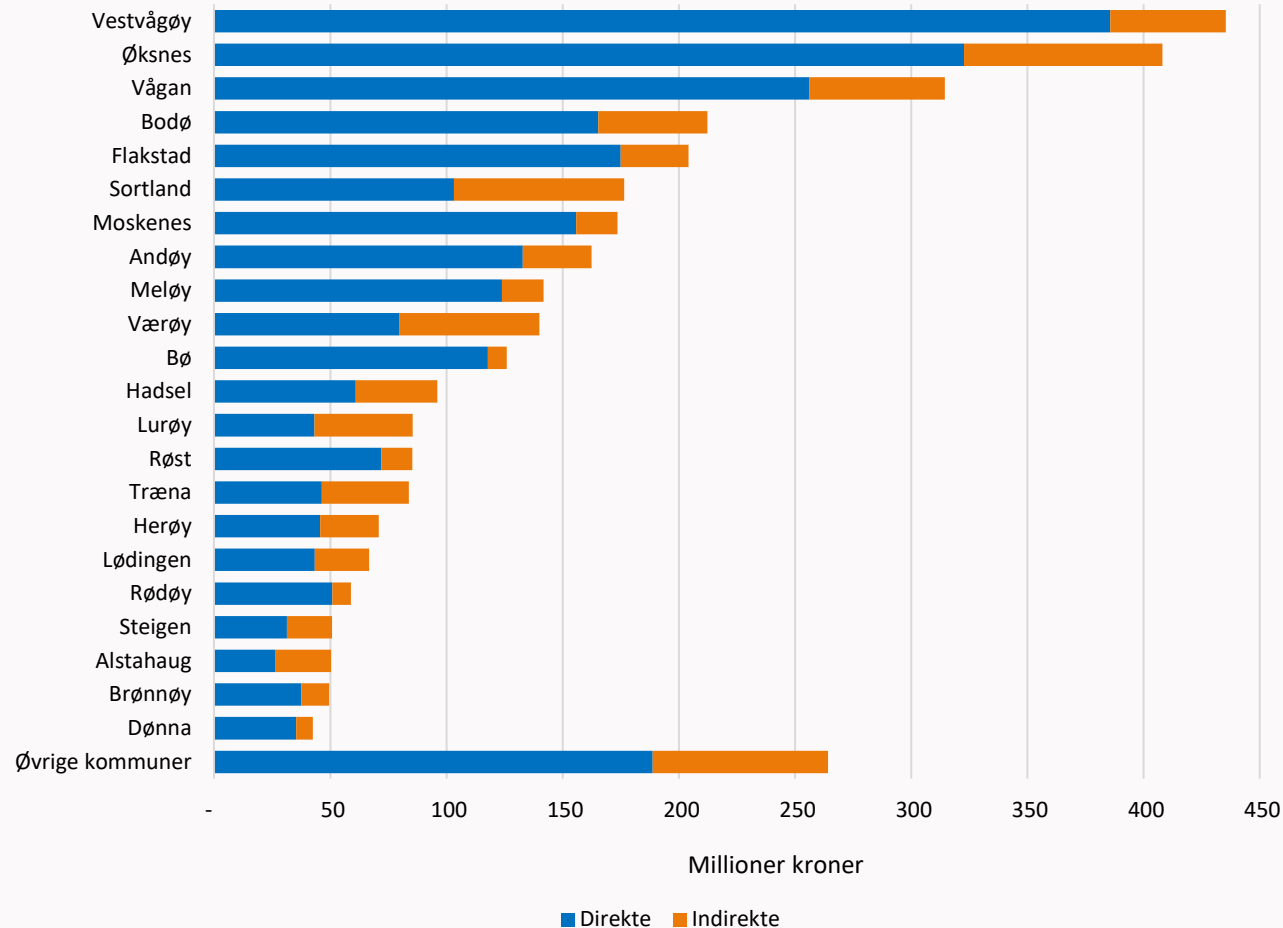

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

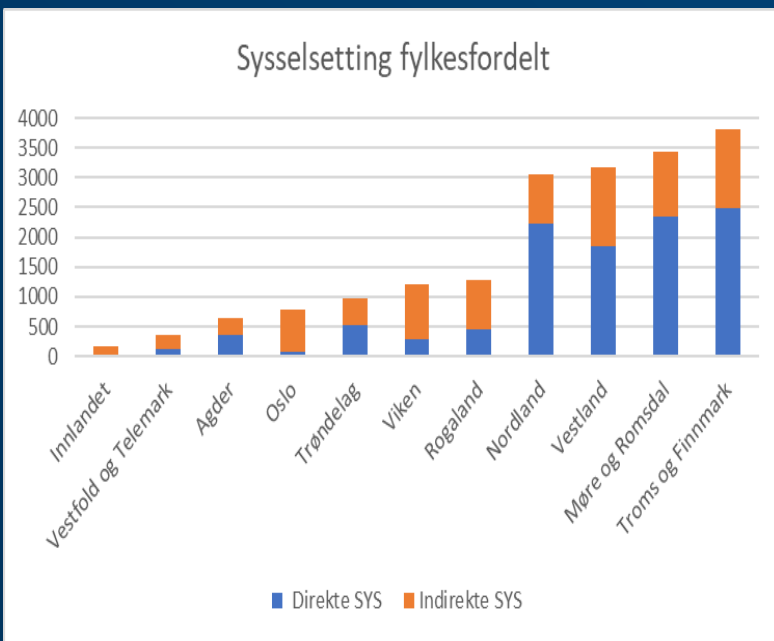
Rangert etter verdiskaping er Nordland på andre plass blant fylkene i 2021 med en samlet verdiskaping på 3,5 milliarder kroner. Den direkte verdiskapingen utgjorde 2,7 milliarder, mens den indirekte verdiskapingen var på 800 millioner.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

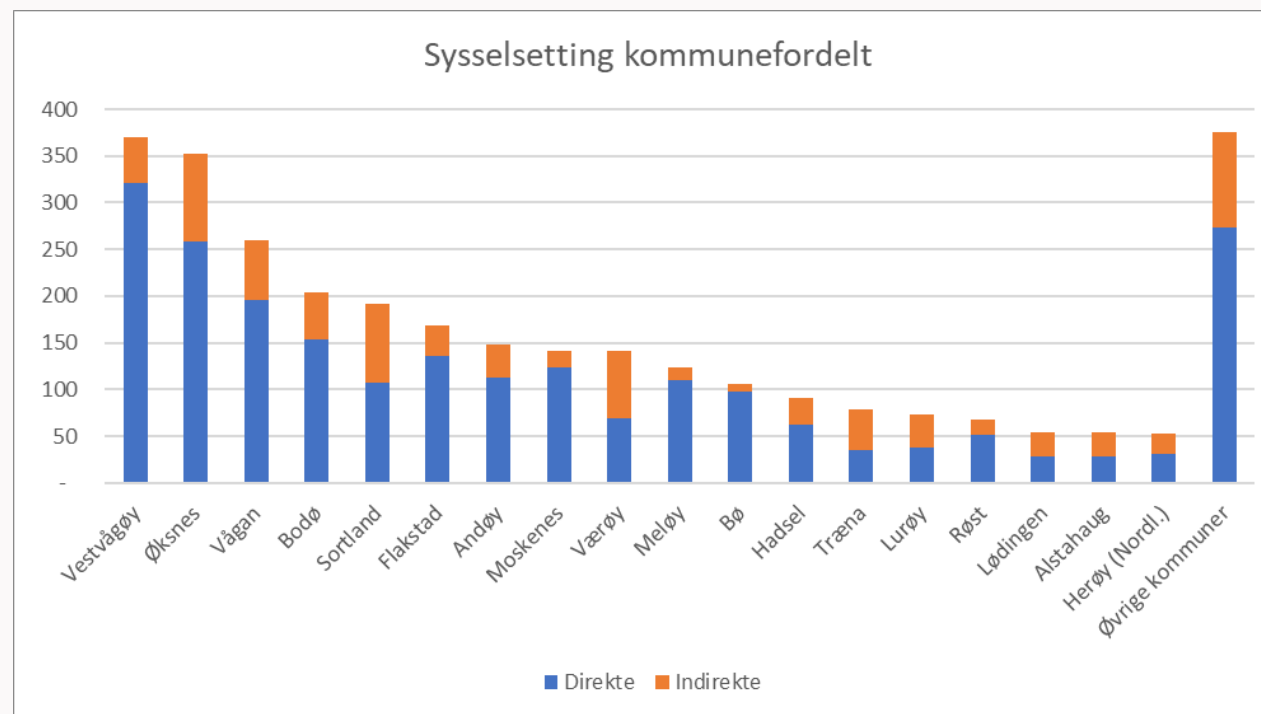

Verdiskapingen er størst i Vestvågøy kommune på 435 millioner kroner. Deretter følger Øksnes med 408 millioner og Vågan med 293 millioner.

Sysseletting fra fiskeri i Nordland Fylke

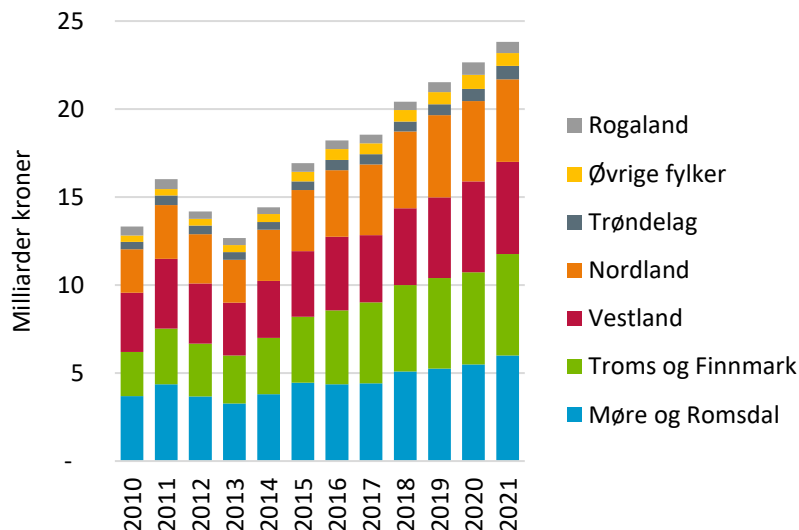
Nordland er nummer fire av fylkene med en samlet sysseletting på 3055 personer. Av dette utgjorde den direkte sysselettinga i næringa 2233 personer. Den indirekte sysselettingen var på 823 personer

Vestvågøy kommune har flest direkte og indirekte ansatte med 370 sysselettede, hvorav 321 direkte i fiskeriene. Deretter følger Øksnes 353 og Vågan med 259. Lofoten og Vesterålen er regionen i Nordland med høyest sysselettingseffekt fra fiskeriene. I kategorien øvrige kommuner kommer Rødy, Brønnøy, Steigen og Gildeskål, som de største.

Flåtens aktivitet

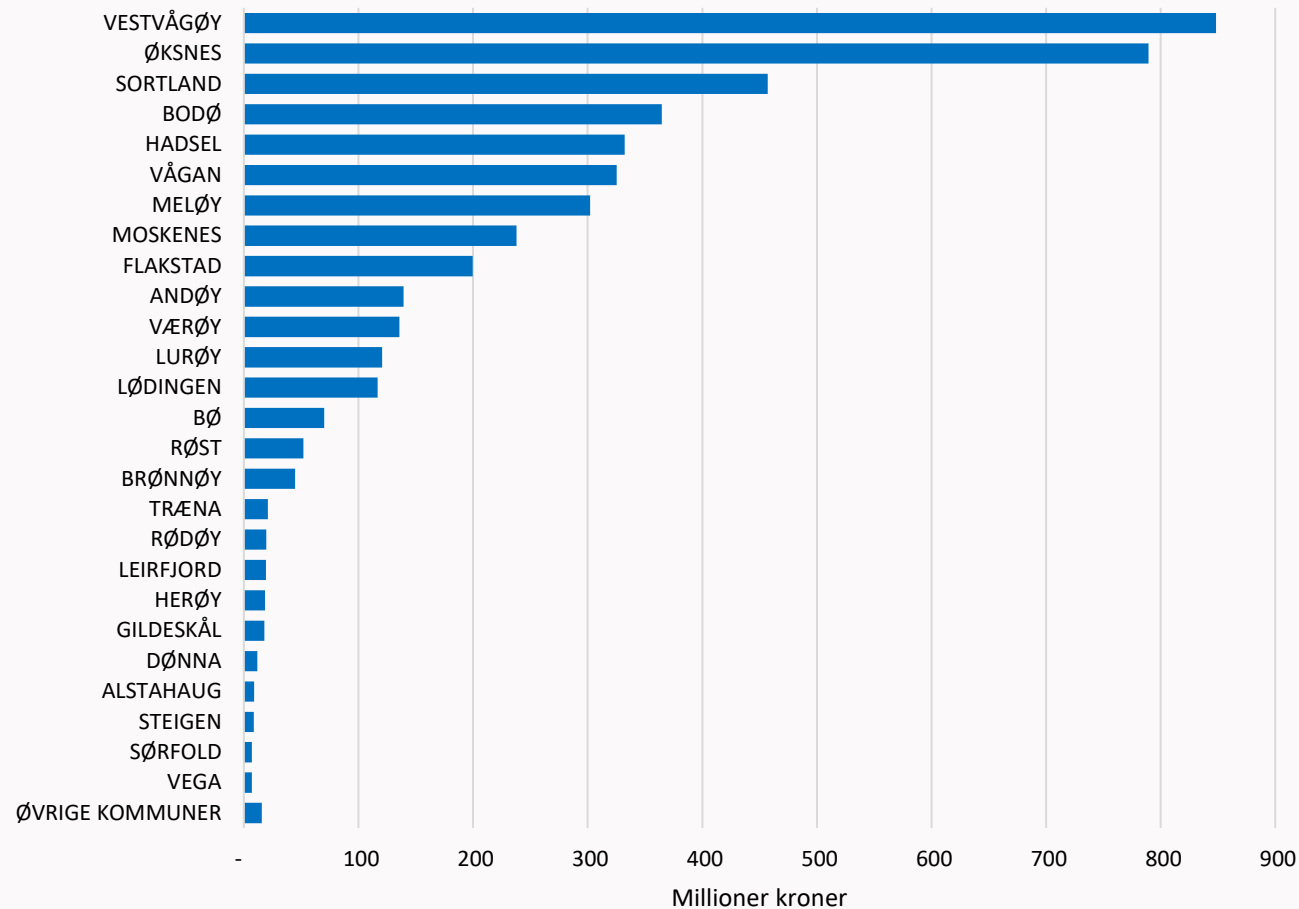
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Nordland det fjerde største fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 4,7 milliarder kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Nordland fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

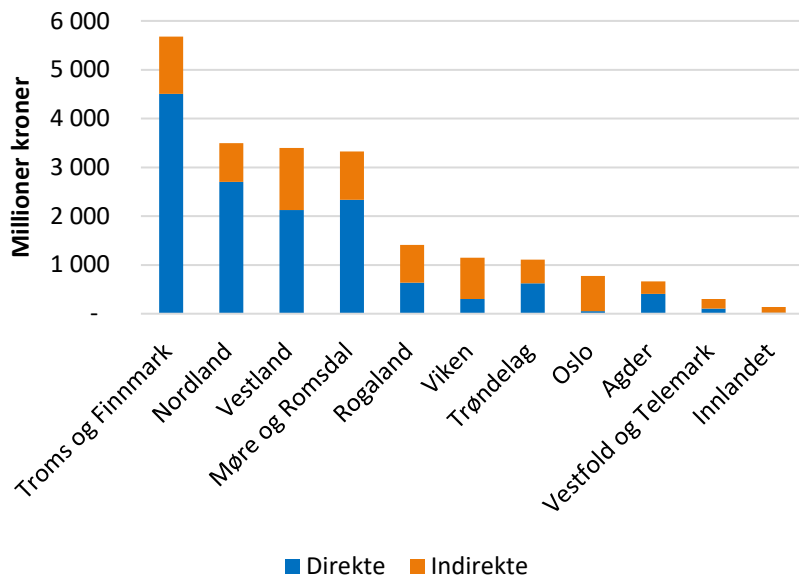
Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	0
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	335
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	359
Pelagisk fisk	998
Torsk og torskertet fisk	2 999
Sum	4 690

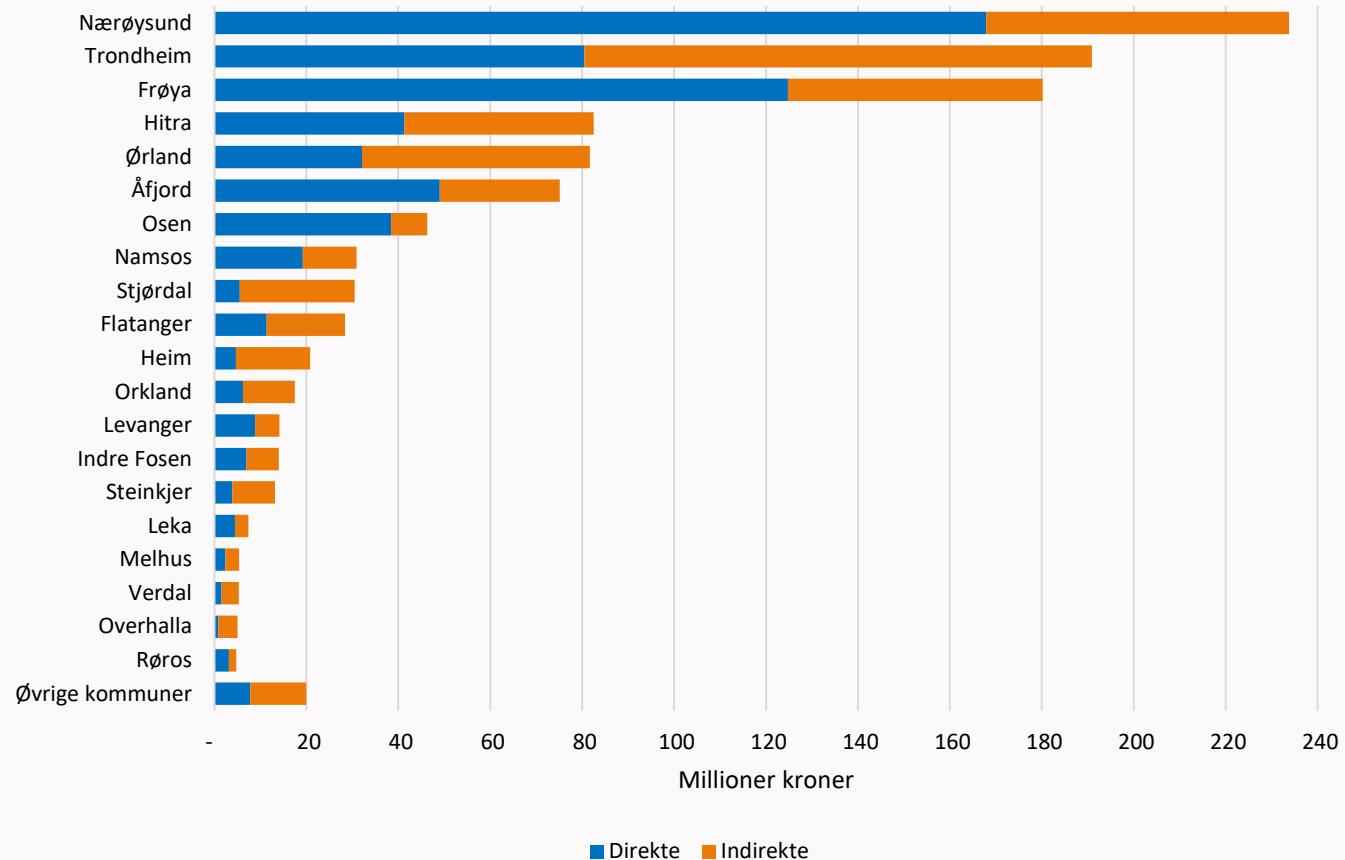
Verdiskapingseffekter i Trøndelag

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

Rangert etter verdiskaping er Trøndelag på syvendeplass blant fylkene i 2021 med en samlet verdiskaping på 1,1 milliarder kroner. Den direkte verdiskapingen utgjorde 621 millioner, mens den indirekte verdiskapingen var på 487 millioner.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

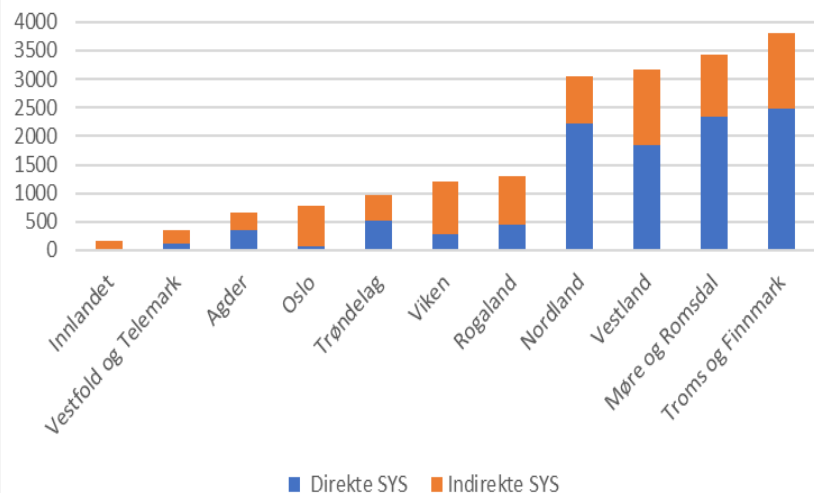

Verdiskapingen er størst i Nærøysund kommune på 234 millioner kroner, og 168 millioner av dette er direkte. Deretter følger Trondheim med 191 millioner og hvor en større andel, 110 millioner, er indirekte verdiskaping. Tredje største kommune etter verdiskaping er Frøya med 180 millioner, hvor 125 millioner er direkte. Som figuren viser er det et betydelig sprik mellom «topp tre» og de øvrige kommunene i fylket.

Sysseletting fra fiskeri i Trøndelag fylke

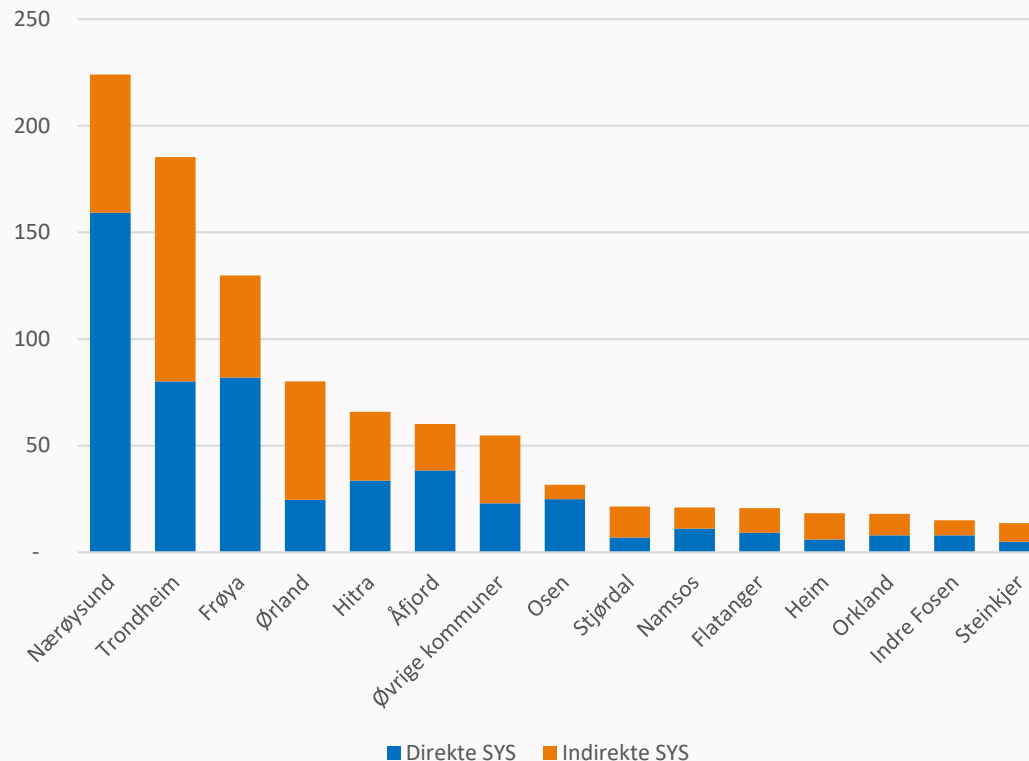

Sysseletting fylkesfordelt

Trøndelag har en samlet sysseletting på 972 personer. Av dette utgjorde den direkte sysselettinga i næringsa 526 personer. Den indirekte sysselettingen var på 446 sysselettede.

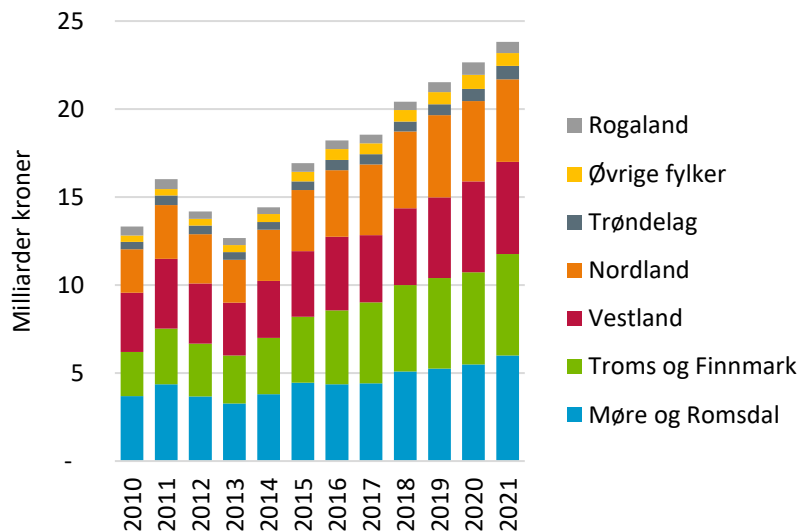
Sysseletting kommunefordelt

Nærøysund er største fiskerikommune 224 sysselettede, hvorav 159 er sysselettet direkte i fiskeriene og 65 er indirekte. Trondheim er nest størst med en samlet sysseletting på 185, hvor den direkte er 80 indirekte sysseletting 105. På tredje kommer Frøya med en samlet sysseletting på 130.

Flåtens aktivitet

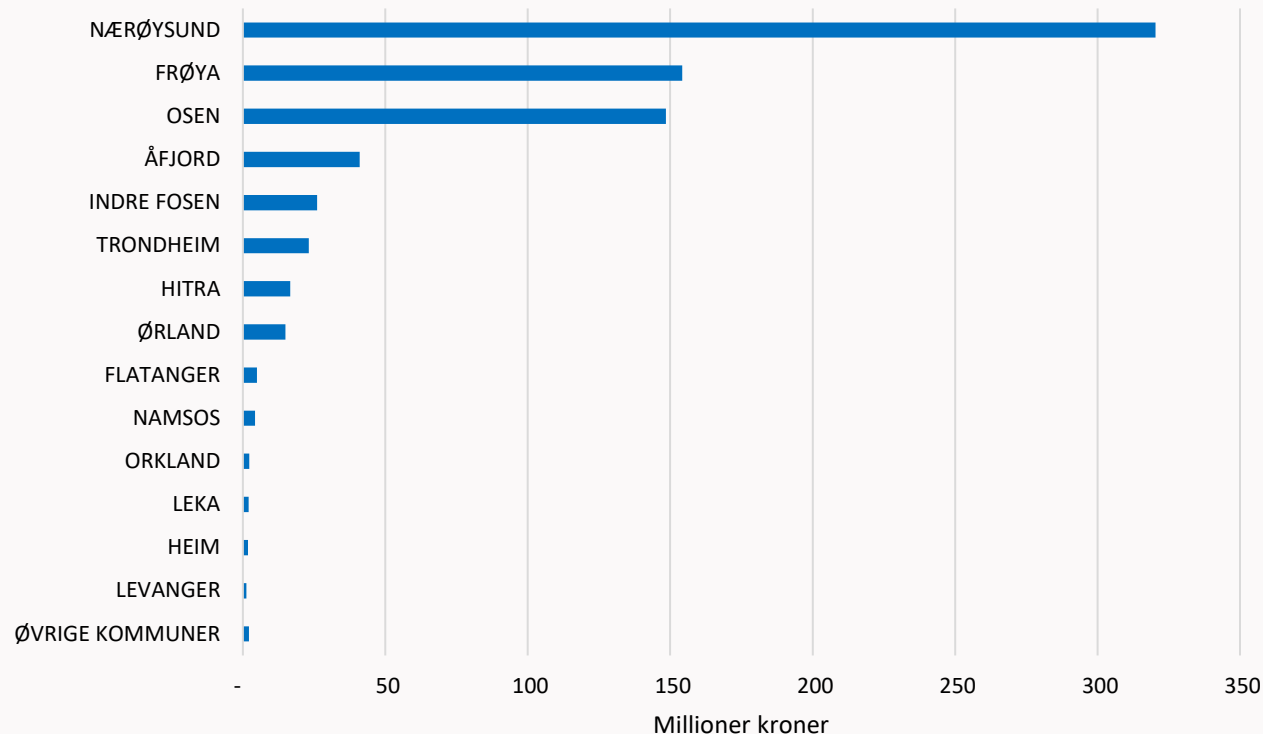
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Trøndelag det femte største fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 763 millioner kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Trøndelag fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

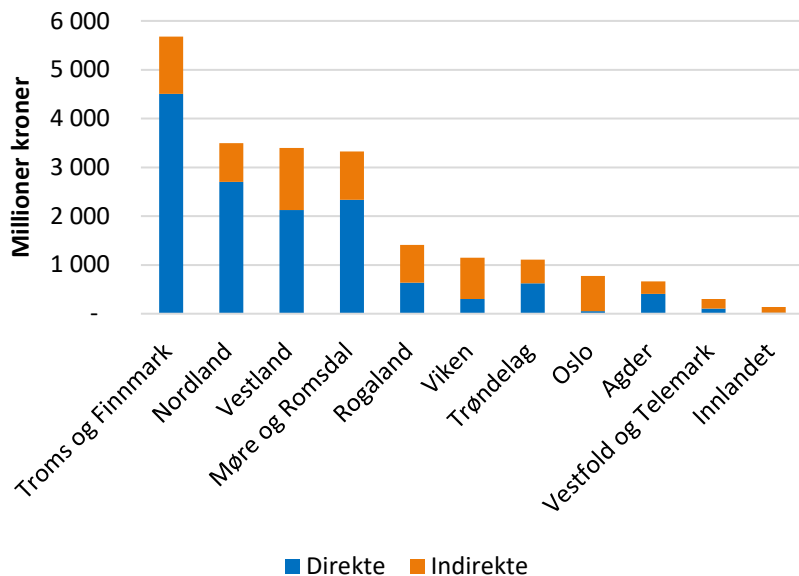

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	1
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	41
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	54
Torsk og torskeartet fisk	208
Pelagisk fisk	459
Sum	763

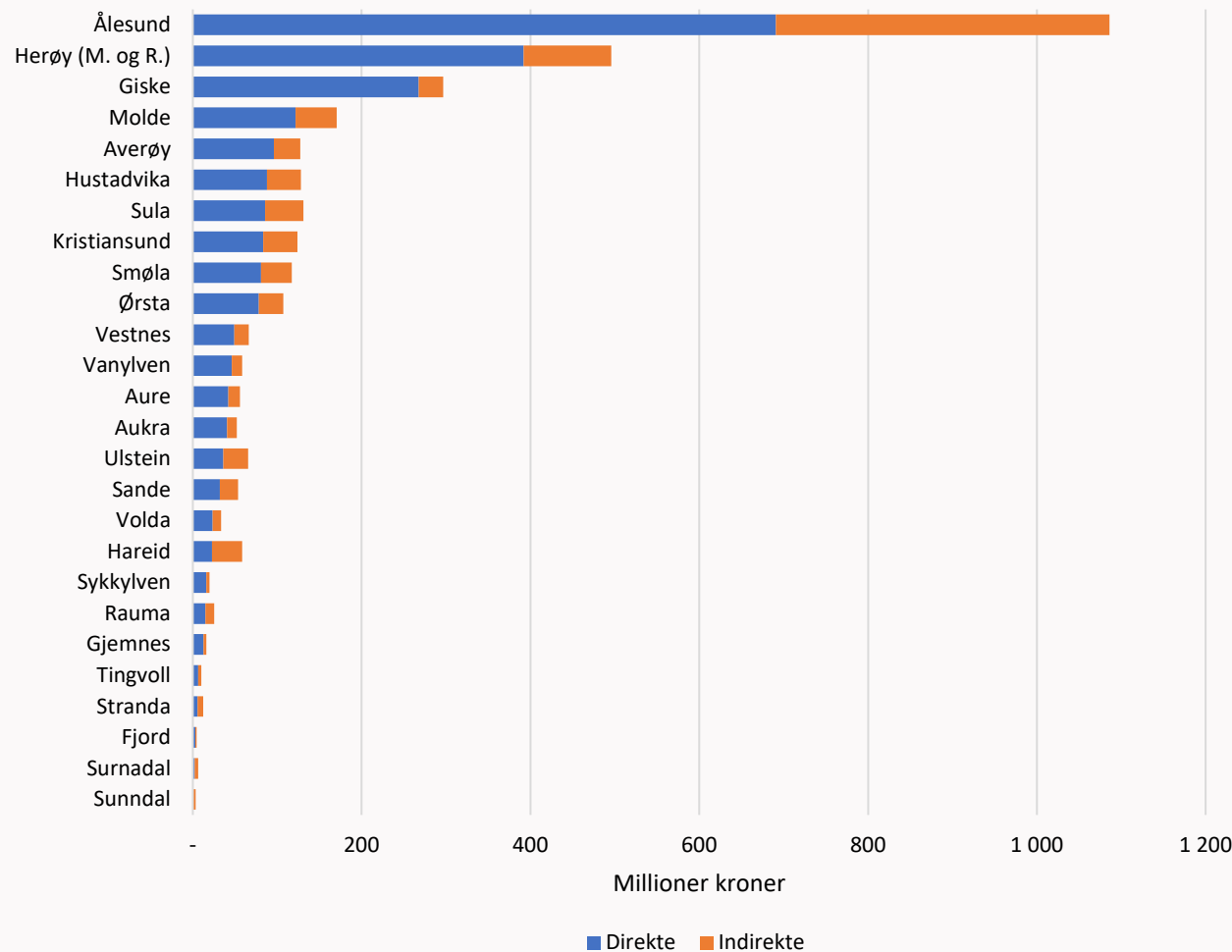
Verdiskapingseffekter i Møre og Romsdal

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

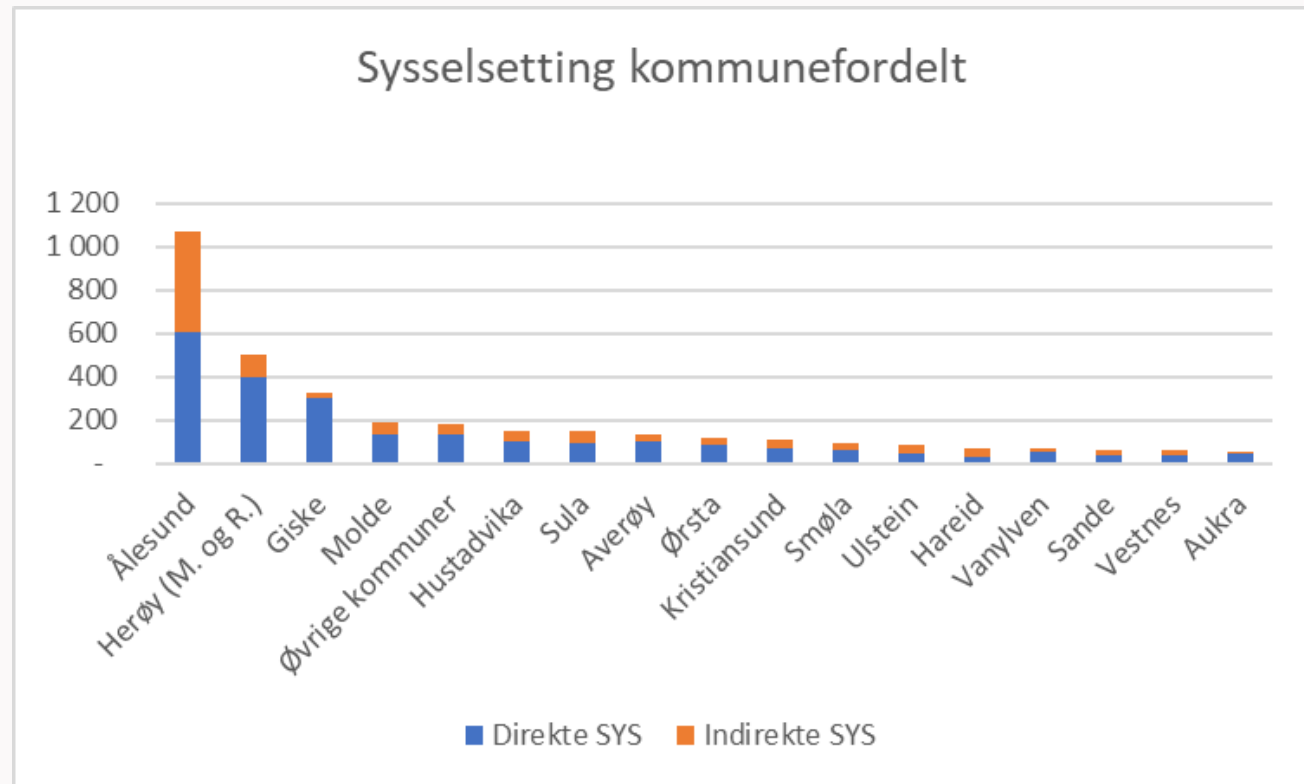
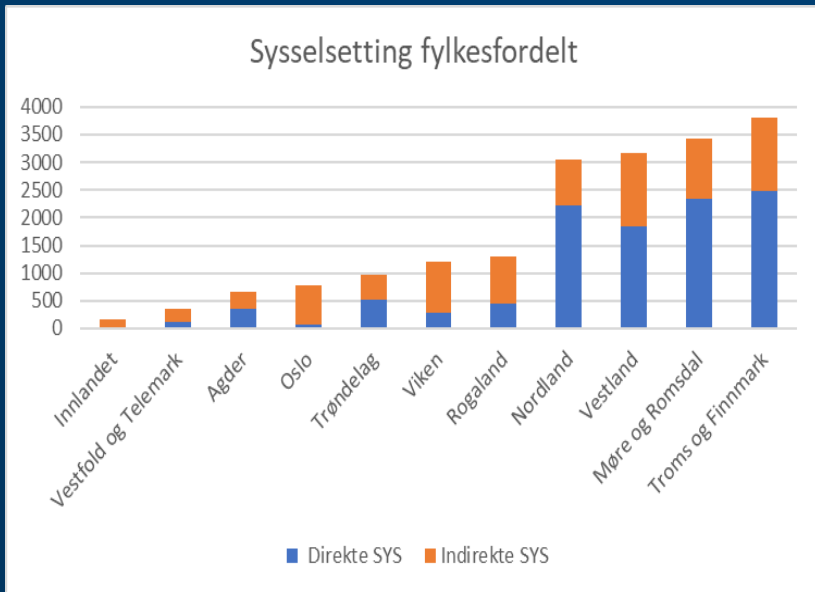

Møre og Romsdal er nummer fire i verdiskaping når vi regner med direkte og indirekte, på vel 3,3 milliarder kroner i 2021. Direkte verdiskaping i fiskeriene utgjør vel 2,3 milliarder og de indirekte effektene er tilnærmet 1 milliard.

Ålesund er i særstilling størst på direkte og indirekte verdiskaping i fylket med en samlet verdiskaping på tilnærmet 1,1 milliard fra fiskeri. Herøy 500 millioner og Giske nærmere 300 millioner følger på. Disse 3 kommunene har 56 % av verdiskapingen i fylket i 2021.

Ringvirkninger fra fiskeri i Møre og Romsdal 2021

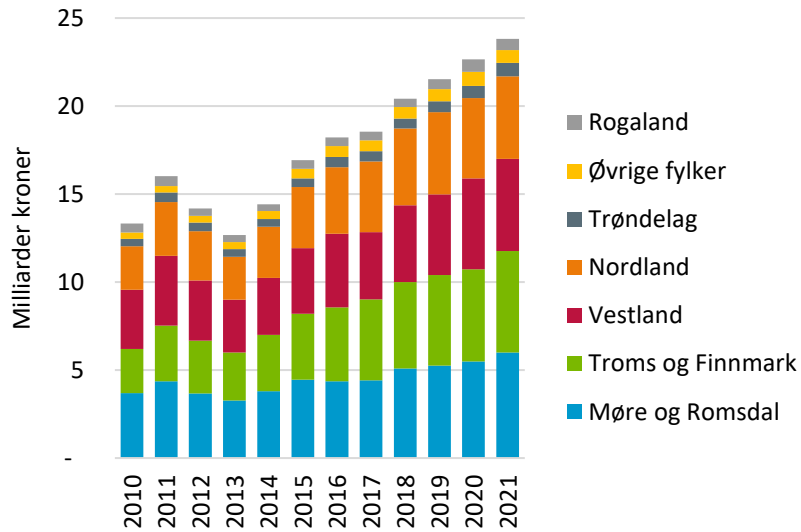

Møre og Romsdal er nest største fylke målt i direkte og indirekte sysselsetting i 2021. Direkte sysselsetting i fiskeriene utgjør 2338 personer, mens de indirekte sysselsettingseffektene er 1084, som gir samlet 3423 sysselsatte.

Ålesund kommune er størst i for av sysselsetting i fiskeriene med en samlet direkte og indirekte på 1070 personer. Ålesund er størst i fylket både på direkte og indirekte sammenlignet med de andre kommunene. Deretter følger Herøy og Giske.

Flåtens aktivitet

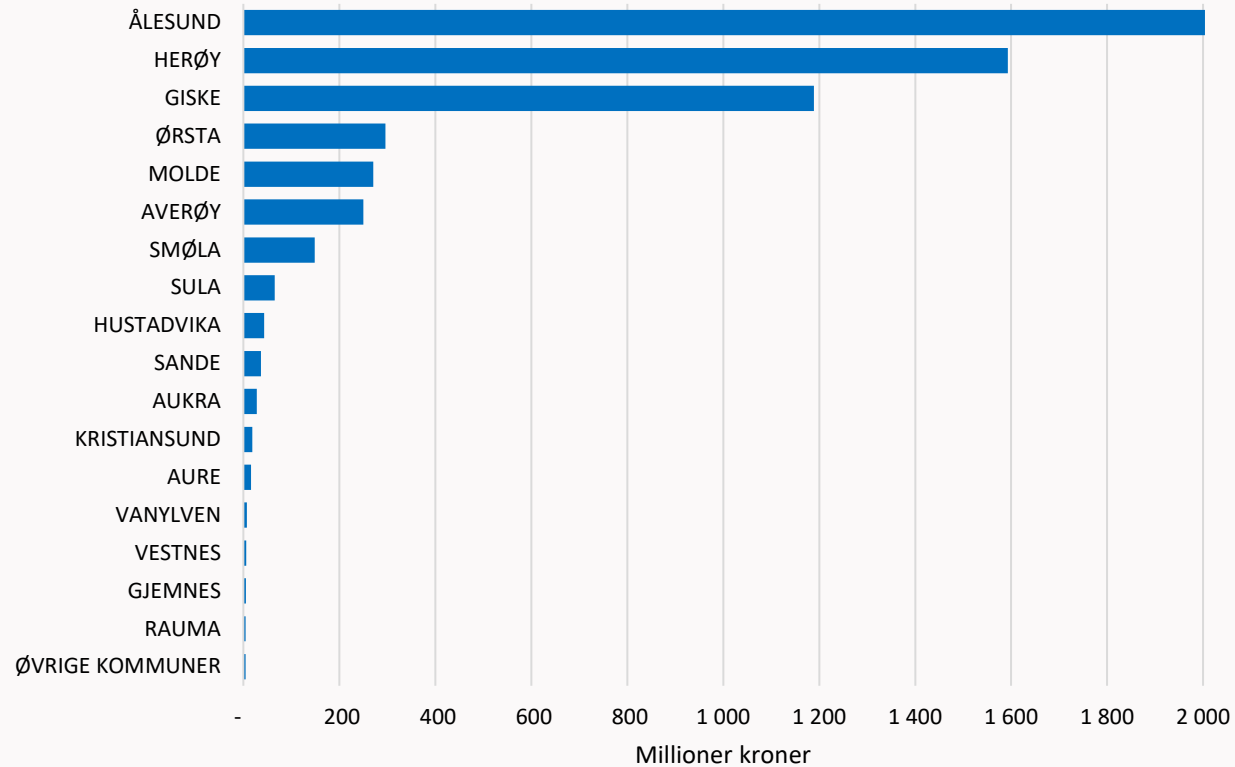
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Møre og Romsdal det største fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 6 milliarder kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Møre og Romsdal fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

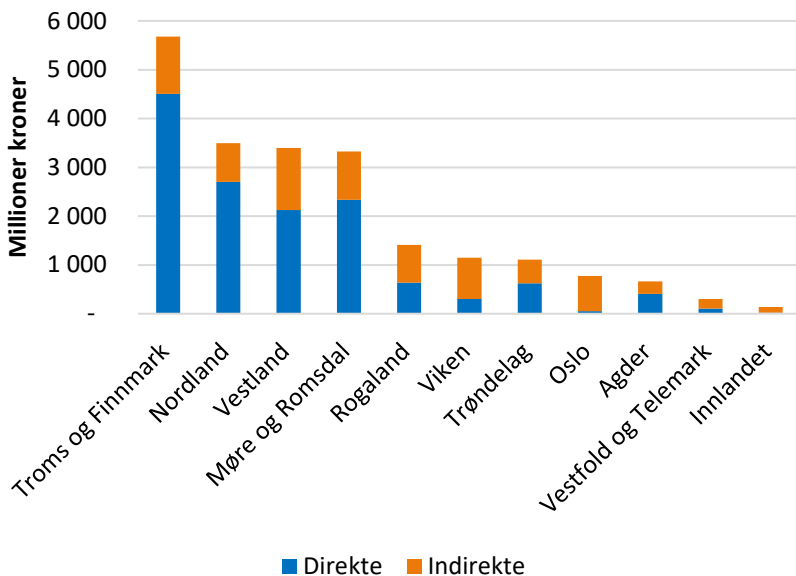

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	1
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	322
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	485
Pelagisk fisk	2 170
Torsk og torskeartet fisk	3 028
Sum	6 007

Verdiskapingseffekter i Vestland

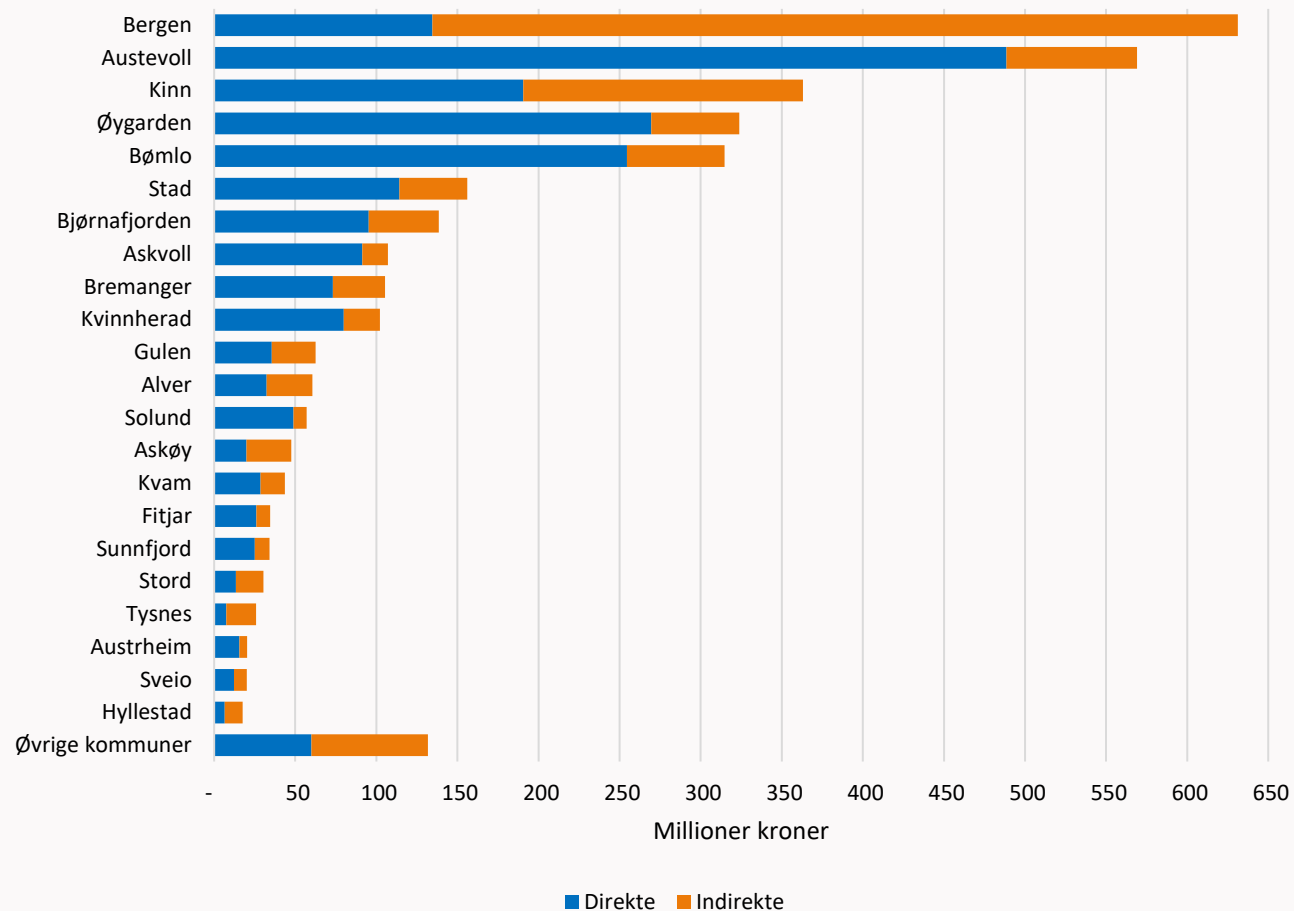

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

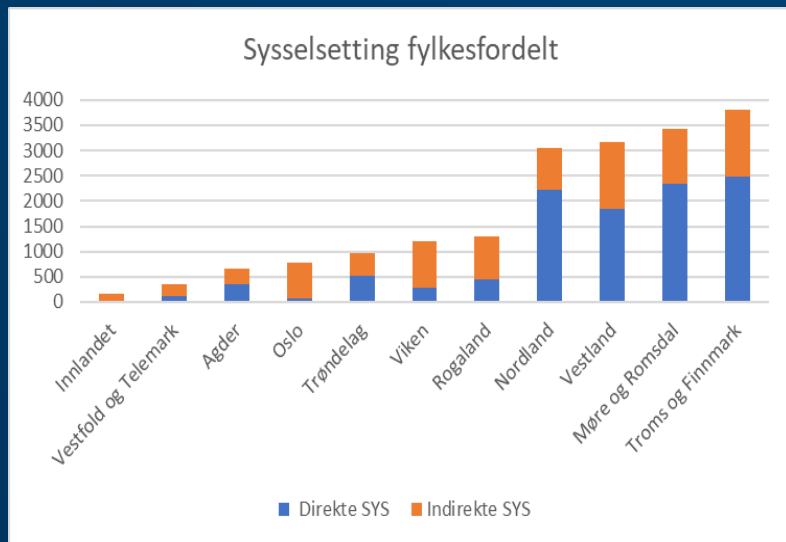
Rangert etter verdiskaping er Vestland på tredje plass blant fylkene i 2021 med en samlet verdiskaping på 3,4 milliarder kroner. Den direkte verdiskapingen utgjorde 2,1 milliarder, mens den indirekte verdiskapingen var på 1,3 milliarder.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

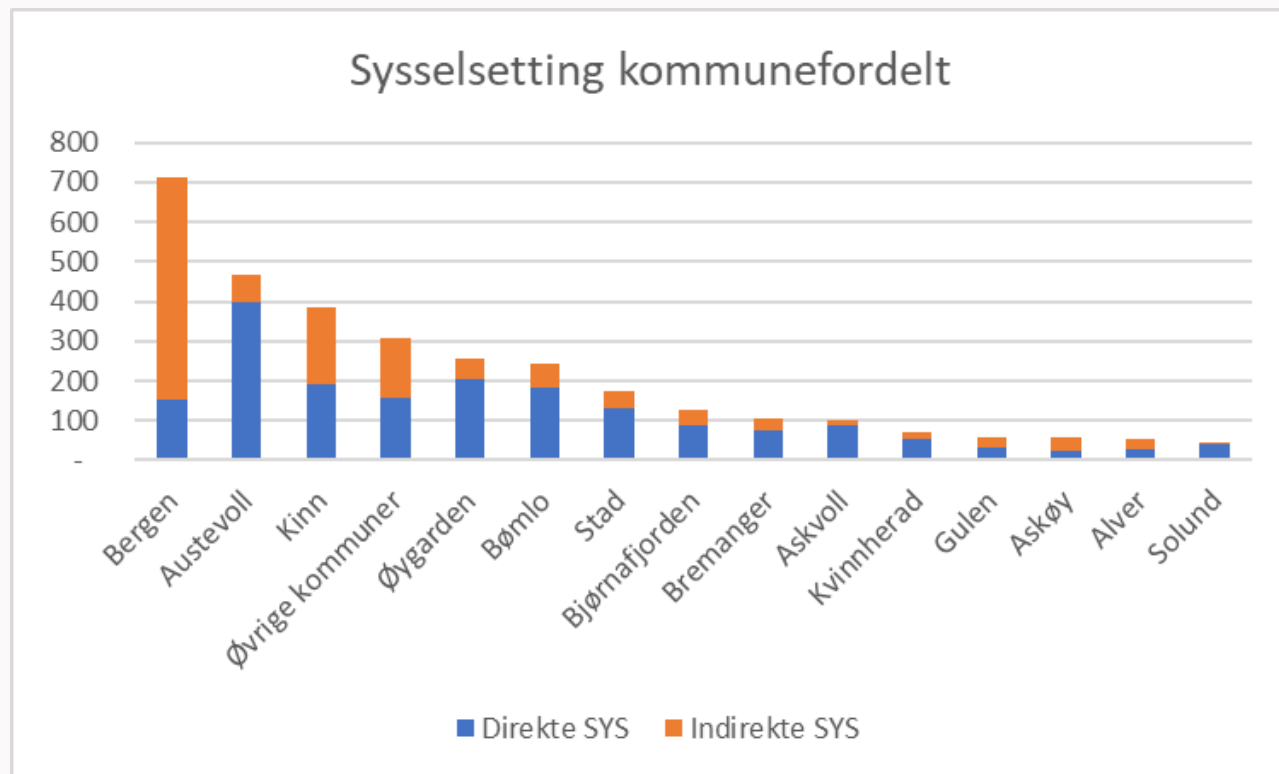

Verdiskapingen er størst i Bergen kommune på 631 millioner kroner, hvor 497 millioner er indirekte. Deretter følger Austevoll med 488 millioner, og her dominerer de direkte effektene. Tredje største kommune etter verdiskaping er Kinn med 363 millioner og en omtrent 50/50 fordeling mellom direkte og indirekte effekter.

Sysseletting fra fiskeri i Vestland fylke

Vestland rager som nummer 3 blant fylkene på sysseletting 2021. Fylket sysselettede 1843 personer direkte i fiskeriene og 1329 indirekte. Samlet er det 3171 personer.

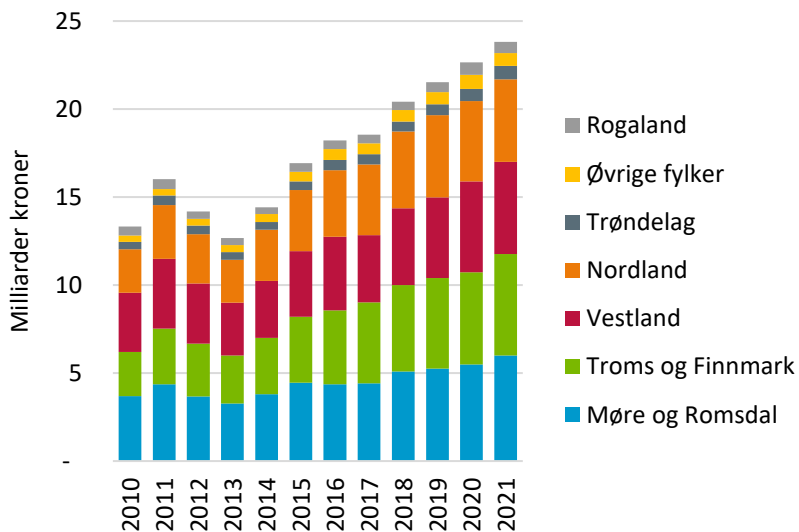

Bergen rager høyest først og fremst for de indirekte sysselettingseffektene sprunget ut av fiskeriene i 2021, og har en samlet sysseletting på 714 personer. Austevoll har størst direkte sysseletting med 398. Kinn har en tilnærmet lik fordeling på direkte og indirekte sysselettede, 190 direkte og 195 indirekte.

Flåtens aktivitet

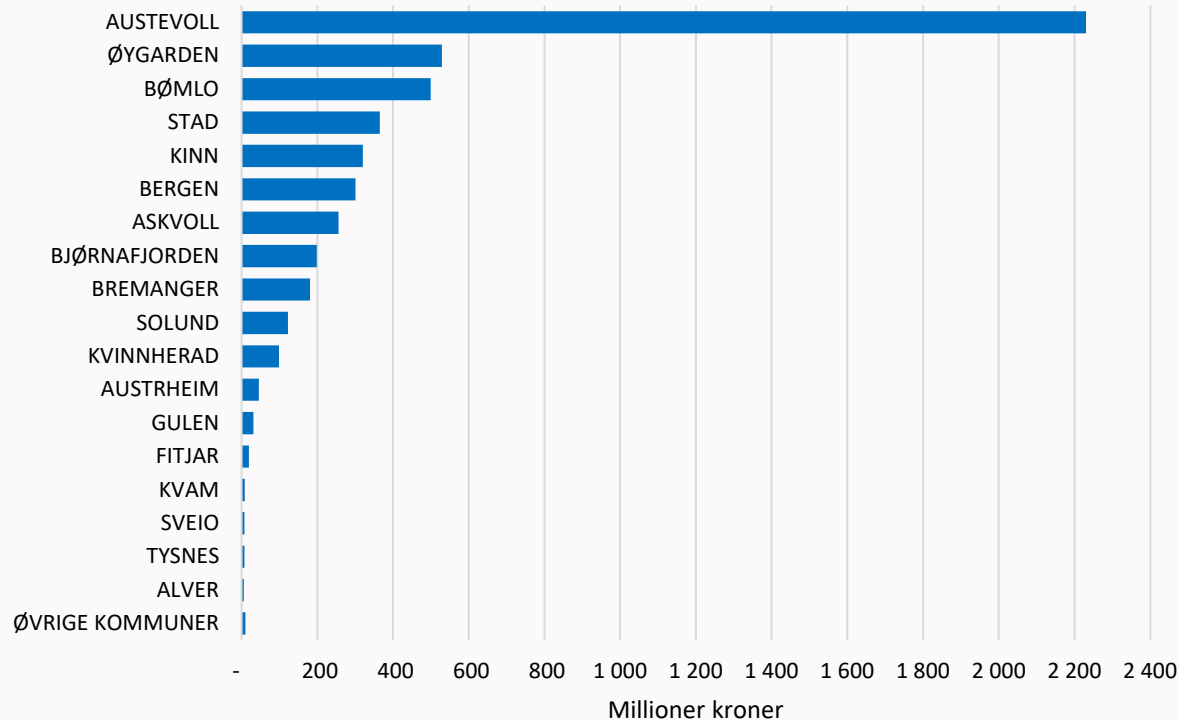
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Vestland det tredje største fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 5,2 milliarder kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Vestland fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

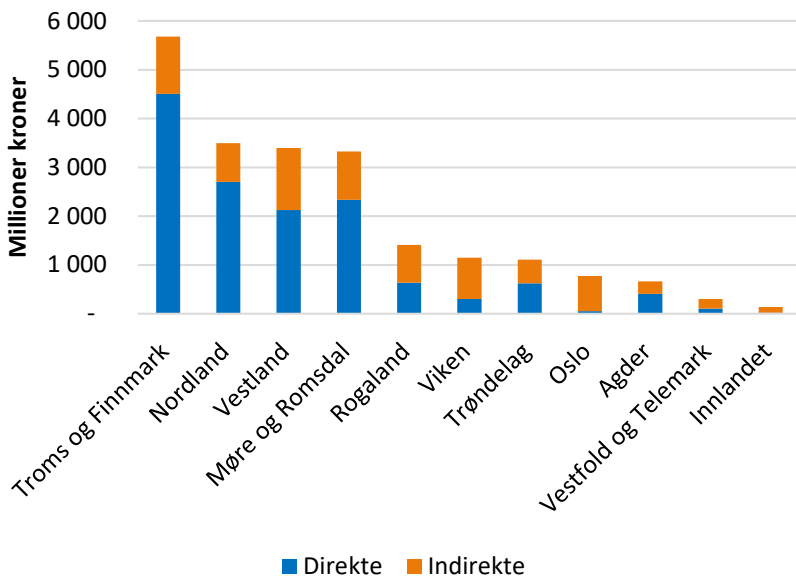

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	1
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	229
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	248
Torsk og torskeartet fisk	1 012
Pelagisk fisk	3 751
Sum	5 241

Verdiskapingseffekter i Rogaland

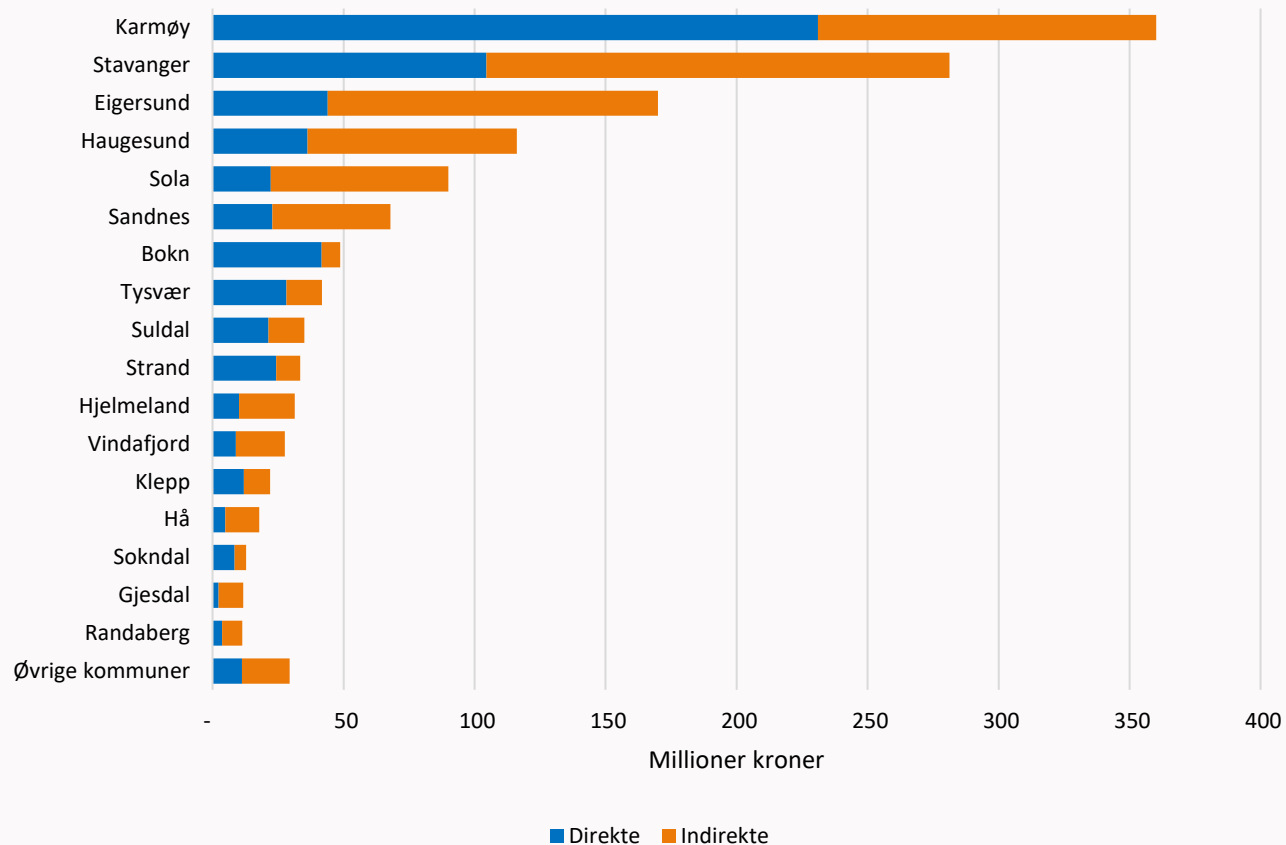

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

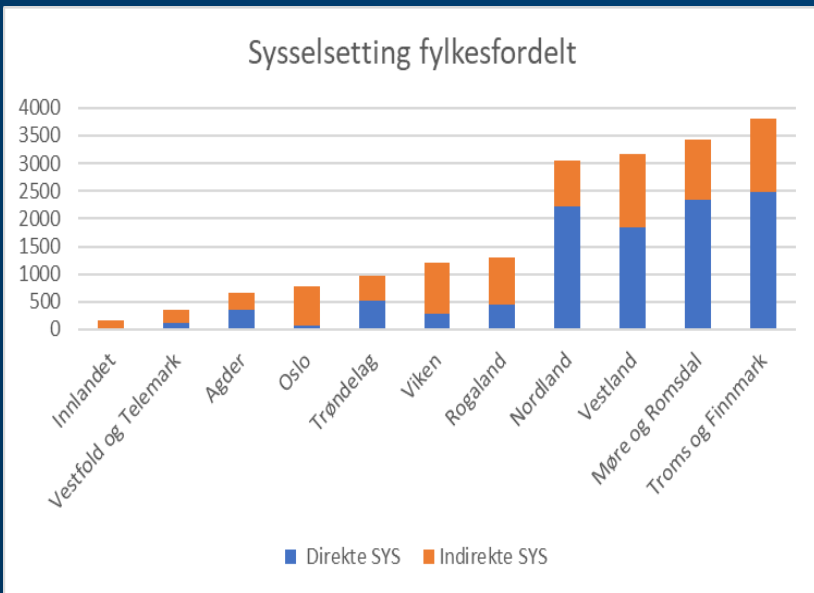
Rangert etter verdiskaping er Rogaland på femteplass blant fylkene i 2021 med en samlet verdiskaping på 1,4 milliarder kroner. Den direkte verdiskapingen utgjorde 638 millioner, mens den indirekte verdiskapingen var på 770 millioner.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

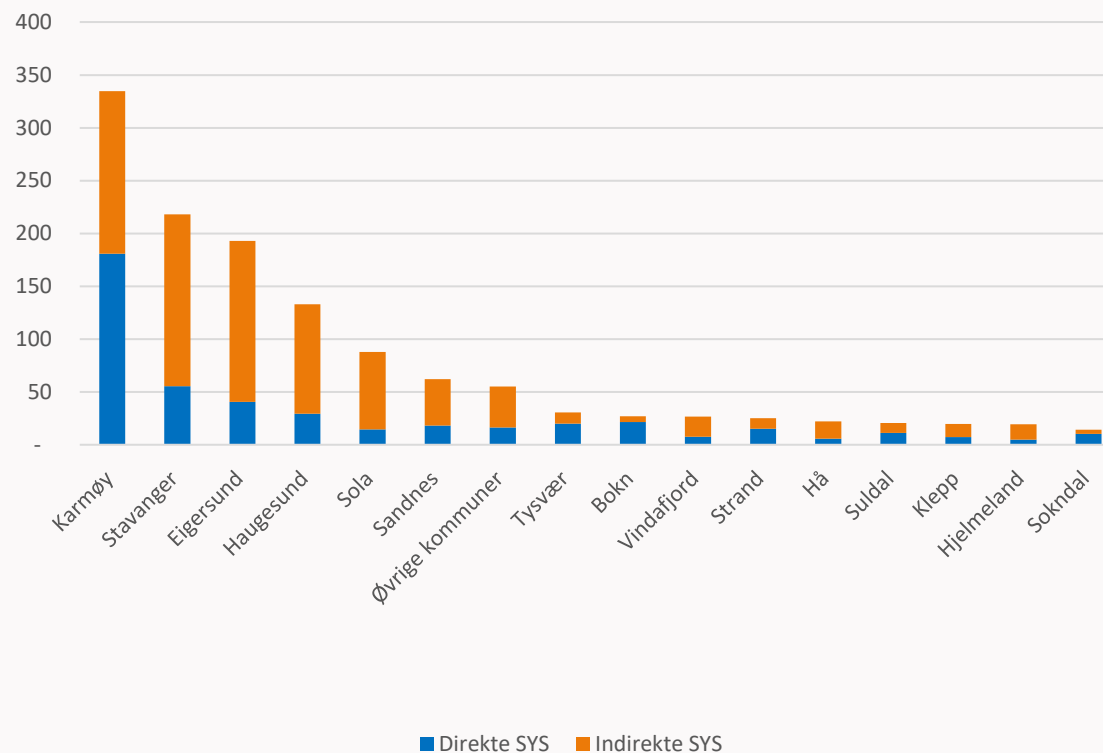
Verdiskapingen er størst i Karmøy kommune på 360 millioner kroner, hvor 231 millioner er direkte. Deretter følger Stavanger med 281 millioner, hvor 177 millioner er indirekte, og Eigersund med 170 millioner, hvor 126 millioner er indirekte. I de tre påfølgende kommunene Haugesund, Sola, og Sandnes, er det også den indirekte verdiskapingen som dominerer.

Sysseletting fra fiskeri i Rogaland fylke

I Rogaland er det totalt 1290 sysselsatte relatert til fiskeriene, hvor 459 er direkte og 830 er indirekte. Dette viser at ringvirkningene i form av sysselsatte er stor i Rogaland i 2021

Sysseletting kommunefordelt

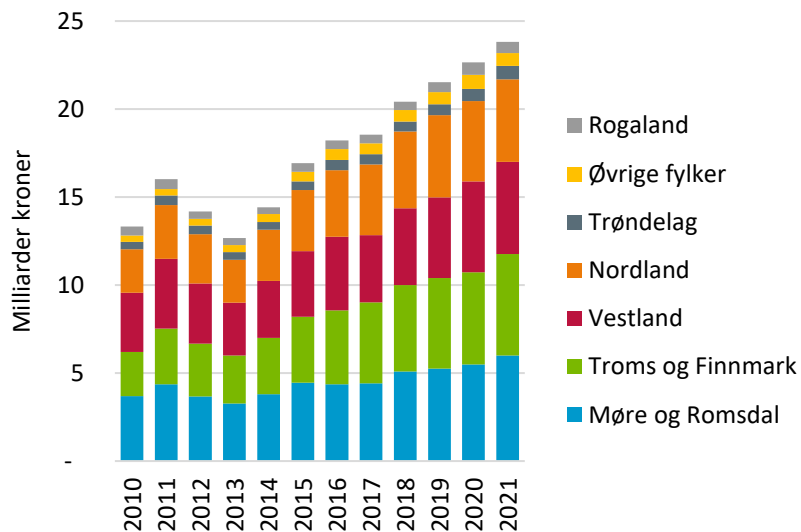

Karmøy er største kommune med 335 sysselsatte, hvorav 181 er sysselsatt direkte i fiskeriene og 154 er indirekte. Stavanger er nest størst med en samlet sysselsetting på 218, hvor spesielt den indirekte sysselsetting er på 162 er dominerende. På tredje kommer Eigersund med en samlet sysselsetting på 193.

Flåtens aktivitet

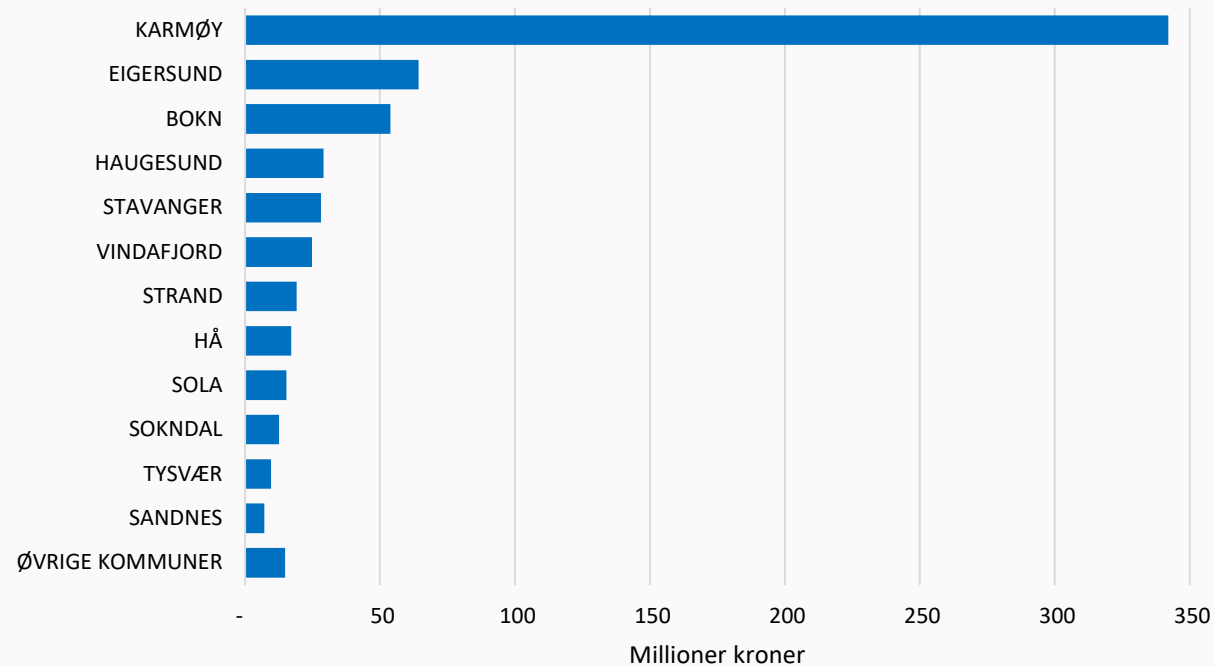
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Målt etter denne parameteren så var Rogaland det sjetteste fiskerifylket i 2021, og fartøy herfra landet fisk og skalldyr for 638 millioner kroner gjennom året.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra Rogaland fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

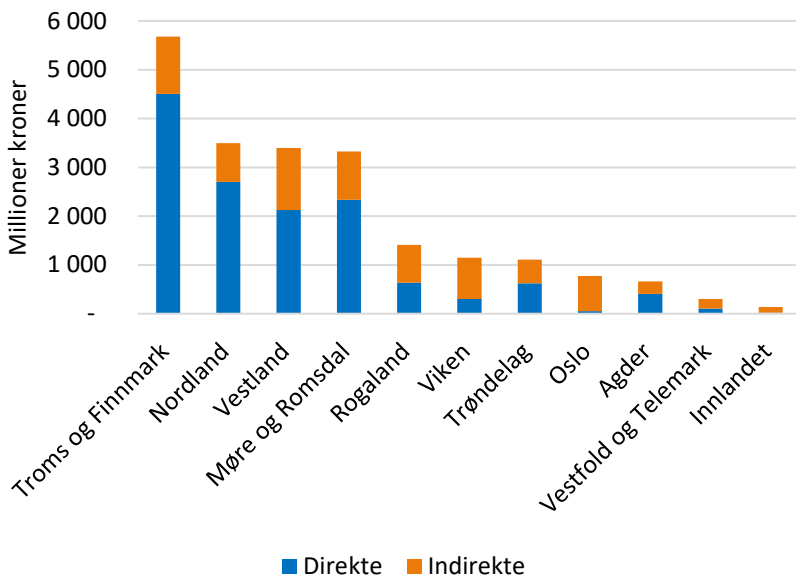

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	0
Torsk og torskeartet fisk	73
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	80
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	82
Pelagisk fisk	403
Sum	638

Verdiskapingseffekter i øvrige fylker

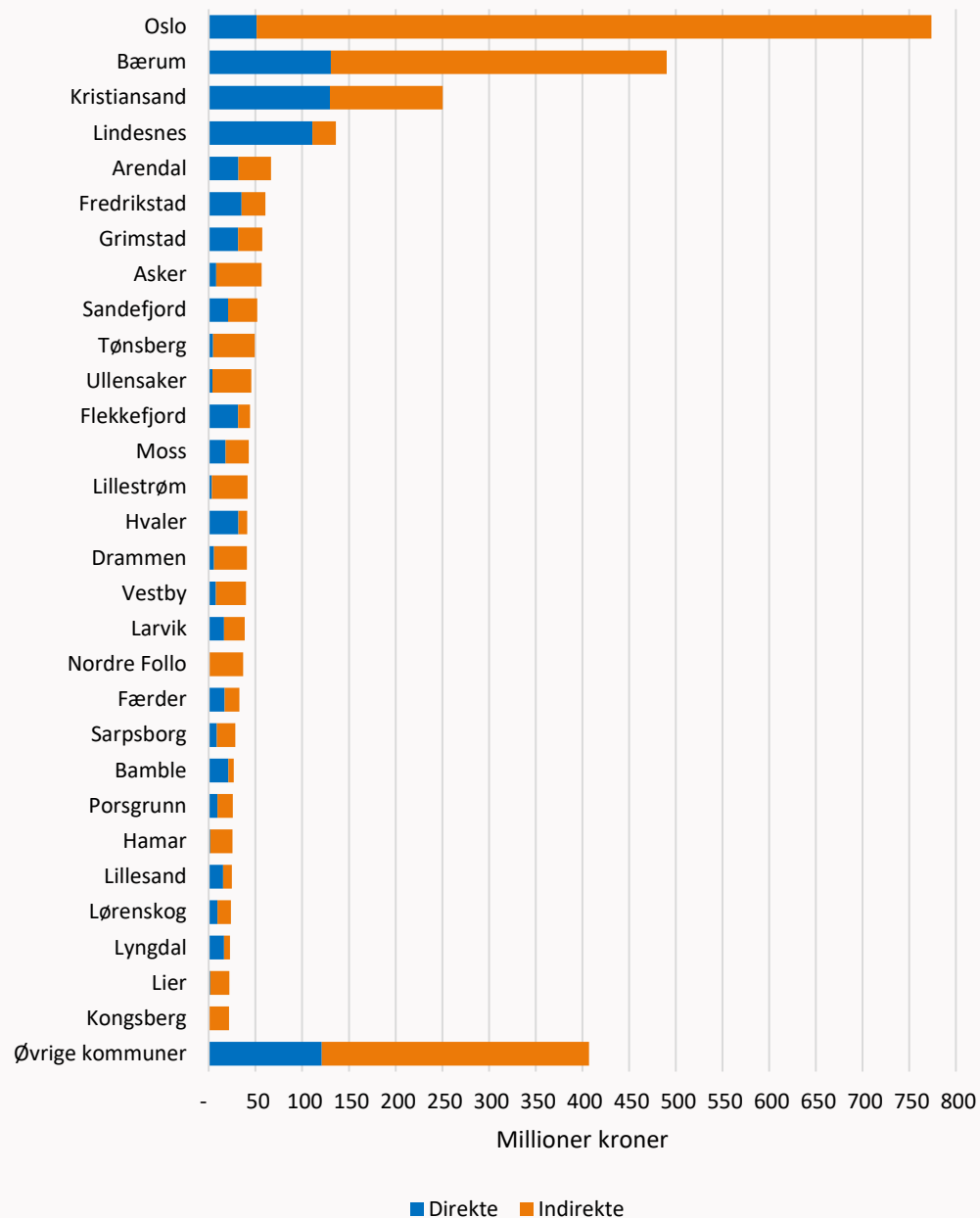

Fylkesfordelt verdiskaping i 2021

Kategorien «Øvrige fylker» består av Oslo, Viken, Vestfold og Telemark, og Innlandet. I disse fem fylkene skapte fiskeriene en samlet verdiskaping på 3 milliarder kroner i 2021. Direkte verdiskaping utgjorde 893 millioner mens indirekte verdiskaping utgjorde 2,1 milliarder.

Verdiskaping kommunefordelt i 2021

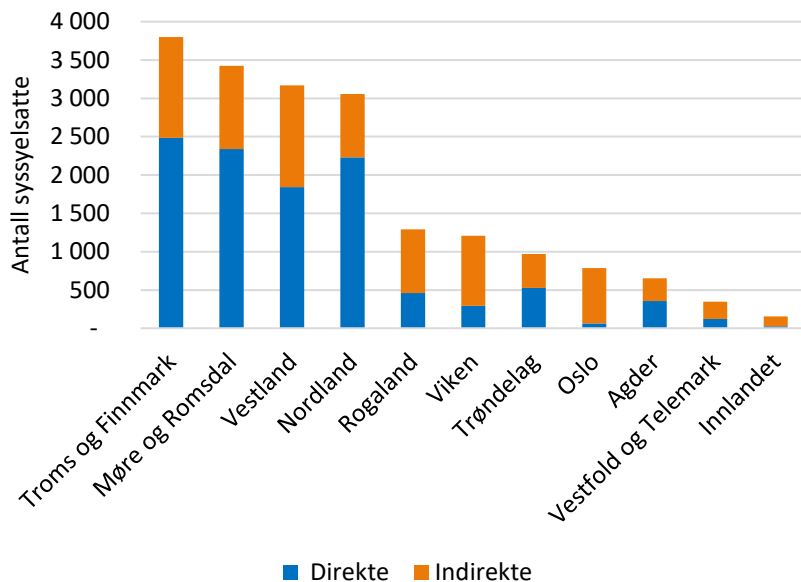
Oslo er den kommunen med størst verdiskapingseffekt i disse fylkene, på 773 millioner, der 722 millioner er indirekte gjennom næringens kjøp av varer og tjenester.

På andre plass kommer Bærum med 490 millioner, der 360 millioner er indirekte. Deretter følger Kristiansand på tredje plass med 251 millioner, der 121 millioner er indirekte og 130 millioner er direkte.

Sysselsettingseffekter i øvrige fylker

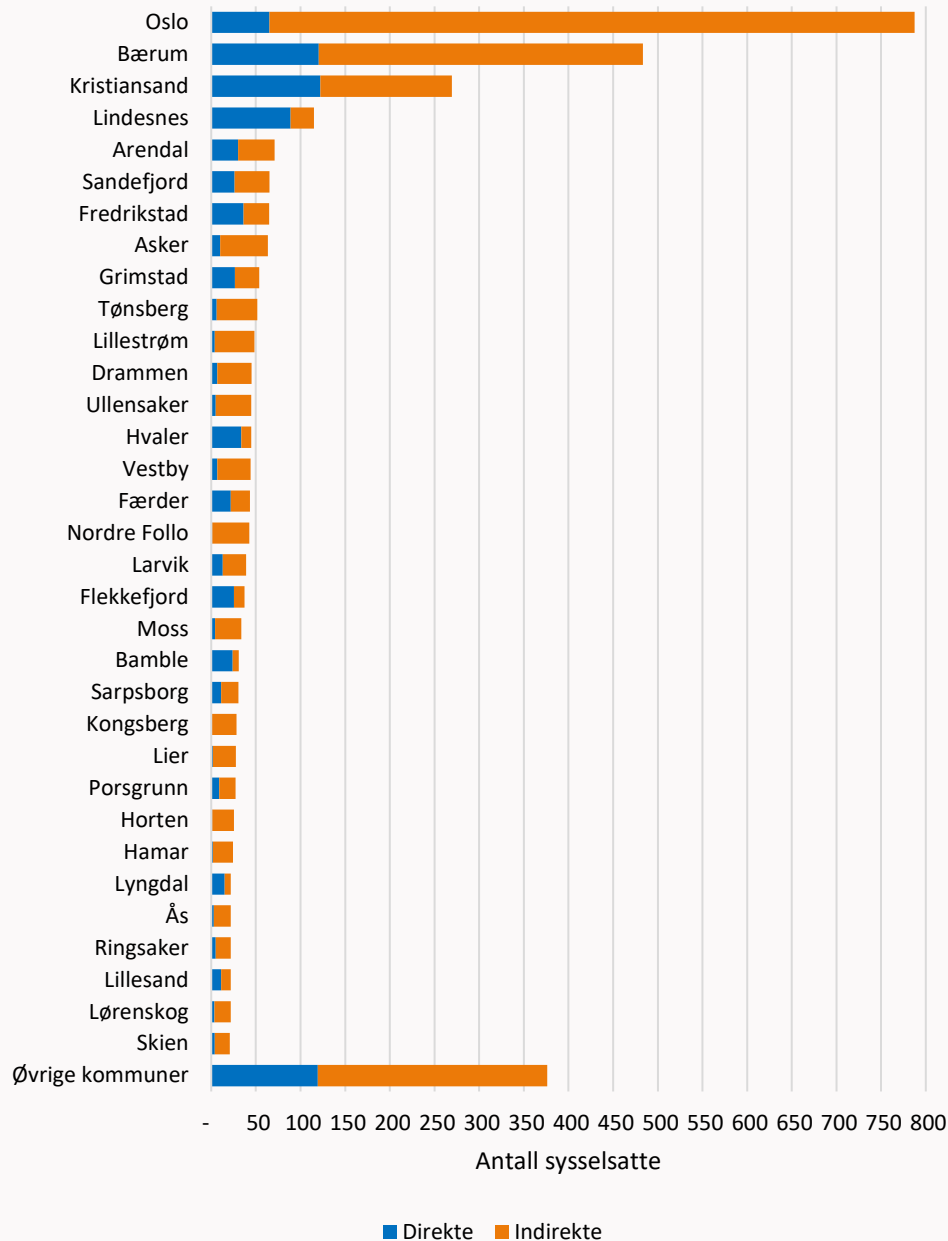

Fylkesfordelt sysselsetting i 2021

Kategorien «Øvrige fylker» består av Oslo, Viken, Vestfold og Telemark, og Innlandet. I disse fem fylkene sysselsatte fiskeriene totalt 3150 personer i 2021. Direkte sysselsetting utgjorde 865 personer mens indirekte sysselsetting utgjorde 2285 personer.

Sysselsetting kommunefordelt i 2021

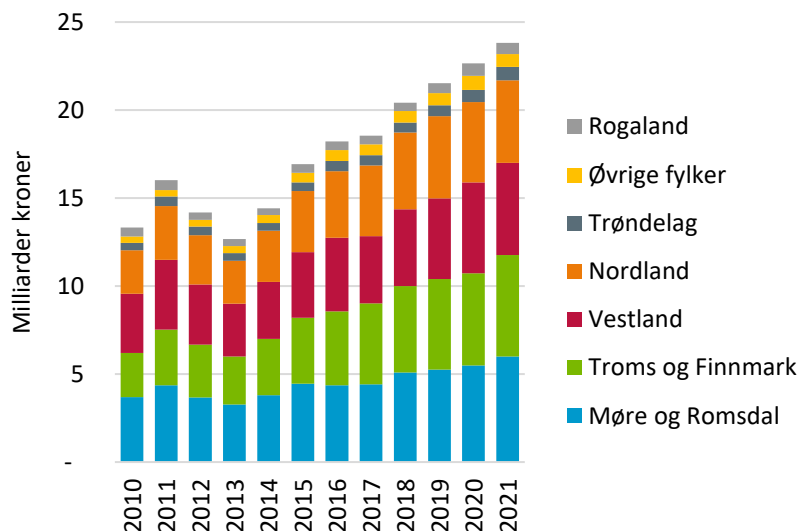

Oslo er den kommunen med størst sysselsettingseffekt i disse fylkene, på 787 personer, der 722 er indirekte gjennom næringsens kjøp av varer og tjenester.

På andreplass kommer Bærum med 483 personer, der 363 er indirekte. Deretter følger Kristiansand på tredjeplass med 269 personer, der 147 er indirekte og 122 er direkte.

Flåtens aktivitet

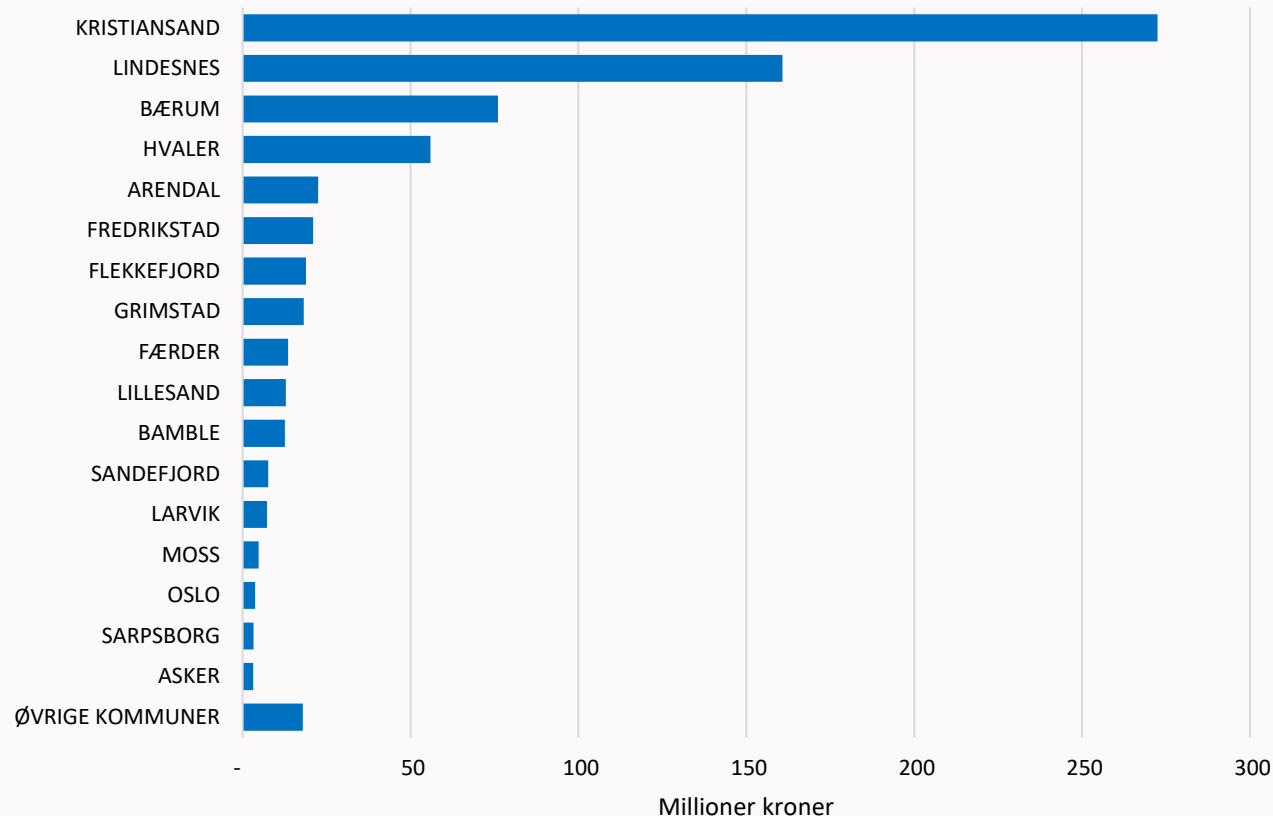
Fangstverdi etter fartøyets hjemfylke

Figuren over viser førstehåndsverdien av flåtens fangst, fordelt etter fartøyenes hjemfylke. Kategorien «Øvrige fylker» består av Oslo, Viken, Vestfold og Telemark, og Innlandet, og fartøy registrert i disse fylkene fisket for til sammen 733 millioner kroner i 2021.

Figuren til høyre viser fangsten til fartøy fra kategorien «Øvrige fylker» fordelt etter fartøyenes hjemkommune, mens tabellen viser tilsvarende fordelt etter artsgruppe.

Fangstverdi i 2021 etter fartøyets hjemkommune

Artsgruppe	Fangstverdi (mill. kr.)
Bruskfisk (haifisk, skater, rokker og havmus)	1
Flatfisk, annen bunnfisk og dypvannsfisk	58
Torsk og torskeartet fisk	176
Pelagisk fisk	213
Skalldyr, bløtdyr og pigghuder	285
Sum	733